

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

รายงานการวิจัย

เรื่อง

พฤติกรรมการสื่อสารกับการรับรู้และการยอมรับที่มีต่อ
การป้องกันการเสพยาอีของเยาวชนไทย

THE RELATIONSHIPS BETWEEN COMMUNICATION BEHAVIORS
AND THAI YOUTHS' PERCEPTION AND ACCEPTANCE OF
PREVENTION OF ECSTASY DRUG ADDICTION

จรัสลักษณ์ ภาคลักษณ์

ศุदारักษ์ เนื่องชมภู

ทวีป เกษไชย

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากทบวงมหาวิทยาลัย

ประจำปีงบประมาณ 2542

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร และคณาจารย์หลายท่าน อาทิ รองศาสตราจารย์ ดร.ชมพันธ์ ภูญชร ณ อยุธยา ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำ เสนอแนะแนวคิดที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์รัชนิพร พุกยามรณีย์ พุกกะมาน อธิการบดี ศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์ ผู้อำนวยการการอุดมศึกษา และที่ปรึกษาคณะกรรมการพัฒนางานวิจัย รองศาสตราจารย์ ดร. อุทัย ภิรมย์รัตน์ รองอธิการบดีอาวุโส และประธานคณะกรรมการพัฒนางานวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิมนวล ศรีจาด รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ และรองประธานคณะกรรมการพัฒนางานวิจัย อาจารย์นิภาวรรณ พุทธสงกรานต์ อาจารย์ประจำสำนักวิจัย ที่ได้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมเป็นกำลังใจ ตลอดจนได้กรุณาประสานงานในด้านเงินทุนอุดหนุนการวิจัย ทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจากทบวงมหาวิทยาลัยที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ทุนในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครทุกท่าน ตลอดจนคณาจารย์ฝ่ายกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและเอกชนประเภทจำกัดจำนวนรับทุกท่านเช่นกันที่เอื้อเฟื้อนักเรียนและนักศึกษาให้เข้าร่วมโครงการวิจัย ทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการเก็บข้อมูลในการวิจัยได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ อาจารย์อำนาจ วงศ์เงิน หัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ประยุกต์ และ ดร. อัญชลี จันทาโก ผู้อำนวยการสำนักงานวางแผน ที่ได้ให้ความกรุณาในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ทุกท่านที่ได้ให้การสนับสนุน และให้ความช่วยเหลือแบ่งเบาภาระหน้าที่ในหลายๆ ด้าน ตลอดระยะเวลาของการดำเนินงานวิจัย และท้ายสุด ขอขอบคุณทุกๆ ท่าน ที่มีได้กล่าวนามไว้ในที่นี้ แต่มีส่วนสนับสนุนให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี

จรัสลักษณ์ ภาคลักษณ์

สุदारักษ์ เนื่องชมภู

ทวีป เกษไชย

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการสื่อสารกับการรับรู้และการยอมรับที่มีต่อการป้องกันการเสพยาสูบของเยาวชนไทย” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้ เพื่อศึกษาปัจจัยด้านลักษณะประชากรของวัยรุ่น, เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ในครอบครัว และเพื่อนสนิทของวัยรุ่น, เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ ของวัยรุ่น, เพื่อศึกษาการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาสูบ และการยอมรับการป้องกันการเสพยาสูบ, เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านลักษณะประชากรของวัยรุ่นกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาสูบ และการยอมรับการป้องกันการเสพยาสูบ, เพื่อเปรียบเทียบระดับความสัมพันธ์ในครอบครัว และเพื่อนสนิทของวัยรุ่นกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาสูบ และการยอมรับการป้องกันการเสพยาสูบ และเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ ของวัยรุ่นกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาสูบ และการยอมรับการป้องกันการเสพยาสูบ

สำหรับผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ ด้านลักษณะประชากรของวัยรุ่น ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยด้านลักษณะประชากรของวัยรุ่นแยกปัจจัยออกเป็น 4 ด้านด้วยกันคือ ปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลลักษณะนิสัยส่วนตัว ข้อมูลด้านครอบครัว และข้อมูลด้านสังคม ปรากฏผลว่า ภูมิฐานะและรายได้ของครอบครัวต่อเดือนของวัยรุ่นมีผลต่อการรับรู้และการยอมรับ กล่าวคือ วัยรุ่นที่มีภูมิฐานะอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาสูบ ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่มีการยอมรับการป้องกันการเสพยาสูบแตกต่างกันโดยวัยรุ่นที่มีภูมิฐานะอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยการยอมรับการป้องกันการเสพยาสูบมากกว่าวัยรุ่นที่มีภูมิฐานะอยู่ต่างจังหวัดส่วนรายได้ของครอบครัวต่อเดือนของวัยรุ่น ปรากฏในการวิจัยครั้งนี้ว่า วัยรุ่นที่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนแตกต่างกัน มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ และการยอมรับการป้องกันการเสพยาสูบไม่แตกต่างกัน ในขณะที่มีการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาสูบแตกต่างกัน โดยวัยรุ่นที่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท มีการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาสูบมากกว่าวัยรุ่นที่มีรายได้ของครอบครัวสูงกว่า 30,000 บาท ส่วนระดับความสัมพันธ์ในครอบครัวและเพื่อนสนิทของวัยรุ่นจากงานวิจัยครั้งนี้ ไม่ปรากฏว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับ การรับรู้อันตรายของ

ยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติดแต่
ประการใด

สำหรับพฤติกรรมที่เปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่าง ๆ ของวัยรุ่น ปรากฏว่าวัยรุ่น
สนใจฟังเพลงมากในสื่อวิทยุกระจายเสียงตรงข้ามกับ รายการสารคดีความรู้เปิดรับฟังน้อย ส่วน
ละครวิทยุแทบจะไม่เปิดรับฟังเลย สนใจดูรายการข่าว ละคร/ภาพยนตร์มากในสื่อโทรทัศน์ ตรง
ข้ามกับ รายการสารคดีความรู้ สนใจเปิดรับน้อย สนใจอ่านหนังสือพิมพ์ คอลัมน์ ข่าวบันเทิงมาก
ในสื่อหนังสือพิมพ์ตรงข้ามกับ ข่าวด้านการเกษตรเปิดอ่านน้อย ส่วนบทละครโทรทัศน์ในหนังสือพิมพ์
วัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างแทบจะไม่เปิดอ่านเลยสำหรับความสนใจในการติดตามข่าวสารยาเสพติดประเภท
ทั่วไป ปรากฏว่า วัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างสนใจติดตามข่าวสารยาเสพติดในระดับปานกลางโดยเปิดรับ
ข่าวสารยาเสพติดจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาจากสื่อครู/อาจารย์ ในสถาบันการศึกษา
และจากสื่อหนังสือพิมพ์ แต่ถ้าเป็นการเปิดรับข่าวสารยาเสพติด ปรากฏว่าวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างได้รับรู้ข่าว
สารยาเสพติดจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุดเช่นกัน รองลงมาคือ สื่อหนังสือพิมพ์ และจากข้อมูลครั้งนี้พบว่า
สื่อที่วัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างคิดว่ามีความสามารถในการให้ข้อมูลข่าวสารยาเสพติด แก่พวกเขามากที่สุด คือ
สื่อโทรทัศน์ รองลงมาจะเป็นสื่อหนังสือพิมพ์และครู/อาจารย์ในสถาบันการศึกษา ส่วนสื่อบุคคลที่
วัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างต้องการปรึกษามากที่สุดหากมีกรณีปัญหาเสพติดเกิดขึ้นกับตัวเองคือ
มารดา รองลงมาคือบิดา และเพื่อน แต่เป็นที่น่าสังเกตอย่างยิ่งว่า ครู/อาจารย์ในสถาบันการศึกษา
เป็นสื่อบุคคลที่พวกเขาต้องการปรึกษาน้อยที่สุด

ABSTRACT

The research entitled "The relationships between communication behaviors and Thai youth's perception and acceptance of prevention of ecstasy drug addiction" is a survey research which aims to study the population characteristics of Thai youths', study the relationships of Thai youths' with family and friends, study Thai youths' behavior in obtaining information from various media, study the awareness of the dangers of drugs, the seriousness of ecstasy drug use, and acceptance of prevention of ecstasy drug use. And compare the population characteristics of Thai youths' with awareness of the dangers of drugs, the seriousness of ecstasy drug use, and acceptance of prevention of ecstasy drug use, compare the level of relationships of Thai youths' with family and friends with awareness of the dangers of drugs, the seriousness of ecstasy drug use, and acceptance of prevention of ecstasy drug use, compare youths' behavior in obtaining information from various media with awareness of the dangers of drugs, the seriousness of ecstasy drug use, and acceptance of prevention of ecstasy drug use.

Conclusions from this study are as follows : Regarding population characteristics of Thai youth's covering four factors of individual data, personality , family relation , and peer relation , it was found that domicile and family income affected youth's awareness and acceptance. While youths in Bangkok and those in the provinces were not different in their awarenesses of the dangers of drugs and the seriousness of ecstasy drug dangers, youths in Bangkok had the higher mean score on acceptance of prevention of ecstasy drug addiction than that of youths' in the provinces. As for family income, youths with different family incomes did not differ on their awarenesses of the dangers of drugs and acceptance of prevention of ecstasy drug addiction. However, they differed on their awarenesses of the seriousness of ecstasy drug dangers as those with family income of less than 10,000 bath per month had higher awareness of the seriousness of ecstasy drug dangers than those with family income of more than 30,000 bath per month. Regarding family relation and peer relation , no differences were found on their

effects on awareness of the dangers of drugs and the seriousness of ecstasy drug dangers, and acceptance of prevention of ecstasy drug addiction.

Regarding youths' behaviors on obtaining information from various media, it was found that they listened to songs on the radio a lot as opposite to listening to documentaries which was little. They hardly listened to radio dramas. As for television, they watched news, plays, and movies a lot, while hardly watched documentaries. As for newspapers, they were very interested in entertainment news while paying little attention to agricultural news and hardly reading television play scripts. As for obtaining information on drugs in general, it was found that the sample was interested in obtaining information on drugs at the moderate level from television as the most frequent source of information followed by teachers in their educational institutions, and newspapers. Also, it was found that information on ecstasy drugs was obtained mostly from television followed by newspapers. Moreover, the sample youths perceived that the most powerful media in providing them with information on ecstasy drugs was the television followed by newspapers and teachers in their institutions. If the sample youths had drug problems, the person they would most likely turn to for advice was their mothers followed by their fathers and close friends. It was noticeable that the people they would turn to the least were their teachers.

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	
	ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
	นิยามศัพท์.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	7
	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	7
	สมมุติฐานการวิจัย.....	8
	ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	8
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
2.	แนวคิด ทฤษฎีและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
	แนวความคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร.....	12
	แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้ การเรียนรู้ การรับรู้.....	18
	แนวความคิดเกี่ยวกับผู้รับสาร.....	30
	แนวความคิดเรื่องจิตวิทยาวัยรุ่น.....	39
	สัมพันธภาพและการสื่อสารในครอบครัว เพื่อนสนิท และสื่อมวลชน.....	49
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54
3.	ระเบียบวิธีการวิจัย	
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัยและกลุ่มตัวอย่าง.....	58
	การสร้างเครื่องมือ.....	62
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
	การรวบรวมข้อมูล.....	64
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	65

บทที่	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ข้อมูลปัจจัยด้านลักษณะประชากรของวัยรุ่น.....	67
ข้อมูลความสัมพันธ์ในครอบครัวและเพื่อนสนิทของวัยรุ่น.....	85
ข้อมูลพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่าง ๆ ของวัยรุ่น.....	87
ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการ ใช้ยาเสพติดและการยอมรับการป้องกันการเสพติด.....	97
เปรียบเทียบปัจจัยด้านลักษณะประชากรของวัยรุ่นกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติด ให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติดและการยอมรับการป้องกันการเสพติด..	101
เปรียบเทียบระดับความสัมพันธ์ในครอบครัวและเพื่อนสนิทของวัยรุ่นกับการรับรู้ อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติดและการยอมรับ การป้องกันการเสพติด.....	114
เปรียบเทียบพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่าง ๆ ของวัยรุ่นกับการรับรู้ อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติดและการยอมรับ การป้องกันการเสพติด.....	116
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	123
อภิปรายผล.....	130
ข้อเสนอแนะ.....	139
บรรณานุกรม.....	145
ภาคผนวก.....	151
ประวัติผู้วิจัย.....	169

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา และผลการเรียน.....	67
2	จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามค่าใช้จ่ายที่ได้รับและรายได้พิเศษ.....	69
3	ลำดับการใช้เวลาว่างของวัยรุ่น.....	70
4	ลำดับปัญหาและความไม่สบายใจของวัยรุ่น.....	71
5	จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามความต้องการประกอบอาชีพในอนาคต.....	72
6	ลำดับลักษณะนิสัยส่วนตัวของวัยรุ่น.....	73
7	จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามการสูบบุหรี่ การดื่มสุรา การใช้ ยานอนหลับ การใช้ยาแก้ปวดเป็นประจำ และการลองเสพยาอึ.....	74
8	จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามการไปเที่ยวผับ/เรค.....	75
9	จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามภูมิสำเนา.....	76
10	จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามการอยู่อาศัย.....	76
11	จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามสถานภาพ บิดามารดา.....	77
12	จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามอาชีพบิดาและอาชีพมารดา.....	78
13	จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามการศึกษาของบิดาและมารดา.....	79
14	จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อเดือน.....	80
15	จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามจำนวนพี่น้องและลำดับการเป็นบุตร.....	81
16	ลักษณะที่พิกอาศัยของวัยรุ่น.....	82
17	จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามการรู้จักคนเสพยาอึ และขายยาอึ.....	83
18	จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามการมีผู้เสพยาอึละแวกบ้านและ เพื่อนในสถาบัน.....	84
19	จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามระดับความสัมพันธ์ในครอบครัว.....	85
20	จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามระดับความสัมพันธ์กับเพื่อนสนิท.....	86
21	จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่าน สื่อวิทยุกระจายเสียงรายการต่าง ๆ.....	87
22	จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่าน สื่อโทรทัศน์รายการต่าง ๆ.....	88

ตาราง	หน้า
23 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อหนังสือพิมพ์คอลัมน์ต่าง ๆ.....	89
24 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อบุคคลในหัวข้อต่าง ๆ.....	90
25 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามการรับรู้ข่าวสารยาเสพติดจากสื่อประเภทต่าง ๆ.....	91
26 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามความสนใจข่าวสารยาเสพติดให้โทษ.....	92
27 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามสื่อบุคคลที่วัยรุ่นต้องการปรึกษาปัญหาเสพติด.....	93
28 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามการรับรู้ข่าวสารของยาดี.....	94
29 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถของสื่อในการให้ความรู้เรื่องยาดี.....	95
30 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามความสงสัยเกี่ยวกับยาดี.....	96
31 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามระดับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ.....	98
32 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามระดับการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาดี.....	99
33 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามระดับการยอมรับการป้องกันการเสพยาดี.....	100
34 เปรียบเทียบเพศชายและเพศหญิงกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาดี และการยอมรับการป้องกันการเสพยาดี.....	102
35 เปรียบเทียบความแตกต่างของอายุกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาดี และการยอมรับการป้องกันการเสพยาดี.....	102
36 เปรียบเทียบระดับการศึกษากับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาดี และการยอมรับการป้องกันการเสพยาดี.....	103
37 เปรียบเทียบระดับผลการเรียนกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาดี และการยอมรับการป้องกันการเสพยาดี.....	104
38 เปรียบเทียบความพอใจของค่าใช้จ่ายที่ได้รับกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาดี และการยอมรับการป้องกันการเสพยาดี.....	104

ตาราง	หน้า	
39	เปรียบเทียบการมีปัญญาและความไม่สบายใจของวัยรุ่นกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด.....	105
40	เปรียบเทียบลักษณะนิสัยส่วนตัวกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด.....	106
41	เปรียบเทียบความแตกต่างของภูมิปัญญาเกี่ยวกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด.....	107
42	เปรียบเทียบความแตกต่างกันของผู้ที่วัยรุ่นอาศัยอยู่ด้วย กับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด.....	108
43	เปรียบเทียบสภาพภาพของบิดามารดากับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด.....	108
44	เปรียบเทียบความแตกต่างของอาชีพบิดากับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด.....	109
45	เปรียบเทียบความแตกต่างของอาชีพมารดากับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด.....	110
46	เปรียบเทียบความแตกต่างด้านการศึกษาของบิดากับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด.....	111
47	เปรียบเทียบความแตกต่างด้านการศึกษาของมารดากับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด.....	111
48	เปรียบเทียบความแตกต่างด้านรายได้ของครอบครัวต่อเดือนกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด.....	112

ตาราง	หน้า
49	เปรียบเทียบจำนวนพื้นที่นึ่งกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด..... 113
50	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ในครอบครัวกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติด ให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการ การเสพติด..... 114
51	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของเพื่อนสนิทกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติด ให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการ การเสพติด..... 115
52	เปรียบเทียบระดับความถี่ของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อวิทยุ กระจายเสียง กับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความ รุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด..... 117
53	เปรียบเทียบระดับความถี่ของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อโทรทัศน์ กับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด..... 118
54	เปรียบเทียบระดับความถี่ของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ กับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด..... 119
55	เปรียบเทียบระดับการพูดคุยกับสื่อบุคคลกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด..... 120
56	เปรียบเทียบระดับความสนใจข่าวสารยาเสพติดให้โทษ กับการรับรู้อันตราย ของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการ ป้องกันการเสพติด..... 121
57	เปรียบเทียบระดับความต้องการปรึกษาสื่อบุคคล เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งเสพติด กับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด..... 122

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
2	แบบจำลองกระบวนการสื่อสารของ Lasswell.....	14
3	แบบจำลองการสื่อสาร SMCR.....	15
4	แบบจำลองการสื่อสารของ Rogers.....	16
5	ทฤษฎีพฤติกรรม (Behavioral Theory).....	22
6	แผนภูมิองค์ประกอบของทัศนคติ.....	28
7	แผนภาพแสดงโครงสร้างทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratification Theory).....	32

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ยาเสพติดเป็นปัญหาที่ร้ายแรงและสำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งของประเทศไทย และอีกหลายประเทศทั่วโลก ซึ่งมีผลกระทบต่อประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมและสาธารณสุข สำหรับประเทศไทยนั้นแม้จะมีกฎหมายควบคุม มีการปราบปรามและมีการรณรงค์ด้วยวิธีการต่างๆ ตลอดมาก็มิได้ทำให้สถิติของผู้ติดยาเสพติดลดลงได้เลย ตรงกันข้ามกลับมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เมื่อรัฐบาลได้ออกกฎหมายห้ามยาเสพติดชนิดหนึ่ง ผู้เสพก็จะหันไปเสพยาเสพติดชนิดใหม่ที่มีโทษทางกฎหมายน้อยกว่าแทน และล่าสุด Ecstasy หรือยาอี เป็นที่กล่าวขวัญถึงกันอย่างกว้างขวาง เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2538 เมื่อมีข่าวดาราวัยรุ่นผู้หนึ่งเสียชีวิต และสันนิษฐานว่าผู้เสียชีวิตมีประวัติการใช้ยาชนิดนี้ทำให้ทั้งสื่อมวลชน และประชาชนทั่วไปพยายามสอบถามหาข้อมูลว่ายาอีที่วานี้คือสารชนิดใด

โดยความเป็นจริงแล้ว Ecstasy ถูกนำเข้ามาใช้ในประเทศไทยก่อนหน้า เหตุการณ์ดังกล่าวแล้วหากแต่ยังไม่เข้ามาระบาดมากนักในคนไทย ผู้ที่ลักลอบนำเข้ามามักเป็นชาวต่างประเทศเช่น ชาวสหรัฐอเมริกา และชาวยุโรป โดยจะนำติดตัวเข้ามาใช้เสพส่วนตัวเพื่อเป็นสารกระตุ้นประสาททำนองเดียวกับ Cocaine (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2541)

ตัวยาสำคัญของ Ecstasy หรือ MDMA (3, 4 – Methylendioxy methamphetamine) เป็นสารสังเคราะห์ มีโครงสร้างทางเคมีคล้าย Methamphetamine จากการศึกษา SAR (Structure Activity Relationship) พบว่า MDMA เป็นยาที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาทเช่นเดียวกับยาบ้า แต่จะมีฤทธิ์ในการกระตุ้นประสาทที่รุนแรงกว่าเพราะการเติม Methylendioxy Group เข้าไปในโมเลกุล ทำให้ออกฤทธิ์แรงกว่ายาบ้าถึง 10 เท่า โดยจะมีฤทธิ์หลอนประสาทร่วมด้วย (Hallucination) ลักษณะเมื่อยาของ Ecstasy ที่ลักลอบขายอยู่ในต่างประเทศมีมากมายมากกว่า 50 รูปแบบ โดยส่วนใหญ่จะเป็นเม็ดกลม ด้านหนึ่งนูน หรือเรียบ อาจมีขีดแบ่งครึ่ง อีกด้านหนึ่งพิมพ์รูปภาพหรืออักษรต่างๆ ในช่วงแรกๆ ของการแพร่ระบาดในต่างประเทศมีตัวอักษร Adam หรือ Love อันเป็นที่มาของ Nickname ว่า "Adam" และ "Love Pill" สำหรับยาที่ลักลอบนำเข้าสู่ประเทศไทย และยึดได้พบเป็นรูปดอกไม้ ฝักเลื้อย จระเข้ บางครั้งก็เป็นเม็ดกลมมนูนสี่เหลี่ยม ไม่มีตัวอักษรใดๆ ทั้งสิ้น (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, 2541)

เมื่อผู้ใช้ยาได้รับ Ecstasy เข้าสู่ร่างกาย ระบบประสาทส่วนกลางจะถูกกระตุ้นอย่างแรง ผู้เสพจะรู้สึกสนุกสนาน มีอาการประสาทหลอนเห็นภาพผิดปกติดียินเสียงผิดธรรมชาติ ความคิดสับสน หวาดวิตก อาการทางกายที่ปรากฏคือ หัวใจเต้นเร็วผิดปกติ อุณหภูมิของร่างกายสูงขึ้น หายใจเร็ว นอนไม่หลับ กล้ามเนื้อกระตุก มีอาการอยู่ไม่สุข ยาจะเริ่มออกฤทธิ์หลังจากรับประทานเข้าไปภายในเวลา 30-45 นาที และมีฤทธิ์อยู่ในร่างกายได้ประมาณ 6-8 ชั่วโมง เนื่องจากในสัตว์ทดลอง MDMA ออกฤทธิ์ไปทำลายปลายประสาทที่หลังสาร 5-HT ผลคือร่างกายจะขาด 5-HT (5-Hydroxytryptamine หรือ Serotonin) ซึ่งร่างกายต้องใช้เวลาในการสร้างขึ้นมาทดแทน และการสร้างทดแทนจะไม่สามารถทำให้สมบูรณ์เหมือนเดิม ผลของการขาด 5-HT จะทำให้ผู้เสพรู้สึกซึมเศร้ามากหลังจากที่ยาหมดฤทธิ์ ด้วยฤทธิ์หลอนประสาทที่หายากฤทธิ์ และอาการซึมเศร้าหลังการใช้ยาตัวเอง น่าจะเป็นสมมุติฐานของอุบัติเหตุฆ่าตัวตาย ช่วงระหว่างการให้ยา และหากจะพูดถึงฤทธิ์ที่ทำให้เสพติด การใช้ MDMA ติดต่อกันเป็นเวลานาน อาจทำให้เกิดโรคจิต เช่นเดียวกับสารกระตุ้นประสาทตัวอื่นๆ (สำนักงานคณะกรรมการอาหาร และยา, 2541)

ทางด้านการควบคุมทางด้านกฎหมายนั้น เนื่องจากยาตัวนี้ไม่มีประโยชน์ในทางการแพทย์ สหประชาชาติจึงได้ประกาศให้ยาตัวนี้เป็นสารต้องห้ามภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 สำหรับประเทศไทยได้ประกาศควบคุมยาตัวนี้เป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 ห้ามไม่ให้มีการนำมาใช้ในทางการแพทย์อย่างเด็ดขาด และภายใต้บทกำหนดตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518 นั้น ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต ขาย นำเข้า ส่งออกเด็ดขาด หากฝ่าฝืนและถูกจับดำเนินคดีจะต้องถูกจำคุก 5-20 ปี และปรับ 100,000-400,000 บาท ในกรณีเสพ ต้องโทษจำคุกตั้งแต่ 1-5 ปี และปรับ 20,000-100,000 บาท จะเห็นได้ว่ากฎหมายได้กำหนดโทษไว้อย่างรุนแรงอยู่แล้ว (สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด, 2541)

สำหรับในกรณีที่มีการค้นพบว่า ยาตัวนี้ได้เข้ามากระบาดอยู่ในหมู่วัยรุ่นของไทยที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีนั้น คิดว่าเป็นการลักลอบนำติดตัวเข้ามาจากต่างประเทศแล้วมาแบ่งปันกันให้ในกลุ่ม และผู้ที่นำติดตัวเข้ามานั้นจะต้องเป็นผู้ที่เคยไปใช้ชีวิตอยู่ในต่างประเทศมานาน และเคยไปมั่วสุมกับกลุ่มผู้ใช้ยาเหล่านี้ในต่างประเทศมาก่อน จึงสามารถรู้แหล่งซื้อขายยาเหล่านี้ ในต่างประเทศ ทั้งนี้เพราะยาตัวนี้ในสหรัฐอเมริกาหรือยุโรปก็จัดเป็นยาต้องห้ามไม่มีขายตามท้องตลาดเช่นกัน จากข้อมูลที่ได้รับจาก INCB แหล่งลักลอบผลิตแหล่งใหญ่อยู่ที่ ประเทศเนเธอร์แลนด์

และยานี้กำลังแพร่ระบาดอยู่ในยุโรปตะวันตกและประเทศสหรัฐอเมริกา (สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด, 2541)

ส่วนข้อมูลเฉพาะยาอี (Ecstasy) ของไทยนั้น ยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ขอเข้ารับการรักษาบำบัดโดยเฉพาะ เนื่องจากพฤติกรรมการเสพส่วนใหญ่ของวัยรุ่น จะใช้เสพเฉพาะในแหล่ง สถานบันเทิง แหล่งท่องเที่ยวกลางคืนเป็นสำคัญ ตัวยาจะออกฤทธิ์อยู่ได้ประมาณ 6-8 ชั่วโมง ทำให้ผู้เสพส่วนใหญ่ต้องใช้ยาอีควบหรือสลับกับสารเสพติดชนิดอื่น ทั้งนี้เพราะในด้านราคายาอีถือเป็นยาเสพติดที่มีราคาสูงที่สุด หากจะเปรียบเทียบกับยาเสพติดประเภทอื่นๆ อย่างไรก็ตามแม้ว่าไม่มีข้อมูลการเข้ารับการรักษาบำบัดของผู้เสพ แต่จากสถิติการจับกุมยาอีหรือ Ecstasy ทั่วประเทศในปี พ.ศ.2539 และ 2540 นั้น พบว่า เพียงช่วงระยะเวลา 2 ปี จากปี 2538 จำนวนคดีเพิ่มขึ้นถึง 50 เท่าของปี 2538 ที่มีเพียง 2 คดีเท่านั้น กล่าวคือ ปี 2539 มี 23 คดี และปี 2540 มีจำนวนคดีถึง 100 คดี (สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด, 2541) และหากพิจารณาตามอายุของผู้ต้องหาคดียาอี ปรากฏว่าคดีที่เกิดในกรุงเทพมหานครเมื่อปี 2538 ช่วงอายุ 0-20 ปี และ 21-30 ปี มีผู้ต้องหาเพียง 1 คนเท่านั้น แต่ในปี 2539-2540 จำนวนผู้ต้องหาในช่วงอายุดังกล่าวมีปริมาณเพิ่มขึ้นเป็น 14 คน และ 49 คนตามลำดับ ซึ่งจากสถิติการจับกุมทำให้มองเห็นภาพรวมการแพร่ระบาดของยาอีได้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่ากลุ่มเยาวชนในช่วงอายุทั้ง 2 ช่วงนั้นเป็นกลุ่มเป้าหมายของยาอีมากกว่ากลุ่มอายุช่วงวัยอื่นๆ อีกทั้งข่าวสารที่ปรากฏตามสื่อมวลชนเกี่ยวกับการจับกุมดารา นักร้องที่มีมูลค่าดีปาร์ตี้ยาเสพติดตามสถานบันเทิง ก็พบว่า ยาอีเป็นยาเสพติดตัวหนึ่งที่ได้รับคามนิยมแพร่หลายในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา ที่นิยมเที่ยวกลางคืน และเคยทดลองเสพรองลงมาจากกัญชา (สำนักวิจัยเอแบคโพลล์, 2540)

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีความพยายามรณรงค์ในรูปแบบวิธีการต่างๆ เพื่อป้องกันเยาวชนไทยจากยาเสพติด แต่การให้ข่าวสารความรู้แก่เยาวชนเกี่ยวกับมหันตภัย ผลกระทบทั้งต่อภาวะของจิตใจ และร่างกายจากยาอี ซึ่งเป็นยาเสพติดที่กำลังเป็นที่นิยมแพร่หลายอย่างรวดเร็วในกลุ่มเยาวชนตามที่กล่าวมานั้น ยังมิได้มีการศึกษาในลักษณะเจาะเฉพาะพฤติกรรมการสื่อสาร การรับรู้ เข้าใจ และยอมรับวิธีการป้องกันตนเอง หลีกเสี่ยงจากพิษภัยร้ายแรงของยาอี ซึ่งการวิจัยเท่าที่ผ่านมามากเป็นเรื่องกว้างๆ ครอบคลุมถึงยาเสพติดทุกประเภท ดังนั้นการวิจัยเรื่องพฤติกรรมการสื่อสารกับการรับรู้ และการยอมรับที่มีต่อการป้องกันการเสพยาอีของเยาวชนไทย จึงเป็นสิ่งที่ควรค้นหาคำตอบเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้มองเห็นภาพที่ชัดเจน และเจาะลึกเกี่ยวกับระดับความรู้ ความเข้าใจ

และแนวโน้มด้านพฤติกรรมต่อการป้องกันและหลีกเลี่ยงการเสพยาสูบของเยาวชนไทย อันจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนรณรงค์ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายของยาเสพติดชนิดนี้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านลักษณะประชากรของวัยรุ่น
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ในครอบครัวและเพื่อนสนิทของวัยรุ่น
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ ของวัยรุ่น
4. เพื่อศึกษาการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาสูบ และการยอมรับการป้องกันการเสพยาสูบ
5. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านลักษณะประชากรของวัยรุ่นกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาสูบ และการยอมรับการป้องกันการเสพยาสูบ
6. เพื่อเปรียบเทียบระดับความสัมพันธ์ในครอบครัวและเพื่อนสนิทของวัยรุ่นกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาสูบ และการยอมรับการป้องกันการเสพยาสูบ
7. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ ของวัยรุ่นกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาสูบ และการยอมรับการป้องกันการเสพยาสูบ

นิยามศัพท์

พฤติกรรม หมายถึง การแสดงออกทางร่างกาย เพื่อตอบสนองสิ่งเร้า หรือหมายถึงกิจกรรมต่างๆ ซึ่งบุคคลแสดงออกโดยผู้อื่นอาจเห็นได้ เช่น การยิ้ม การเดิน เป็นต้น หรือผู้อื่นอาจเห็นได้ ยากจะเห็นได้ก็ต่อเมื่อใช้เครื่องมือบางอย่างช่วย เช่น การเต้นของหัวใจ การหลั่งของน้ำย่อย เป็นต้น โดยทั่วไปพฤติกรรมของบุคคล เกิดจากการเรียนรู้ เพราะตามหลักจิตวิทยาถือว่า การที่บุคคลจะทำอะไรนั้นเกิดจากการเรียนรู้ทั้งสิ้น การรับรู้กับการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกัน ถ้าไม่มีการรับรู้ การเรียนรู้ย่อมเกิดขึ้นไม่ได้ พฤติกรรมในที่นี้ หมายรวมถึง การแสดงออกของเยาวชนที่รับรู้ถึงพิษภัยร้ายแรงของยาสูบ และรู้จักการหลีกเลี่ยง เพื่อป้องกันตนเองไม่ให้มีโอกาสเสี่ยงต่อยาเสพติดชนิดนี้

การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการถ่ายทอดสาร (Message) จากบุคคลฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ผู้ส่งสาร (Sender หรือ Source) ไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเรียกว่า ผู้รับสาร (Receiver) โดยผ่านสื่อ (Channel)

สื่อ หมายถึง แหล่งข่าว หรือ พาหนะที่นำข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ จากผู้ส่งไปยังผู้รับ ในกระบวนการสื่อสาร ปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การสื่อสารประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ก็คือ สื่อหรือช่องทางการสื่อสาร ในกรณีการเผยแพร่ความรู้จากผู้ส่งไปยังผู้รับหากขาดช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การเผยแพร่ย่อมไร้ผล

ซึ่งสื่อที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ชนิดด้วยกันคือ

1. สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์รายวัน เป็นต้น
2. สื่อบุคคล ได้แก่ ครู อาจารย์ บิดามารดา บุคคลในครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อนสนิท เพื่อนบ้าน บุคลากรทางการแพทย์ เป็นต้น

พฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสาร หมายถึง ความถี่ หรือความบ่อยในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ ซึ่งปกติจะรับผ่านทางช่องทางข่าวสาร ระหว่างบุคคลหรือสื่อมวลชนแขนงต่างๆ ตลอดจนงานสื่อเฉพาะกิจ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อมวลชน และสื่อบุคคลเท่านั้น

ผลของการสื่อสาร หมายถึง การที่ผู้รับสารสามารถรับรู้ความหมายของสารตามที่ผู้ส่งสารทำการสื่อสารไป การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะก่อให้เกิดผลของการสื่อสารขึ้นในตัวผู้รับสาร 3 ประการ ได้แก่

1. ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ (Knowledge)
2. ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Attitude)
3. ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Practice)

การเปลี่ยนแปลงทั้งสามประการนี้จะเกิดขึ้นในลักษณะต่อเนื่อง กล่าวคือผู้รับสารได้รับข่าวสารก็จะทำให้เกิดความรู้ เมื่อเกิดความรู้ขึ้นก็จะไปมีผลทำให้เกิดทัศนคติและขั้นสุดท้ายคือ ก่อให้เกิดการกระทำตามมา

ความรู้	หมายถึง	การเรียนรู้ที่เน้นถึงความจำและการระลึกได้ที่มีต่อข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ สถานที่ วัตถุ สิ่งของ บุคคล ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งที่เป็นสิ่งง่าย ๆ ไปจนถึงสิ่งที่ยุ่ยาก ซับซ้อน การรับรู้สิ่งต่างๆ ต้องอาศัยเวลาที่ได้มีการเก็บสะสม รวบรวมไว้
การเรียนรู้	หมายถึง	กระบวนการของการได้รับความรู้ ความเข้าใจหรือทักษะโดยผ่านการมีประสบการณ์หรือจากการได้ศึกษาในสิ่งนั้นๆ
การรับรู้	หมายถึง	องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดความคิดรวบยอด และเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ของคน ในที่นี้หมายถึง ความตระหนัก และมองเห็นความสำคัญถึงภัยร้ายแรงของการเสพติด ที่ได้รับทราบผ่านทางสื่อประเภทต่างๆ
การยอมรับที่มีต่อการป้องกันการเสพติด	หมายถึง	การรับรู้ที่ดี และถูกต้องจะก่อให้เกิด การยอมรับที่จะหาวิธีป้องกันตนเองมิให้มีโอกาสเสี่ยงในการเสพติด เช่นการไม่มั่วสุมเที่ยวเตร่กลางคืน การปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้เสพ และหันไปใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เป็นต้น
เยาวชนไทย	หมายถึง	เด็กไทยในวัยที่กำลังก้าวผ่านความเป็นเด็กสู่ความเป็นผู้ใหญ่ อยู่ในช่วงที่เฟื่องฟู มีอุดมคติสูง กำลังค้นหาเอกลักษณ์ของตนเองและต้องการความเป็นอิสระ เพื่อน และสื่อมวลชนจึงเข้ามามีบทบาทต่อเยาวชนในช่วงนี้มาก ช่วงอายุของเยาวชนซึ่งถือว่าเป็นช่วงวัยรุ่นนี้ แบ่งได้เป็น 3 ช่วง ช่วงอายุ 13-15 ปี ถือเป็นช่วงวัยรุ่นตอนต้น วัยรุ่นตอนกลาง อายุระหว่าง 15-18 ปี และวัยรุ่นตอนปลาย อายุระหว่าง 18-20 ปี ในการวิจัยนี้ จะหมายความถึง วัยรุ่นตอนต้น และวัยรุ่นตอนกลางที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และวัยรุ่นตอนปลายที่กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษาปริญญาตรีเท่านั้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยในเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเฉพาะพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ ของวัยรุ่นกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาสูบ และการยอมรับการป้องกันการเสพยาสูบเท่านั้น มิได้ครอบคลุมถึงผลของยาเสพติดประเภทอื่นๆ
2. ประชากรในการวิจัย กำหนดวิจัยเฉพาะวัยรุ่นที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนรัฐบาล ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดกรมสามัญศึกษา และระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยประเภทจำกัดรับทั้งภาครัฐและเอกชน เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่รวมถึงสถาบัน และวิทยาลัยที่มีสถานที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากกลุ่มวัยรุ่นที่นิยมเสพยาสูบเท่าที่ปรากฏจะเป็น กลุ่มวัยรุ่นในวัยดังกล่าว และเหตุที่เจาะจงศึกษาเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร เพราะเป็นศูนย์กลางของการสื่อสารมวลชน และพร้อมรับนวัตกรรมต่างๆ นั้นเอง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อให้ได้ภาพที่ชัดเจน ในการเจาะลึกเกี่ยวกับระดับความรู้ ความเข้าใจ และแนวโน้มพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ของวัยรุ่นจากสื่อประเภทต่างๆ
2. ผลของการวิจัยที่ได้ จะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย แผนงานการผลิตสื่อเพื่อการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารภัยอันตรายที่มีต่อการเสพยาสูบ ให้แก่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อไป
3. ผลการวิจัย สามารถนำมาใช้เป็นแนวทาง เพื่อประกอบการวางแผนหรือกำหนดกลยุทธ์ การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเฉพาะกลุ่ม เฉพาะยาเสพติดแต่ละประเภทของการรณรงค์ให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

สมมติฐานการวิจัย

1. วิจัยที่มีปัจจัยด้านลักษณะประชากรแตกต่างกัน มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาดี และการยอมรับการป้องกันการเสพติดให้โทษ แตกต่างกัน
2. วิจัยที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัว และเพื่อนสนิทแตกต่างกัน มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาดี และการยอมรับการป้องกันการเสพติดให้โทษ แตกต่างกัน
3. วิจัยที่มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ แตกต่างกันมีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาดี และการยอมรับการป้องกันการเสพติดให้โทษ แตกต่างกัน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

1. ปัจจัยด้านลักษณะประชากรของวัยรุ่น
 - 1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่
 - เพศ
 - อายุ
 - ระดับการศึกษา
 - ผลการเรียน
 - ค่าใช้จ่ายที่ได้รับ
 - รายได้พิเศษ
 - การใช้เวลารว่าง
 - ปัญหา และความไม่สบายใจ
 - ความต้องการประกอบอาชีพในอนาคต
 - 1.2 ข้อมูลลักษณะนิสัยส่วนตัว
 - ลักษณะนิสัยส่วนตัว
 - การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา
 - การไปเที่ยวผับ/เฮค

1.3 ข้อมูลด้านครอบครัว

- ภูมิลำเนา
- สถานภาพบิดามารดา
- อาชีพบิดามารดา
- การศึกษาของบิดามารดา
- รายได้ของครอบครัวต่อเดือน
- จำนวนพี่น้อง และลำดับการเป็นบุตร

1.4 ข้อมูลด้านสังคม

- ลักษณะที่พักอาศัย
- การรู้จักคนเสพยาอี และขายยาอี
- การมีผู้เสพยาอี ละแวกบ้าน และเพื่อนในสถาบัน

2. ความสัมพันธ์ในครอบครัวและเพื่อนสนิทของวัยรุ่น

3. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ ของวัยรุ่น

- สื่อมวลชน
- สื่อบุคคล

ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

1. การรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ
2. การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาอี
3. การยอมรับการป้องกันการเสพยาอี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวปรัอิสระ

ปัจจัยด้านลักษณะประชากรของวัยรุ่น
 ความสัมพันธ์ในครอบครัวและเพื่อนสนิทของวัยรุ่น
 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ ของวัยรุ่น

ตัวแปรตาม

การรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ
 การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด
 การยอมรับการป้องกันการเสพยาเสพติด

ภาพประกอบ 1 : กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ กับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพยาเสพติดของวัยรุ่น ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมทฤษฎี ตลอดจน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นการรอบแนวคิดในการวิจัย โดยจะเสนอตามลำดับต่อไปนี้ คือ

แนวความคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร

1. ความหมายของการสื่อสาร
2. องค์ประกอบของการสื่อสาร
3. แบบจำลองกระบวนการสื่อสาร
4. ผลของการสื่อสาร

แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้ การเรียนรู้ การรับรู้

1. ความหมายของความรู้
2. ความหมายของการเรียนรู้
3. ความหมายของการรับรู้
4. ความหมายของทัศนคติ
5. องค์ประกอบของทัศนคติ
6. ความหมายของพฤติกรรม

แนวความคิดเกี่ยวกับผู้รับสาร

1. ความสำคัญของผู้รับสาร
2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องต่อบทบาทของผู้รับสาร
 - 2.1 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ
 - 2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสื่อบุคคลและสื่อมวลชน
 - 2.3 ทฤษฎีการเปิดรับข่าวสาร

แนวความคิดเรื่องจิตวิทยาวัยรุ่น

1. พัฒนาการของวัยรุ่น
2. ทฤษฎีว่าด้วยสังคมวิทยา
3. ความต้องการของวัยรุ่น
4. ความสนใจของวัยรุ่น
5. สื่อมวลชนกับวัยรุ่น

สัมพันธภาพและการสื่อสารในครอบครัว เพื่อนสนิทและสื่อมวลชน

1. สัมพันธภาพและการสื่อสารในครอบครัว
2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่
3. ครอบครัวกับการประพฤตินไม่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม
4. สัมพันธภาพในกลุ่มเพื่อนสนิท
5. สัมพันธภาพของสื่อมวลชนกับวัยรุ่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร

1. ความหมายของการสื่อสาร

“การสื่อสาร” คือกระบวนการถ่ายทอดสาร (Message) จากบุคคลฝ่ายหนึ่งซึ่งเรียกว่าผู้ส่งสาร (Sender หรือ Source) ไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเรียกว่าผู้รับสาร (Receiver) โดยผ่านสื่อ (Channel)

การสื่อสารเป็นกระบวนการที่สร้างความเข้าใจระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของผู้รับสาร โดยมีกระบวนการทำงานที่เป็นพลวัต (Dynamic) เกิดขึ้นต่อเนื่องตลอดเวลาไม่หยุดนิ่ง กล่าวคือ ในกระบวนการสื่อสารนั้น ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารจะมีการโต้ตอบกันตลอดเวลา ผู้ส่งสารอาจกลายเป็นผู้รับสาร และผู้รับสารอาจเป็นผู้ส่งสารได้เช่นกัน (ปรมะ สตะเวทิน, 2529:7)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการสื่อสารมีความสำคัญและเป็นพื้นฐานของการมีปฏิริยาของมนุษย์ มนุษย์เราจึงศึกษาว่า มีอะไรเกิดขึ้นบ้าง เมื่อมีการกระทำทางการสื่อสาร หรือในกระบวนการสื่อสารมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ในองค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันอย่างไร ดังนั้นทฤษฎีจะช่วยทำหน้าที่เป็นตัวเปรียบเทียบกับสิ่งที่กำลังศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจให้แจ่มชัดขึ้น

โดยสรุปการสื่อสารนั้นจัดได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งในชีวิตมนุษย์ นอกเหนือจากปัจจัยอื่นที่มีความจำเป็นต่อความอยู่รอดของมนุษย์ ซึ่งได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และ ยารักษาโรค แม้ว่าการสื่อสารจะไม่ได้มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับความเป็นความตายของมนุษย์ เหมือนกับปัจจัยอื่น แต่การที่จะให้ได้มาซึ่งปัจจัยอื่นเหล่านั้น ย่อมต้องอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือ อย่างแน่นอน มนุษย์ต้องอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนิน กิจกรรมใดๆ ของตน และเพื่ออยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม การสื่อสารเป็นพื้นฐานของการติดต่อของ มนุษย์ และเป็นเครื่องมือสำคัญของกระบวนการสังคม ยิ่งสังคมมีความซับซ้อนมากขึ้น และ ประกอบด้วยคนจำนวนมากขึ้นเท่าใด การสื่อสารก็ยิ่งมีความสำคัญมากขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้เพราะการ เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมและสังคม จะนำมาซึ่งความซับซ้อนหรือความสับสน ต่างๆ จนอาจก่อให้เกิดความไม่เข้าใจและไม่แน่ใจแก่สมาชิกของสังคม ดังนั้นจึงต้องอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว (ศุภรัศมี สุทธิกุลเจริญ, 2540 :6)

หากจะพิจารณาถึงความสำคัญของการสื่อสารที่มีต่อมนุษย์แล้วสามารถแบ่งได้เป็น 5 ประการคือ

1. ความสำคัญต่อการเป็นสังคม
2. ความสำคัญต่อชีวิตประจำวัน
3. ความสำคัญต่ออุตสาหกรรมและธุรกิจ
4. ความสำคัญต่อการปกครอง
5. ความสำคัญต่อการเมืองระหว่างประเทศ

2. องค์ประกอบของการสื่อสาร

โดยทั่วไปกระบวนการสื่อสาร จะประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการ คือ

1. ผู้ส่งสาร (Source หรือ Sender) คือผู้ที่ทำการส่งสารไปยังผู้อื่น อาจเป็นบุคคลคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ ขึ้นอยู่กับประเภทและระดับการสื่อสาร
 2. สาร (Message) คือ เรื่องราวหรือความคิดที่ผู้ส่งสารต้องการส่งหรือถ่ายทอด ไปสู่ผู้รับสารโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้รับรู้ความหมาย และมีปฏิกิริยาตอบสนอง
 3. ช่องทางหรือสื่อ (Channel หรือ Media) ช่องทาง หมายถึง ทางที่ทำให้ผู้ส่งสารกับผู้รับสารติดต่อกันได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย
- สื่อ หมายถึง ตัวกลางในการถ่ายทอดข่าวสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร สื่อแต่ละชนิดจะมีข้อดีข้อเสียต่างกันไป และจะให้ประสิทธิผลมากหรือน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการใช้สื่อนั้นก็กับกลุ่มเป้าหมาย

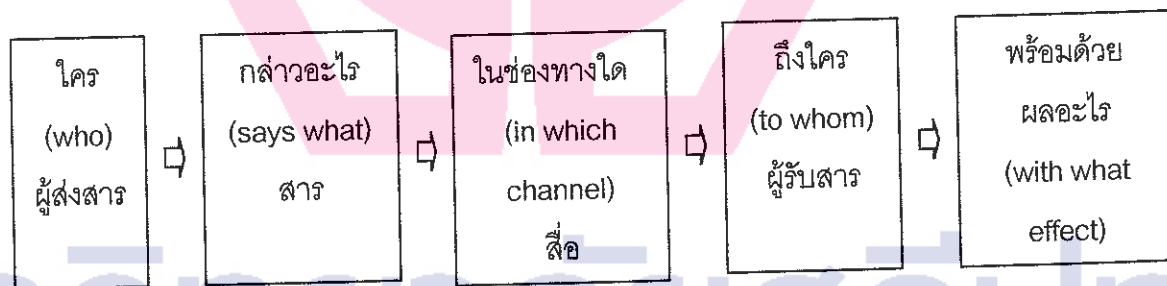
- 4. ผู้รับสาร (Receiver) คือ บุคคลที่ได้รับเรื่องราว ความคิดจากผู้ส่งสาร สามารถคิดและรู้ความหมายของสารที่ได้รับ อาจเป็นบุคคลคนเดียว หรือกลุ่มบุคคลก็ได้ เช่นเดียวกับผู้ส่งสาร
- 5. ผลที่เกิดจากการรับสาร (Effect)
- 6. ปฏิกริยาสะท้อนกลับ (Feedback)

3. แบบจำลองกระบวนการสื่อสาร

นักวิชาการหลายคนได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสาร โดยใช้แบบจำลองอธิบายเพื่อให้ง่ายแก่การเข้าใจในกระบวนการสื่อสาร อาทิ

1. แบบจำลอง Harold D.Lasswell

เป็นทฤษฎีการสื่อสารที่อธิบายการสื่อสารเชิงพฤติกรรม (The Behavioral School of Thought) เป็นการศึกษาปฏิกริยาระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร เนื้อหาข่าวสาร ชนิดของสื่อที่ใช้ และผลอันเกิดจากการกระทำการสื่อสาร Lasswell อธิบายกระบวนการสื่อสาร โดยตั้งเป็นคำถามเกี่ยวกับตัวผู้ส่งสาร ผู้รับสาร และผลของการสื่อสาร ซึ่งเขียนเป็นแบบจำลองแผนภูมิได้ดังนี้

ภาพประกอบ 2 : แบบจำลองกระบวนการสื่อสารของ Lasswell

แบบจำลองดังกล่าว เกิดขึ้นในช่วงที่นักทฤษฎีการสื่อสารมีความเชื่อว่า กระบวนการสื่อสารส่วนใหญ่เป็นกระบวนการเชิงโน้มน้าวใจ จึงเป็นสูตรที่เหมาะสมสำหรับใช้วิเคราะห์การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจให้ผู้รับสารเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางอย่างที่ผู้ส่งสารต้องการให้เกิด โดยมีกระบวนการ ดังนี้

ใคร (who) “ผู้ส่งสาร” ซึ่งอาจหมายถึง ตัวบุคคล กลุ่มบุคคล สื่อมวลชนหรือสถาบัน กล่าวอะไร (says what) คือ “สาร” ที่ผู้ส่งสารส่งไปยังผู้รับ ซึ่งอาจได้แก่การพูด การแสดง กิริยาท่าทางต่างๆ เพื่อให้ผู้รับสารรับรู้และเกิดความเข้าใจ

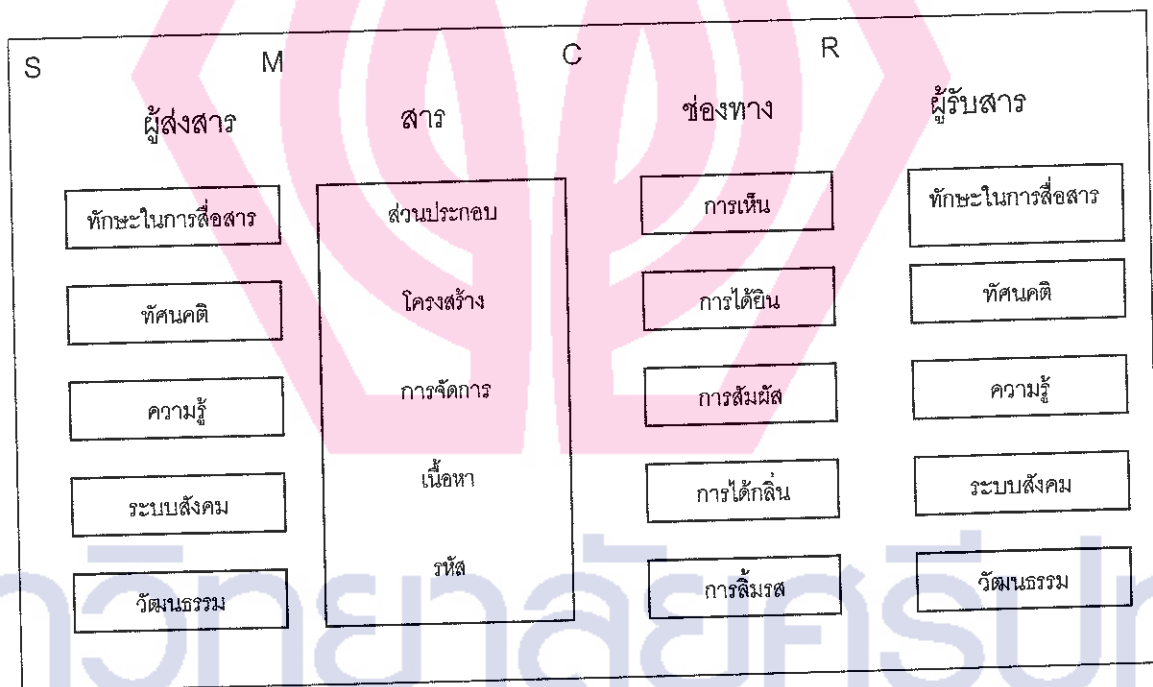
ในช่องทางใด (in which channel) คือ “ช่องทาง” ที่สารผ่านไปยังผู้รับสาร ช่องทางในที่นี้ มีหลายรูปแบบทั้งตัวบุคคลและสื่อมวลชนทุกแขนง

ถึงใคร (to whom) คือ “ผู้รับสาร” ทั้งในระดับปัจเจกชนและมวลชน ซึ่งมีความแตกต่างกัน ในหลายๆ ด้าน เช่น อายุ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา และความคิด

พร้อมด้วยผลอะไร (which what effect) คือ “ผล” ที่ผู้ส่งสารมีความประสงค์ให้เกิดขึ้นในตัวผู้รับสาร เป็นผลที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรม

2. แบบจำลองของ David K. Berlo

เป็นแบบจำลองการสื่อสารที่รู้จักกันดีในชื่อ SMCR Model ซึ่งแสดงองค์ประกอบพื้นฐาน 4 ประการ ของการสื่อสารได้แก่ ผู้ส่งสาร สาร ช่องทาง และผู้รับสาร ดังแสดงเป็นแผนภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 3 : แบบจำลองการสื่อสาร SMCR

จากคำอธิบายแบบจำลองการสื่อสารของ Berlo ทำให้ทราบความหมายของคำว่า “กระบวนการ” คือ ความสัมพันธ์ระหว่างกันขององค์ประกอบทางการสื่อสาร ซึ่งไม่สามารถแยกออกจากกันเป็นส่วนๆ โดยอิสระได้

Berlo เชื่อว่ากระบวนการสื่อสารจะประสบความสำเร็จ หรือมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ขององค์ประกอบในกระบวนการสื่อสาร โดยเฉพาะผู้ส่งสาร ซึ่งถือว่าเป็นผู้เริ่มต้น

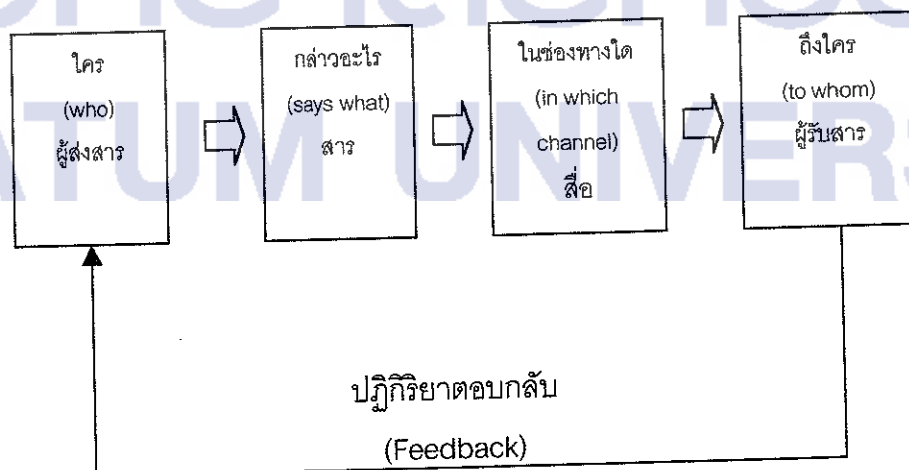
ของกระบวนการสื่อสาร ซึ่งการจะทำหน้าที่การสื่อสารได้ดี หรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับคุณสมบัติ 5 ประการดังนี้

- 2.1 มีทักษะในการสื่อสาร ได้แก่ ความสามารถในการถ่ายทอดสารทั้งในด้านการพูด การเขียน การแสดงสีหน้าท่าทางประกอบระหว่างการสื่อสาร
- 2.2 ทักษะคิด เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสารมาก เนื่องจากบุคคลมักจะประเมินสื่อต่างๆ เข้าข้างตนเอง และจะสื่อสารได้ดีในเรื่องที่มีทัศนคติตรงกัน
- 2.3 ความรู้ หมายถึง การมีความรู้ในข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและแม่นยำ จะส่งผลให้การสื่อสารนั้นถูกต้องและน่าเชื่อถือด้วย
- 2.4 ระบบสังคม เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการสื่อสารของบุคคล
- 2.5 ระบบวัฒนธรรม ได้แก่ ความเชื่อ ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่เหมือนหรือต่างกันจะเป็นตัวกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการสื่อสารได้

อย่างไรก็ตามผู้รับสาร ซึ่งเป็นองค์ประกอบสุดท้ายของกระบวนการสื่อสารก็มีความสำคัญมากเช่นเดียวกับองค์ประกอบอื่นๆ กล่าวคือ ผู้รับสารจะต้องเป็นผู้ที่มีทักษะในการสื่อสาร ได้แก่ สามารถฟัง พูด อ่าน คิด และรับรู้ความหมายได้ ตลอดจนการมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ส่งสาร และเรื่องที่สื่อสารด้วย ดังนั้น ผู้รับสารก็ต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้ส่งสารด้วยจึงจะทำให้การสื่อสารนั้นเกิดประสิทธิผล

3. แบบจำลองของ Everett M. Rogers

Rogers ได้พัฒนาแบบจำลองการสื่อสารของ Berlo ด้วยการเพิ่มองค์ประกอบของการสื่อสารในเรื่องของปฏิริยาตอบกลับ (Feedback) ไว้ ในกระบวนการสื่อสารดังแสดงในภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 : แบบจำลองการสื่อสารของ Rogers

ปฏิกิริยาตอบกลับ (Feedback) คือการส่งข่าวสารจากผู้รับกลับไปยังผู้ส่งทำให้ผู้ส่งทราบว่าข่าวสารที่ส่งไปนั้นมีผลอย่างไรกับผู้รับทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่ตามมา

4. ผลของการสื่อสาร

ผลของการสื่อสารนับว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญส่วนหนึ่งของกระบวนการสื่อสาร เนื่องจากการสื่อสารเกิดขึ้นก็ย่อมต้องมีผลของการสื่อสารติดตามมา ผู้ส่งสารเองก็ต้องการทราบว่าเมื่อทำการสื่อไปแล้วจะมีผลต่อผู้รับสารอย่างไร และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการสื่อสารหรือไม่ ซึ่งการจะบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ผู้ส่งสารคาดหวังได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆ ของกระบวนการสื่อสาร ตลอดจนการมีลักษณะร่วมระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารดังที่ได้กล่าวแล้ว

วัตถุประสงค์ของการสื่อสารโดยทั่วไปสามารถแบ่งได้เป็น 4 ด้าน คือ

1. วัตถุประสงค์ด้านข่าวสาร คือ การรายงานเหตุการณ์ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นให้ผู้รับสารทราบ ลักษณะของสารจะต้องดึงดูดความสนใจ ง่ายต่อการแปลความหมาย และจดจำเพื่อใช้อ้างอิงภายหลังได้ ตลอดจนต้องเป็นที่ยอมรับของผู้รับสารด้วย
2. วัตถุประสงค์ด้านความเห็นหรือการจูงใจ คือ การเสนอความเห็น หรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น โดยมุ่งเน้นเพื่อให้ผู้รับสารเปลี่ยนแปลง ความเชื่อ ทักษะ หรือพฤติกรรม โดยอาจจะเป็นการชักชวนให้ผู้รับสารเห็นคล้อยตาม หรือเป็นเพียงการเสนอแนะให้ผู้รับสารตัดสินใจเอง
3. วัตถุประสงค์ด้านสาระความรู้ หรือการศึกษา เป็นการเสนอสาระความรู้ หรือเรื่องราวที่เป็นประโยชน์แก่ผู้รับสารโดยตรงไปตรงมา โดยผู้ส่งสารมีความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากกว่าผู้รับสาร แล้วทำการถ่ายทอดสารนั้นเพื่อให้ผู้รับสารได้เพิ่มพูนความรู้ในเรื่องราวดังกล่าว
4. วัตถุประสงค์ด้านบันเทิง เนื้อหาของสารที่สื่อมุ่งสร้างความรู้สึกและอารมณ์ของผู้รับสาร ซึ่งจะเกิดขึ้นเพียงระยะสั้นเท่านั้น (พรสิทธิ์ พัฒนานุรักษ์, 2529 อ้างในพวงทอง อังกาบ, 2538)

ในส่วนของความหมายรวมของผลของการสื่อสารนั้น หมายถึง “การเปลี่ยนแปลง” หรือ “ข้อแตกต่าง” (Change or Discrepancy) ซึ่งเกิดขึ้นกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอันเนื่องมาจากข่าวสาร (Message) ที่ได้รับ อย่างไรก็ตามความหมายของผลการสื่อสารอาจขยายไปสู่ประเด็นที่ผู้ส่งสารต้องการให้สารมีอิทธิพล หรือก่อให้เกิดผลบางอย่างต่อผู้รับสาร ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้และบางครั้งผลของการสื่อสาร อาจรวมถึงการที่ผู้รับสารเกิดการยอมรับหรือปฏิบัติตามสารที่ผู้ส่งสารทำการสื่อสารซึ่งหมายถึงสัมฤทธิ์ผลของการสื่อสารด้วย จากความหมายดังกล่าว เราอาจสรุปได้ว่า ผลของการสื่อสารก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในตัวผู้รับสาร 3 ประการด้วยกัน คือ

1. เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ (Knowledge)
2. เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Attitude)
3. เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Practice)

การเปลี่ยนแปลงทั้งสามประการนี้จะเกิดขึ้นในลักษณะต่อเนื่อง กล่าวคือ ผู้รับสารได้รับข่าวสารก็จะทำให้เกิดความรู้ เมื่อเกิดความรู้ขึ้นก็จะไปมีผลทำให้เกิดทัศนคติ และขั้นสุดท้าย คือ ก่อให้เกิดการกระทำตามมา (พวงทอง อังกาบ ,2538)

แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้ การเรียนรู้ การรับรู้

1. ความหมายของความรู้

ความรู้ (Knowledge) มีผู้ให้คำนิยามในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้

พจนานุกรมเว็บสเตอร์ (The Lexicon Webster Dictionary,1977) ให้ความหมายว่า “ความรู้” หมายถึง ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง (Truth) กฎเกณฑ์และโครงสร้างที่เกิดขึ้นจากการศึกษา หรือค้นคว้า หรือเป็นความรู้ที่เกี่ยวกับสถานที่ สิ่งของ หรือบุคคล ซึ่งได้จากการสังเกต ประสบการณ์ หรือจากรายงานการรับรู้ข้อเท็จจริงต้องชัดเจนและต้องอาศัยเวลา ส่วนประกาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 16 อ้างใน พูลสวัสดิ์ ทองบัวบาน, 2539:24) ได้ให้คำจำกัดความว่า ความรู้นั้นเป็น พฤติกรรมขั้นต้น ซึ่งผู้เรียนเพียงแต่จำได้ อาจได้โดยการนึกได้หรือโดยการมองเห็น ได้ยิน ได้จำ ความรู้นี้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎเกณฑ์ โครงสร้าง และวิธีแก้ปัญหาเหล่านี้ เป็นต้น สำหรับ ชาวาล แพร์ตกุล (2526:201-205 อ้างใน พรธนิภา นวกุล, 2538:4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความรู้ คือการแสดงออกของสมรรถภาพสมองด้านความจำ โดยวิธีระลึกออกมาเป็นหลัก ในทำนองเดียวกัน โสภา ชูพิกุลชัย และอรทัย ชื่นมนุษย์ (2531:31 อ้างใน พรธนิภา นวกุล,2538:4) ให้ความหมายของความรู้ (Knowledge) ว่า เป็นการรับรู้ การจำ และเข้าใจสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัย เกิดจากประสบการณ์และทัศนคติ ประกอบขึ้นจาก ความรู้ต่างๆ ที่เคยได้เรียนมาเกี่ยวกับลักษณะสิ่งนั้นๆ บวกกับการตีค่าของสิ่งนั้นๆ กับความรู้ที่มีอยู่ นอกจากนั้น Benjamin S.Bloom (2523 : 15-18 อ้างใน พูลสวัสดิ์ ทองบัวบาน,2539:24) ได้ให้ความหมายว่า ความรู้เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับกระระลึกถึงสิ่งเฉพาะเรื่อง หรือเรื่องทั่วไป ระลึกถึง วิธีการ กระบวนการ หรือสถานการณ์ต่างๆโดยเน้นความจำจากความหมายของความรู้ที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่าความรู้ หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงความจำและการระลึกได้ ที่มีต่อข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ สถานที่ วัตถุ สิ่งของ บุคคล ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งที่เป็น สิ่งง่ายๆ ไปจนถึงสิ่งที่ยุ่งยากซับซ้อน การรับรู้สิ่งต่างๆ ต้องอาศัยเวลาในการเก็บสะสมรวบรวมไว้

ระดับความรู้

Benjamin S. Bloom ได้แยกระดับของความรู้ไว้ 6 ระดับ ดังนี้

(พุลสวัสดิ์ ทองบัวบาน, 2539:24)

ระดับที่ 1 ระดับที่ระลึกได้ (Recall) หมายถึง การเรียนรู้ในลักษณะที่จำเรื่องเฉพาะวิธีปฏิบัติ กระบวนการ และแบบแผนได้ ความสำเร็จในระดับนี้ คือ ความสามารถในการดึงข้อมูลจากความจำออกมาได้

ระดับที่ 2 ระดับที่รวบรวมสาระสำคัญได้ (Comprehension) หมายความว่าบุคคลสามารถทำบางสิ่งบางอย่างได้มากกว่าการจำเนื้อหาที่ได้รับ สามารถเขียนข้อความเหล่านั้นได้ด้วยถ้อยคำของตัวเอง สามารถแสดงให้เห็นด้วยภาพ ให้ความหมาย แปลความและเปรียบเทียบความคิดอื่นๆ หรือคาดคะเนผลที่จะเกิดต่อไปได้

ระดับที่ 3 ระดับการนำไปใช้ (Application) เป็นระดับที่ผู้เรียนสามารถนำเอาข้อเท็จจริง ตลอดจนความคิดที่เป็นนามธรรม (Abstract) แล้วปฏิบัติได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม (Concrete)

ระดับที่ 4 ระดับการวิเคราะห์ (Analysis) เป็นระดับที่สามารถใช้ความคิดในรูปของการนำแนวคิดมาแตกแยกเป็นส่วน เป็นประเภท หรือนำเอาข้อมูลต่างๆ มาประกอบกัน เพื่อการปฏิบัติของตนเอง

ระดับที่ 5 ระดับการสังเคราะห์ (Synthesis) คือ การนำข้อมูล และแนวความคิดต่างๆ มาประกอบกัน แล้วนำไปสร้างสรรค์ เป็นสิ่งใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม

ระดับที่ 6 ระดับการประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถในการใช้ความรู้เพื่อใช้จัดตั้งเกณฑ์ การรวบรวมข้อมูล และการวัดข้อมูลตามมาตรฐาน เพื่อเป็นข้อตัดสินถึงระดับของประสิทธิภาพของกิจกรรมแต่ละอย่าง

2. ความหมายของการเรียนรู้

การเรียนรู้เป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิต ตามแนวคิดของ Richard R. Bootzin (1986: 183 อ้างใน มาลินี จุฑะรพ , 2539:55) มนุษย์มีการเรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงก่อนตาย จึงมีคำกล่าวเสมอว่า "Nobody is too old to learn" หรือไม่มีใครแก่เกินเรียน การเรียนรู้จะช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้เป็นอย่างดี

สำหรับความหมายของการเรียนรู้ นั้น ได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ดังนี้

Lee J.Cronbach (1963 : 68 – 70 อ้างใน มาลินี จุฑะรพ ,2539:55) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ว่า การเรียนรู้เป็นการแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับมา ส่วน Good (1959 : 313 – 314 อ้างใน อารีรัตน์ พันธุ์ทอง,2535:28) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงการตอบสนองหรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเกิดจากประสบการณ์เป็นบางส่วนหรือทั้งหมด สำหรับ Redman

(1976 : 92 – 98 อ้างใน อารีรัตน์ พันธุ์ทอง,2535:28) ได้แบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 3 ประการ คือ

1. การเรียนรู้ด้านการรับรู้ (Cognitive Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ทำให้สามารถกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยใช้ความคิด ผู้เรียนจะได้รับความรู้ความเข้าใจและมโนทัศน์ (Concept) เพิ่มขึ้น สามารถที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ การเรียนรู้ประเภทนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากการไม่รู้ให้เป็นผู้รู้

2. การเรียนรู้เจตคติ (Attitude Learning) เป็นการเรียนรู้ทางด้านอารมณ์ที่มีผลต่อการเลือกกระทำสิ่งต่างๆ ที่ตนชอบหรือไม่ชอบเป็นการกำหนดคุณค่าของสิ่งเหล่านี้ การเรียนรู้ประเภทนี้จะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากการไม่ชอบเป็นชอบและจากชอบเป็นไม่ชอบ

3. การเรียนรู้ทักษะในการปฏิบัติ (Learning of Psychomotor) เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะหรือความสามารถในด้านต่างๆ ที่จะกระทำออกมา การเรียนรู้ประเภทนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่ไม่เป็นให้ทำเป็น

ประกาเพ็ญ สุวรรณ (2532:27 อ้างในอารีรัตน์ พันธุ์ทอง, 2535 : 29) ได้กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ว่าเกิดขึ้นจากองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ ผู้เรียน สิ่งที่จะเรียน กระบวนการและสิ่งแวดล้อมของการเรียนรู้

ความตั้งใจที่จะเรียนรู้ ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจะเป็นผลหรืออิทธิพลจากสิ่งที่ผู้เรียนนำติดตัวมาสู่สิ่งแวดล้อมของการเรียนรู้นั้นๆ เพราะว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้คือ

1. การเรียนรู้เดิมของผู้เรียน

2. แรงจูงใจพื้นฐานของผู้เรียน ซึ่งจะรวมถึงแนวโน้มที่บุคคลจะเกิดความเข้าใจว่าอะไรมี

ความสัมพันธ์โดยตรงกับเป้าหมายของตนเอง และเกิดความรู้สึกพอใจในการเรียนรู้ซึ่งเป็นรางวัลทางใจที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

3. ประสบการณ์ของผู้เรียน ซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้หรือกำหนดว่าผู้เรียนได้เกิดการรับรู้หรือเรียนรู้หรือไม่

4. วุฒิภาวะและความสามารถในการปรับตัวของผู้เรียน ซึ่งองค์ประกอบนี้จะมีผลต่อความอดทน ความมีสมาธิและความตั้งใจที่แน่นอนของผู้เรียน

กระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Robert M. Gagne, (1997) ซึ่งอ้างโดย มาลินี จุฑะรพ (2539:56) ได้กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ไว้ 8 ขั้นตอนคือ

1. การจูงใจ (Motivation Phase) ก่อนการเรียนรู้จะต้องมีการจูงใจให้ผู้เรียนอยากรู้ อยากเห็นและมีส่วนร่วมในกิจกรรม ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้ไปได้ด้วยดี

2. ความเข้าใจ (Apprehending Phase) ในการเรียนรู้ผู้เรียนจะต้องเข้าใจในบทเรียนจึงจะช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

3. การได้รับ (Acquisition Phase) เมื่อผู้เรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียน จะก่อให้เกิดการได้รับความรู้เพื่อเก็บไว้หรือจดจำบทเรียนไว้ต่อไป

4. การเก็บไว้ (Retention Phase) หลังจากที่ได้รับความรู้ก็จะเก็บความรู้เหล่านั้นไว้ตามสมรรถภาพการจำของบุคคล

5. การระลึกได้ (Recall Phase) เมื่อผู้เรียนเก็บความรู้ไว้ที่จะถูกนำมาใช้ในโอกาสต่างๆ เท่าที่จะระลึกได้

6. ความคล้ายคลึง (Generalization Phase) ผู้เรียนจะนำสิ่งที่ระลึกได้ไปใช้ และเมื่อพบกับสถานการณ์หรือสิ่งเร้าที่คล้ายคลึงกันจะนำความรู้ดังกล่าวไปสัมพันธ์กับการเรียนรู้ในความรู้ใหม่ที่คล้ายคลึงกัน

7. ความสามารถในการปฏิบัติ (Performance Phase) หลังจากที่ได้เรียนรู้ไปแล้วผู้เรียนต้องนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปแล้วนั้นไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

8. การป้อนกลับ (Feedback Phase) เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ว่าผู้เรียนเรียนรู้ได้ถูกต้องเพียงไร สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของบทเรียนหรือไม่ จะได้นำข้อมูลไปปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ต่อไป

สรุปได้ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการของการได้รับความรู้ ความเข้าใจหรือทักษะ โดยผ่านการมีประสบการณ์หรือจากการได้ศึกษาในสิ่งนั้นๆ การเรียนรู้อาจจะเกิดขึ้นจากการมีสิ่งเร้าและการตอบสนองอาจจะเกิดจากกระบวนการที่ซับซ้อนต้องเกี่ยวพันกับกระบวนการทางจิตใจ และเกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบความคิด ความคิดรวบยอด ทักษะและอื่นๆ อีกมากมาย ถ้าพิจารณาให้ดีจะเห็นว่าการรับรู้ได้เข้ามาเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดความคิดรวบยอดและ

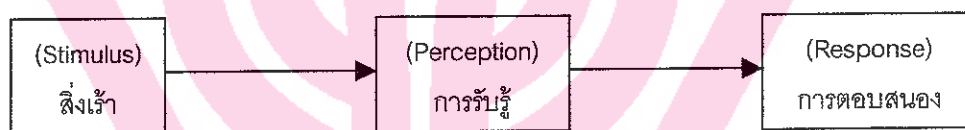
ทัศนคติซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญยิ่งประการหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ของคน (เนาวรัตน์ เทพอาสน์, 2534:11)

3. ความหมายของการรับรู้

การรับรู้ (Perception) คือ กระบวนการที่อินทรีย์หรือสิ่งมีชีวิต พยายามทำความเข้าใจสิ่งแวดล้อมโดยผ่านทางประสาทสัมผัส เริ่มจากใช้อวัยวะสัมผัสสิ่งเร้า และจัดระบบสิ่งเร้าใหม่ภายในระบบการคิดในสมองแล้วจึงแปลความหมาย ในขั้นแปลความหมายนี้จะใช้ประสบการณ์เก่าเป็นพื้นฐานของการแปลความหมาย

การรับรู้จึงเป็นกระบวนการตีความหมายสิ่งที่เราพบเห็น ซึ่งเรากระทำโดยอาศัยประสบการณ์ของเราเอง ที่มามีอิทธิพลต่อการรับรู้

ในแง่ของพฤติกรรม การรับรู้เป็นกระบวนการที่เกิดแทรกอยู่ระหว่างสิ่งเร้า และการตอบสนองต่อสิ่งเร้า ดังแสดงในภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 : ทฤษฎีพฤติกรรม (Behavioral Theory)

แสดงกระบวนการตอบสนองที่เกิดจากสิ่งเร้าสิ่งเดียว

(Source: Adapted from Richard M. Steers and Lyman W. Porter, Motivation and Work Behavior 2nd.ed. New York: McGraw-Hill, 1979,p.7)

ประสบการณ์ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการรับรู้เช่นเดียวกับที่มีต่อการเรียนรู้ นอกจากนั้นยังมีปัจจัยอื่น เช่น ความต้องการของร่างกาย (ความหิว ความเหนื่อย ฯลฯ) อิทธิพลทางสังคม หรือสภาพความเป็นอยู่ของสังคมเหล่านี้มีผลต่อการรับรู้ของปัจเจกชนทั้งสิ้น

การรับรู้และการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกัน ถ้าไม่มีการรับรู้ การเรียนรู้ย่อมเกิดขึ้นไม่ได้ การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ต้องเริ่มต้นด้วยการรับรู้ที่ถูกต้อง การรับรู้ที่ถูกต้องจึงเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่ง

ธรรมชาติของการรับรู้ของบุคคลจะเป็นไปโดยธรรมชาติตามระบบทางสรีระวิทยา ซึ่งมีจุดที่น่าสนใจดังนี้ (มาลินี จุฑารพ, 2539 :143-149)

1. การเลือกสิ่งที่จะรับรู้ (Selectivity) เนื่องจากสิ่งแวดล้อมมีจำนวนมากเกินกว่าความสามารถของมนุษย์ที่จะรับรู้ได้ ดังนั้นมนุษย์จึงเลือกรับรู้เฉพาะสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องหรือจัดว่าเป็นสิ่งเร้าที่มีลักษณะ ดังนี้

- 1.1 มีความเด่น เช่น สุภาพสตรีสาวและสวย นักร้องดัง ๆ ทั้งหลาย
 - 1.2 มีความแปลก เช่น สินค้าแปลก ๆ ครึ่งวันครึ่งราคา
 - 1.3. มีความใหม่ เช่น สินค้าใหม่ ๆ นื่องใหม่ อาจารย์ใหม่
 - 1.4 ตรงกับความสนใจของผู้เลือก เช่น จะเรียนอะไรดี
 - 1.5 ตรงกับความต้องการของผู้เลือก เช่น ผู้เลือกต้องการจะเป็นครูหรือหมอ
2. การจัดหมวดหมู่ของการรับรู้ (Organization) ก่อนที่บุคคลจะรับรู้สิ่งเร้าได้นั้นจะต้องจัดระเบียบของสิ่งเร้าเข้าเป็นหมวดหมู่เพื่อการรับรู้เสียก่อน ดังนี้
- 2.1 การจัดเป็นภาพและฉาก (Figure and Ground) จัดสิ่งเร้าที่เด่นเป็นภาพ และส่วนประกอบเป็นฉาก เพื่อให้เกิดการรับรู้ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น
 - 2.2 ความใกล้ (Proximity) บุคคลจะรับรู้หรือรู้จักสิ่งเร้าหรือบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดได้ดีกว่าสิ่งเร้าหรือบุคคลภายนอก เช่น คนที่ใกล้ชิดเจ้านายส่วนใหญ่จะได้ดี
 - 2.3 ความคล้ายคลึง (Similarity) บุคคลจะรับรู้หรือรู้จักสิ่งเร้าหรือบุคคลที่มีความคล้ายคลึงกับสิ่งเร้า หรือบุคคลที่เคยรู้จักได้ดีกว่า
 - 2.4 ความต่อเนื่อง (Continuity) บุคคลจะรับรู้สิ่งเร้าที่มีความต่อเนื่องกันได้ดีกว่าสิ่งเร้าที่ขาดความต่อเนื่อง
 - 2.5 ความสมบูรณ์ (Closure) บุคคลจะรับรู้สิ่งเร้าที่ใกล้ความสมบูรณ์ได้ดีกว่าสิ่งเร้าที่สมบูรณ์แล้ว
3. ความคงที่ของการรับรู้ บุคคลจะรับรู้สิ่งเร้าในลักษณะคงที่เสมอ คือ
- 3.1 ขนาดคงที่ เช่น เราเห็นเด็ก ๆ มีขนาดคงที่เสมอ แต่ความจริงเด็ก ๆ โตขึ้น
 - 3.2 รูปคงที่ เช่น เราส่องกระจกดูใบหน้าของเราทุกวัน จะเห็นหน้าเหมือนเดิมแต่ความจริงใบหน้าเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา
 - 3.3 สีคงที่ เช่น เราเห็นกระดาษสีขาวอยู่เสมอ แต่ความจริงกระดาษจะกลายเป็นสีคล้ำลง ๆ

4. การเกิดภาพลวงตา (Illusion) เป็นการรับรู้ที่ผิดพลาดไปจากความเป็นจริง หรือที่เรียกว่า “ เป็นภาพที่เป็นไปไม่ได้ “ (Impossible Figures) สำหรับสาเหตุของการเกิดภาพลวงตา อาจสรุปได้ดังนี้

4.1 เกิดจากความเคยชิน เช่น ได้พบเห็นบ่อย ๆ

4.2 เกิดจากสภาพแวดล้อม เช่น ระบบสายเส้น การเลงเงาและการสะท้อนแสง

4.3 เกิดจากความประทับใจ เช่น ความซาบซึ้ง

4.4 เกิดจากการรับรู้เบี่ยงเบน เช่น เห็นเส้นตรงที่เท่ากันนั้นว่าเส้นหนึ่งยาวกว่าอีกเส้นหนึ่ง

5. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคล มีดังนี้

5.1 ความสมบูรณ์ของอวัยวะรับสัมผัส บุคคลจะรับรู้สิ่งเร้าได้ดีถ้าบุคคลนั้นมียวัยวะรับสัมผัสที่ดี เช่น มีหู ตา จมูก ลิ้น และร่างกายปกติ เป็นต้น ในกรณีบุคคลที่สายตาสั้น สายตาเอียงหรือหูหนวก จะเป็นอุปสรรคต่อการรับรู้เป็นอย่างมาก ถ้ามิได้ใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือช่วยในการรับรู้ดังกล่าว

5.2 การแปลความหมาย บุคคลจะรับรู้สิ่งเร้าได้ดีและถูกต้อง ถ้าบุคคลนั้นได้แปลความหมายได้ถูกต้อง โดยอาศัยสมรรถภาพทางสมองเป็นสำคัญ

5.3 การใช้ประสบการณ์เดิม บุคคลจะรับรู้สิ่งเร้าได้ดีและถูกต้อง ถ้าบุคคลนั้นมีประสบการณ์เดิมเกี่ยวข้องกับการรับรู้ใหม่ ๆ

5.4 ความตั้งใจที่จะรับรู้ บุคคลจะรับรู้สิ่งเร้าได้ดีและถูกต้อง ถ้าบุคคลนั้นมีความตั้งใจที่จะรับรู้ในสิ่งเร้าดังกล่าว ซึ่งมีลักษณะดังนี้

5.4.1 สิ่งเร้าภายนอก ซึ่งมีลักษณะที่จะสนับสนุนและกระตุ้นให้เกิดการรับรู้ได้ดีหรือไม่ คือ

- ความเข้มข้น
- ความเด่น
- ความแปลกใหม่
- มีการเคลื่อนไหวได้
- มีขนาดใหญ่

- มีสี่สะดุดตา
- มีกลิ่น
- มีการปกปิด หรือจัดว่าเป็นเรื่อง “ลับ”
- มีการปิด-เปิดตลอดเวลา เช่น นีออนหรือไฟกระพริบ

5.4.2 สิ่งเร้าภายใน มีลักษณะดังนี้

- ตรงกับความสนใจของบุคคลที่จะรับรู้
- ตรงกับความต้องการของบุคคลที่จะรับรู้
- ตรงกับเจตคติของบุคคลที่จะรับรู้
- มีการเตรียมตัวเตรียมใจที่จะรับรู้
- มีอารมณ์ร่วมโดยเฉพาะเด็กวัยรุ่น

5.5 วัยของผู้รับรู้ บุคคลที่มีวัยต่างกันจะรับรู้ต่างกัน ในขณะที่เดียวกัน บุคคลที่มีวัยใกล้เคียงกัน ก็เกิดการรับรู้เหมือนๆ กันไปด้วย จากการวิจัยของ จำลอง สุวรรณรัตน์ (2511 อ้างใน มาลินี จุฑะธรพ, 2539:149) พบว่าเด็กอายุ 4-6 ปี จะจำแนกสิ่งของโดยใช้สีเป็นเกณฑ์มากกว่ารูปร่าง แต่เด็กอายุ 7-9 ปี จะจำแนกสิ่งของโดยใช้รูปร่างมากกว่าสี และในภาพรวมเด็กอายุ 4-9 ปี จะจำแนกสิ่งของโดยใช้ส่วนย่อยเป็นเกณฑ์

4. ความหมายของทัศนคติ

ความหมายของทัศนคติ

ทัศนคติ (Attitude) เป็นนามธรรม และเป็นตัวการสำคัญอันหนึ่ง ที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล แต่ทัศนคติไม่ใช่แรงจูงใจ (Motivation) และแรงผลักดัน (Drive) หากแต่เป็นความพร้อมที่จะตอบโต้ และแสดงให้เห็นทราบถึงแนวทางของการสนองตอบของบุคคลต่อสิ่งนั้น แต่ความหมายของทัศนคติ ยังไม่เป็นที่ยอมรับตรงกันในกลุ่มนักจิตวิทยา ดังนั้น จึงมีการศึกษาค้นคว้าหลายกลุ่ม ทำให้เกิดแนวความคิดแตกต่างกันออกไป (ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2526 :1-3 อ้างใน พูลสวัสดิ์ ทองบัวบาน, 2539:25) และบุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ (2527:221) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า ทัศนคติเป็นกิริยาท่าทางรวม ๆ ของบุคคลที่เกิดจากความพร้อม หรือความโน้มเอียงของจิตใจซึ่งแสดงออกต่อสิ่งเร้าหนึ่ง ๆ เช่น ต่อดีความดี สิ่งของและสถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคม โดยแสดงออกในทางสนับสนุน คือมีความรู้สึกเห็นดีเห็นชอบต่อสิ่งเร้านั้น หรือในทางต่อต้าน คือมีความรู้สึกไม่เห็นดีเห็นชอบต่อสิ่งเร้านั้น สำหรับสติธย์ นิยมญาติ (2524:56) กล่าวว่า ทัศนคติ

เป็นสิ่งที่ค่อนข้างมั่นคงหรือทนทาน แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งถาวรแต่อย่างไร ทศนคติจึงเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่นเดียวกับ เทพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ (2529:7) กล่าววาทศนคติ เป็นสภาพความพร้อมทางด้านจิตของบุคคล ซึ่งเป็นผลรวมของความคิดเห็น ความเชื่อของบุคคลที่ถูกกระตุ้นด้วยอารมณ์ ความรู้สึกและทำให้บุคคลพร้อมที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคล ในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่ชอบ หรือไม่ชอบต่อสิ่งนั้น สิ่งนั้นในที่นี้อาจจะเป็นบุคคล สิ่งของหรือการกระทำ ส่วนประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526:23) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทศนคติ เป็นความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อาทิ บุคคล สิ่งของ การกระทำ สถานการณ์และอื่น ๆ รวมทั้งท่าทีที่แสดงออกที่บ่งถึงสภาพของจิตใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง นอกจากนี้ สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2522:99) กล่าวถึงทศนคติ คือสภาพจิตใจหรือความรู้สึกนึกคิดของบุคคล หรือความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาเป็นที่ปรากฏต่อบุคคล หรือสาธารณชนก็ตามล้วนเป็นการกระทำอันเกิดจากทศนคติที่มีอยู่ทั้งสิ้น

กล่าวโดยสรุป ทศนคติที่ดี ในความหมายโดยรวมจึงหมายถึง ท่าที ความคิดเห็น การรับรู้และความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในเชิงประมาณคุณค่า ซึ่งจะทำให้บุคคลพร้อมที่จะปฏิบัติ โดยการสนับสนุนต่อสิ่งนั้นๆ

ลักษณะของทศนคติที่สำคัญมี 4 ประการ คือ

ประการที่ 1 ทศนคติ เป็นสภาวะก่อนพฤติกรรมได้ตอบสนองต่อเหตุการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะ หรือจะเรียกว่าพร้อมที่จะมีพฤติกรรมจริง

ประการที่ 2 ทศนคติ จะมีความคงตัวอยู่ในช่วงเวลา แต่มิได้หมายความว่า จะไม่มีการเปลี่ยนแปลง

ประการที่ 3 ทศนคติ เป็นตัวแปรแฝงที่นำไปสู่ความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับความรูสึกนึกคิด ไม่ว่าจะป็นรูปของการแสดงออกโดยวาจาหรือการแสดงความรู้สึก ตลอดจนการที่ต้องเผชิญหรือหลีกเลี่ยงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ประการที่ 4 ทศนคติ มีคุณสมบัติของแรงจูงใจ ในอันที่จะทำให้บุคคลประเมิน และเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งหมายความว่าไปถึงการกำหนดทิศทางของพฤติกรรมจริงด้วย

(อรุณ รักรธรรม,2526:320 อ้างใน พูลสวัสดิ์ ทองบัวบาน,2539:26)

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2524:39-42) ได้กล่าวถึงลักษณะทั่วไปของทศนคติ ดังนี้

ทัศนคติ เป็นสิ่งที่เกิดจากการรับรู้ การเรียนรู้ หรือได้จากประสบการณ์ มิใช่เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด

ทัศนคติ เป็นสิ่งที่ชี้แนะหนทางในการแสดงพฤติกรรม กล่าวคือ ถ้ามีทัศนคติที่ดีก็มีแนวโน้มที่จะเข้าหาหรือแสดงพฤติกรรมนั้น

ทัศนคติ สามารถถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปอีกบุคคลหนึ่ง

ทัศนคติ เป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากทัศนคติเป็นสิ่งที่ได้รับจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ถ้าการเรียนรู้หรือประสบการณ์นั้นเปลี่ยนแปลงไปทัศนคติดังกล่าวจะเปลี่ยนแปลงไปด้วย

จากลักษณะของทัศนคติข้างต้น ทัศนคติจึงมีความเหมือนกับการเรียนรู้และการรับรู้ในแง่ของความสัมพันธ์กับประสบการณ์ของบุคคล กล่าวคือ ทัศนคติต่อสิ่งใด จะมียุทธศาสตร์มาจากผลของประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งนั้น ทั้งที่เป็นประสบการณ์ตรงคือประสบการณ์ส่วนตัวของแต่ละคนที่ได้รับมาแตกต่างกันไป ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด กับประสบการณ์ทางอ้อมซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากครอบครัว โรงเรียน เพื่อน หรือกลุ่มสังคมที่บุคคลสังกัดอยู่ อย่างไรก็ตาม หากทัศนคติที่เกิดขึ้นแต่ละช่วงเวลา ไม่ได้ฝังรากลึก หรือยังไม่ได้ยึดถือไว้อย่างเหนียวแน่นก็อาจเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อบุคคลนั้นเผชิญกับประสบการณ์ใหม่

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526:22) ได้กล่าวถึง ความสัมพันธ์ของทัศนคติกับการสื่อสารไว้ในประเด็น “แหล่งของการเกิดทัศนคติ” ซึ่งมี 4 ประการ คือ

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง ที่มาเกี่ยวข้อง เช่น ถ้ามีประสบการณ์ที่ดีในการติดต่อกับบุคคลหนึ่ง เราจะมีความรู้สึกชอบบุคคลนั้น ๆ บางครั้งถึงแม้ว่าจะมีประสบการณ์เพียงครั้งเดียว ก็อาจมีอิทธิพลต่อทัศนคติของบุคคลได้

2. การติดต่อสื่อสารข่าวสารกับบุคคลอื่น ๆ

3. สื่อที่เป็นแบบอย่าง

4. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน

5. องค์ประกอบของทัศนคติ

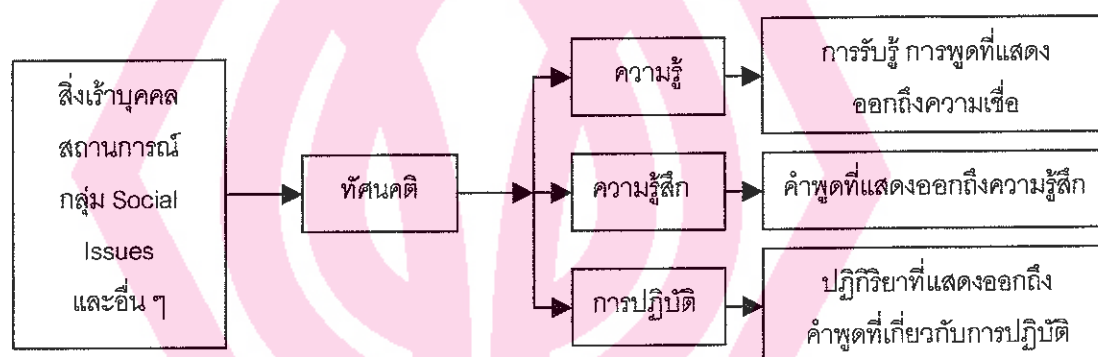
องค์ประกอบในการที่จะก่อให้เกิดทัศนคติ มี 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Component) ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจในสิ่งนั้น ซึ่งวัดได้จากคำพูดที่แสดงถึงความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใด

2. องค์ประกอบด้านท่าที ความรู้สึก (Affective Component) ได้แก่ อารมณ์ ความรู้สึกที่มีต่อความรู้หรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ว่าชอบหรือไม่ชอบหรือเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

3. องค์ประกอบด้านการปฏิบัติ (Behavioral Component) เป็นองค์ประกอบในด้านความพร้อมหรือความโน้มเอียงที่จะปฏิบัติตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ แล้วพอใจที่จะสนับสนุนหรือคัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความคิด หรือความรู้สึกของบุคคลที่ได้รับจากการประเมินผล

จากองค์ประกอบทั้ง 3 ประการข้างต้น สามารถนำเสนอเป็นแผนภูมิองค์ประกอบของทัศนคติได้ ดังนี้ (ถวิล ธาราโกชน์, 2524: 61-62)

ภาพประกอบ 6 : แผนภูมิองค์ประกอบของทัศนคติ

6. ความหมายของพฤติกรรม

พฤติกรรม คือ การแสดงออกของร่างกาย เพื่อตอบสนองสิ่งเร้าหรือหมายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งบุคคลแสดงออก โดยผู้อื่นอาจเห็นได้ เช่น การยิ้ม การเดิน เป็นต้น หรือผู้อื่นอาจเห็นได้ยากจะเห็นได้ก็ต่อเมื่อใช้เครื่องมือบางอย่างช่วย เช่น การเต้นของหัวใจ การหลั่งของน้ำย่อย เป็นต้น พฤติกรรมทุก ๆ อย่างที่บุคคลแสดงออกนั้น มีผลจากการเลือกปฏิกิริยาตอบสนอง ที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุดตามสถานการณ์นั้น (สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ ,2526: 1-7)

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มีดังนี้ คือ

1. องค์ประกอบทางกลุ่มสังคม พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมานั้น มี 2 อย่าง คือ พฤติกรรมที่เป็นแบบฉบับของตนเองแท้ ๆ และพฤติกรรมการแสดงออกโดยอิทธิพลของกลุ่ม
2. บุคคลที่เป็นตัวอย่าง เช่น พ่อ แม่ ญาติ พี่น้อง ครู เป็นต้น
3. สิ่งแวดล้อมทั่วไป ได้แก่ สภาพทางภูมิศาสตร์และชุมชนที่อยู่อาศัย
4. ความเจริญทางด้านเทคนิค

5. เจตคติ
6. องค์ประกอบทางด้านโครงสร้างของร่างกายซึ่งมีผลมาจากพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม
7. การเรียนรู้ โดยทั่วไปพฤติกรรมของบุคคล เกิดจากการเรียนรู้ เพราะตามหลักจิตวิทยา ถือว่า การที่บุคคลจะทำอะไรนั้นเกิดจากการเรียนรู้ทั้งสิ้น

ส่วนประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) หมายถึง ความโน้มเอียงต่อหน้าที่ที่จะกระทำต่อสิ่งหนึ่งเป็นแนวทางพฤติกรรมที่แสดงออกโดยไม่ต้องฝืนความรู้สึกของตนเอง (อำไพศรี โสประทุม, 2539:40)

ส่วนประกอบดังกล่าวเป็นส่วนประกอบขั้นพื้นฐานของทัศนคติ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับความรู้สึก และการแสดงออกที่แตกต่างกันของบุคคล ในการที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีอยู่เดิม ให้มีความคิด ความเชื่อ อีกแบบหนึ่งนั้น นักวิชาการหลายท่านให้ความเห็นว่าสามารถเปลี่ยนแปลงได้ แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญอันหนึ่ง คือ แหล่งข่าว หรือ Source จากการศึกษาพบว่า แหล่งข่าวที่มีความสามารถมีความคุ้นเคย สามารถดึงดูดความสนใจและมีอำนาจมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติมากกว่าแหล่งข่าวที่ไม่มีคุณสมบัติเหล่านี้ นอกจากนี้ ความยากง่ายของภาษา หรือคำที่ใช้ในเนื้อหาข่าวสาร และตัวผู้รับสาร ทักษะในการสื่อความหมายต่าง ๆ ยังเป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้

เช่นเดียวกันในการที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้รับสารให้หันมาป้องกันตนเอง หลีกเลียงสิ่งเสียดสี จำเป็นต้องให้ความรู้ในขั้นพื้นฐานก่อน เพื่อให้ความรู้เหล่านั้น กลายเป็นความเชื่อ และกลายเป็นพื้นฐานของทัศนคติ ซึ่งเมื่อมีทัศนคติที่ดีแล้ว พฤติกรรมที่จะแสดงออกในด้านดีคือ การยอมรับนำไปปฏิบัติใช้ก็จะตามมาภายหลัง

อย่างไรก็ตาม ยังมีแนวคิดเกี่ยวกับช่องว่างของความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับปฏิบัติ Rogers, E.M. and Megen (1969:234 อ้างใน อำไพศรี โสประทุม, 2539:40) ได้อธิบายว่าทัศนคติกับพฤติกรรมของบุคคลนั้นไม่สัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องเสมอไป กล่าวคือเมื่อการสื่อสารก่อให้เกิดความรู้ และ ทัศนคติในทางบวกต่อนวัตกรรมที่เผยแพร่แล้วก็ตาม แต่ในขั้นการยอมรับปฏิบัติ อาจมีผลในทางตรงข้ามกันได้ ถึงแม้ว่าคนส่วนใหญ่เมื่อมีทัศนคติอย่างไรแล้ว มักมีความโน้มเอียงที่จะปฏิบัติตามทัศนคติของตนก็ตาม แต่พฤติกรรมเช่นนี้จะไม่เกิดขึ้นเสมอไปทั้งนี้เพราะในบางกรณีอาจเกิดช่องว่างของความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับปฏิบัติได้

แนวความคิดเกี่ยวกับผู้รับสาร

1. ความสำคัญของผู้รับสาร

การศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารมวลชนแบบเก่า นักวิชาการต่างมีความเห็นตรงกันว่าแหล่งสารหรือผู้ส่งสาร โดยเฉพาะสื่อมวลชนเป็นศูนย์กลางของอิทธิพลที่จะชักนำประชาชนผู้รับสารให้เชื่อฟังและคล้อยตาม ดังนั้นสื่อมวลชนจึงคล้ายกับผู้กระทำการฉีด (Hypodermic) ประชาชนให้จงรักภักดีต่อดโยบายของรัฐบาลอยู่เสมอ แต่ปัจจุบันสถานการณ์ของโลกได้เปลี่ยนแปลงไป ความเห็นของนักวิชาการได้รับการพัฒนามากขึ้น เนื่องจากได้มีการพิสูจน์ว่า ผู้รับสารสามารถมีบทบาทของผู้กระทำ (Active Role) มากกว่าผู้ถูกกระทำอย่างแต่ก่อน (สุรพงษ์ โสภนะเสถียร, 2533:39 อ้างในพวงทอง อังคาบ, 2538:17)

ปัจจุบันการได้รับการศึกษาของประชาชน หรือผู้รับสารมีมากขึ้นส่งผลให้ผู้รับสารมีความตื่นตัว กล้าแสดงออกถึงความต้องการของตนเองมากขึ้น และกล้าที่จะเรียกร้องให้สื่อมวลชนปฏิบัติตามหรือสนองต่อความต้องการของตน ความสำคัญของผู้รับสารในปัจจุบันจึงไม่ได้น้อยไปกว่าสื่อมวลชน ด้วยเหตุนี้การรู้จักผู้รับสารและเหตุผลในการเลือกเปิดรับสารจึงมีความสำคัญและความจำเป็นเช่นเดียวกัน

วัตถุประสงค์ของการเลือกเปิดรับสาร หรือการบริโภคข่าวสารของผู้รับสารนั้นอาจจำแนกได้ 4 ประการ คือ

1. เพื่อการรับรู้ (Cognition) คือ ผู้รับสารต้องการสารสนเทศ (Information) เพื่อสนองต่อความต้องการและความอยากรู้
2. เพื่อความหลากหลาย (Diversions) เช่น เปิดรับสื่อเพื่อแสวงหาความเร้าใจ ตื่นเต้น สนุกสนาน รวมทั้งการพักผ่อน
3. เพื่ออรรถประโยชน์ทางสังคม (Social Utility) หมายถึง การต้องการสร้างความคุ้นเคย หรือการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เช่น การใช้ภาษาร่วมสมัย
4. การผลละสังคม (Withdrawal) เป็นการเปิดรับสื่อหรือเข้าหาสื่อ เพื่อหลีกเลี่ยงงานประจำ หรือหลีกเลี่ยงคนรอบข้าง

การเปิดรับสื่อมวลชนของประชาชนตามวัตถุประสงค์ของการเลือกเปิดรับข่าวสารจึงแสดงให้เห็นถึงบทบาทของผู้กระทำแทนการถูกกระทำ ทั้งนี้เพราะผู้รับสารในปัจจุบัน มีฐานะเป็นผู้เลือกการของสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่หลากหลายแข่งขันกันมากกว่าในอดีต

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องต่อบทบาทของผู้รับสาร

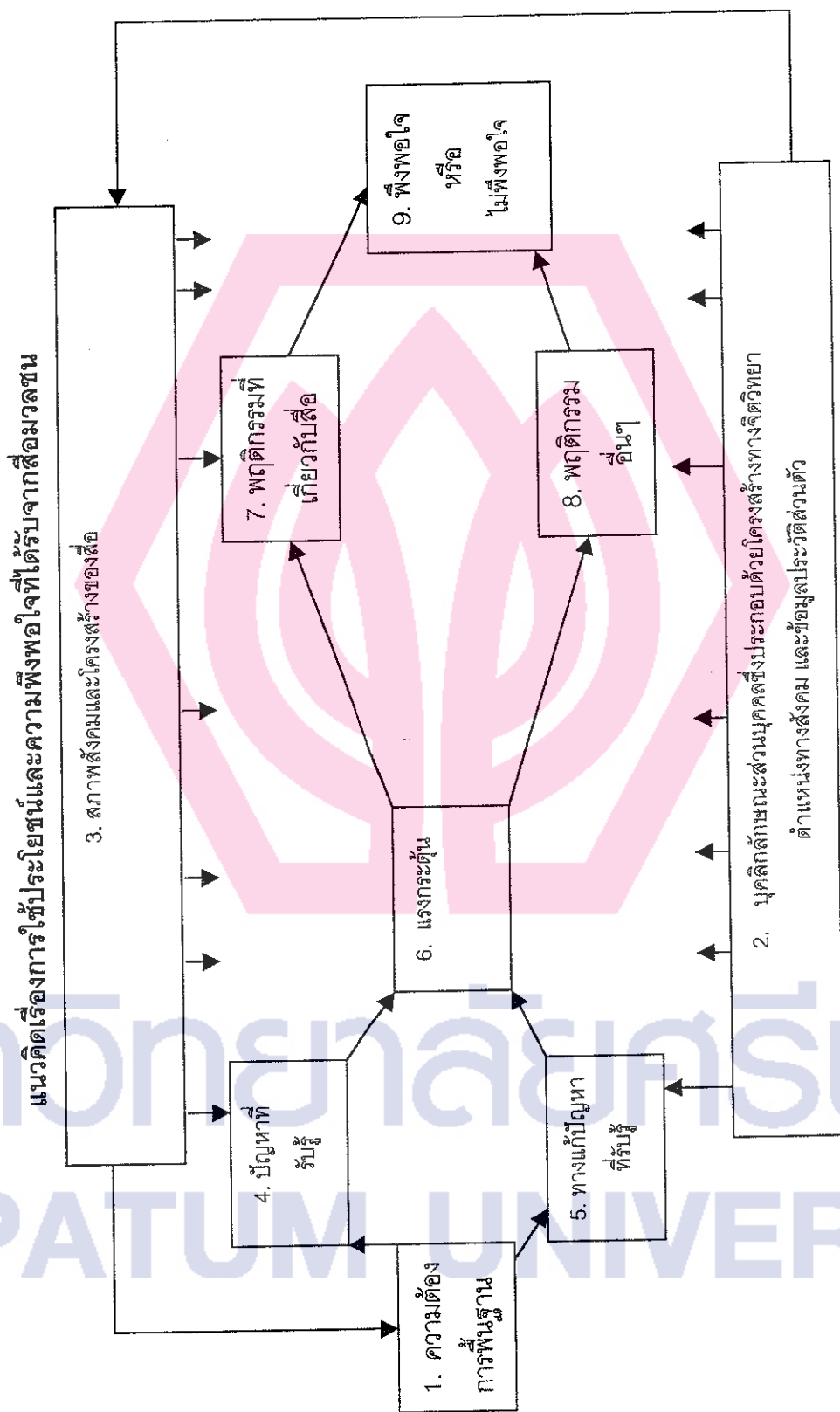
ทฤษฎีที่อธิบายบทบาทของผู้รับสารต่อการตัดสินใจในการยอมรับสื่อและสารมีอยู่หลายทฤษฎี แต่เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงขอกล่าวถึงทฤษฎีที่จำเป็นต้องศึกษา 3 ทฤษฎีที่สำคัญในที่นี้ คือ ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratification Theory) ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสื่อบุคคลและสื่อมวลชน (The Effectiveness between Person and Mass Media Theory) และทฤษฎีการเปิดรับข่าวสาร (Selective Process Theory)

2.1 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratification Theory)

แนวคิดเรื่องการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจนี้เป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่สามารถอธิบายถึงเหตุผลในการเปิดรับสื่อ การรับรู้และการจดจำข้อมูล เราจะสนใจรับรู้ข้อมูลซึ่งผลิตเพลลใจหรือข้อมูลที่จะช่วยตอบสนองความต้องการของเราได้ ทั้ง ๆ ที่ข้อมูลนั้นอาจจะเข้าหรือไม่เข้ากับแนวคิดเดิมของเราแต่เราก็ยังต้องใส่ใจเนื่องจากเราคาดว่าน่าจะเกิดประโยชน์กับเราหรือน่าจะสร้างความพึงพอใจให้กับเราได้ แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าเราคาดว่า การสื่อสารนั้นไม่มีความเกี่ยวข้องหรือไม่บันเทิงใจ เราก็จะไม่เปิดรับข้อมูลนั้น ๆ กล่าวคือ ถ้าข้อมูลนั้นเราคิดว่าไม่สำคัญสำหรับเรา เราก็จะลืมนั่นไป ส่วนข้อมูลที่เราคิดว่าจะเป็นประโยชน์ก็จดจำไว้

สื่อมวลชนสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับสารได้ตามแผนภาพดังต่อไปนี้

(มนฤดี ธาดาอำนวยชัย, 2541:11)

ภาพประกอบ 7 : แผนภาพแสดงโครงสร้างทฤษฎีการใช้จ่ายและใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratification Theory)

จากแผนภาพ กรอบที่ 1 ความต้องการพื้นฐาน ในที่นี้หมายถึง ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วย ความต้องการทั้งกายภาพและจิตวิทยา โดยในการแบ่งประเภทความต้องการของมนุษย์นั้น ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้แบ่งไว้แตกต่างกันไป อาทิ ความต้องการพื้นฐานของ Maslow (Maslow's Hierarchy of Need) ได้แบ่งความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ออกเป็น 5 ประการคือ (มลฤดี ธาดาอำนาจชัย,2541:13)

1. ความต้องการทางกายภาพ
2. ความต้องการความปลอดภัย
3. ความต้องการความรัก
4. ความต้องการชื่อเสียง
5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต

ส่วนความต้องการตามแบบของMcquail,Blumeler และBrown ได้แบ่งความต้องการออกเป็น ดังนี้ (มลฤดี ธาดาอำนาจชัย,2541:14-15)

1. ความต้องการแยกตัว รวมถึงความต้องการผ่อนคลายอารมณ์หนีจากปัญหาหรือการเปลี่ยนแปลงจากความจำเจ
2. ความต้องการที่จะมีปฏิสัมพันธ์ สื่อสามารถทดแทนเพื่อนหรือสร้างเครื่องมือในการสนทนาได้
3. ความต้องการด้านจิตวิทยาส่วนบุคคล ได้แก่ ความปรารถนาที่จะได้รับความมั่นคง ความเข้าใจในตัวเอง ความรู้สึกที่ตัวเองสำคัญและเพื่อที่จะได้รับรู้ถึงเอกลักษณ์ส่วนบุคคล
4. การตรวจตราสภาพแวดล้อม รวมถึงความต้องการที่จะรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ ซึ่งอาจจะ มีผลกระทบและเพื่อได้รับข้อมูลซึ่งช่วยให้คนบรรลุบางสิ่ง

ความต้องการอีกกลุ่มหนึ่งที่มีการแบ่งประเภทคล้ายกัน แต่มีรูปแบบต่างกัน เป็นการแบ่งโดย Katz, Gurevitch และ Hass ดังนี้ (มลฤดี ธาดาอำนาจชัย,2541:20-21)

1. ความต้องการความรู้เกี่ยวข้องกับการแสวงหาข้อมูล ความรู้และความเข้าใจ
2. ความต้องการความรักเกี่ยวข้องกับการประสบการณ์ทางด้านอารมณ์และความสวยงาม ได้แก่ ความต้องการความรักและมิตรภาพ ความปรารถนาที่จะเห็นสิ่งสวยงาม
3. ความต้องการปึกแผ่นส่วนตัว ได้แก่ ความต้องการความเชื่อมั่น เสถียรภาพ สถานภาพ ความมั่นคง

4. ความต้องการบีกเส้นทางสังคม ได้แก่ ความต้องการติดต่อกับครอบครัว เพื่อน ๆ และคนอื่น ๆ โดยทั่วไป

5. ความต้องการลดความเครียด ได้แก่ ความต้องการที่จะหนีจากสังคม

กรอบที่ 2 คือลักษณะของปัจเจกบุคคลและ **กรอบที่ 3** คือโครงสร้างทางสังคม และสื่อมวลชน นักวิชาการโดยมากมักให้ความสนใจกับกรอบที่ 2 คือลักษณะของปัจเจกบุคคล ซึ่งครอบคลุมถึงตำแหน่งทางสังคม สภาพทางจิตวิทยาและประวัติชีวิตของแต่ละบุคคลมากกว่า สำหรับโครงสร้างทางสังคมนั้นประกอบด้วยหลายสถาบันรวมกันและภายในสังคมหนึ่งๆ นั้น ปัจเจกบุคคลจะประพฤติปฏิบัติและมีปฏิสัมพันธ์กันตามกฎระเบียบและข้อบังคับของแต่ละสังคมซึ่งพวกเขาจะรับรู้กฎระเบียบเหล่านี้ได้จากปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรหลาย ๆ ด้าน สังคมแต่ละสังคมอาจมีตัวแปรทางสังคมที่แตกต่างกันได้

กรอบที่ 4 คือ "ปัญหา" ซึ่งคนส่วนใหญ่มักนำไปสับสนกับกรอบที่ 1 คือ "ความต้องการ" ปัญหาแตกต่างจากความต้องการตรงที่ปัญหาเกิดขึ้นโดยการปฏิสัมพันธ์ของความต้องการลักษณะของปัจเจกบุคคลและสภาพแวดล้อมทางสังคม เมื่อมีปัญหเกิดขึ้น เราย่อมต้องหาทางแก้ไขปัญหาซึ่งการเปิดรับสื่อไม่ใช่เป็นทางแก้ปัญหาก็เพียงทางเดียว เนื่องจากปัญหาที่ไม่ได้เกิดจากสื่อแล้วยังมีอีกมากมาย ยิ่งไปกว่านั้นในการหาทางเพื่อแก้ไขปัญหานั้นยังขึ้นอยู่กับบุคลิก ลักษณะของแต่ละบุคคลและสังคมรอบข้าง ดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่สังคมที่แตกต่างกันทำให้มีโครงสร้างของการแก้ไขปัญหาใน**กรอบที่ 5** แตกต่างกันในระดับปัจเจกบุคคลแล้วปัญหาและทางในการแก้ปัญหาทำให้เกิดแรงกระตุ้นใน**กรอบที่ 6** แรงกระตุ้นจะทำให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ตามมา คือ พฤติกรรมที่เกี่ยวกับสื่อ ได้แก่ จำนวนการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ประเภทของเนื้อหาที่เปิดรับตาม**กรอบที่ 7** นอกจากกล่าวถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับสื่อแล้วยังมีพฤติกรรมอื่น ๆ อีก ซึ่งการแสดงพฤติกรรมทั้งสองจะขึ้นอยู่กับลักษณะของแต่ละบุคคลที่จะก่อให้เกิดผล 2 ประการ คือ ฟังพอใจ หรือไม่ฟังพอใจ

จากแผนภาพข้างต้นทั้งหมดนั้นเป็นที่น่าสังเกตว่าความต้องการที่ตอบสนองได้โดยสื่อมวลชนจะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลเพราะแต่ละบุคคลย่อมมีทัศนคติค่านิยมและความสนใจที่แตกต่างกัน ดังนั้นเขาจึงเลือกใช้สื่อที่แตกต่างกันและได้รับความพึงพอใจที่ไม่เหมือนกัน ความต้องการของคนเรานั้นจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัว สถานการณ์ทางสังคมจะช่วยให้เราตัดสินใจได้ว่าเราต้องการอะไรและข้อมูลใดที่เราต้องการแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น คนที่เข้าสมาคมมากย่อมมีโอกาสที่จะใช้ข้อมูลมากกว่าคนอื่น ๆ ดังนั้นจึงต้องแสวงหาข้อมูลมากกว่าคนอื่น ๆ อีกด้วย (มลฤดี ธาดาอำนวยชัย, 2541:29)

แรงกดดันทางสังคมนี้เองที่มีผลทำให้คนซื้อเครื่องรับโทรทัศน์ บอกรับหนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร และเปิดรับสื่อซึ่งเขาไม่เคยเปิดรับมาก่อน ในช่วงทศวรรษที่ 1950 เมื่อโทรทัศน์แพร่กระจายอย่างรวดเร็วผู้ปกครองหลายคนรู้สึกถูกบีบบังคับให้ซื้อเครื่องรับโทรทัศน์เพราะเด็ก ๆ บอกว่าเพื่อนที่โรงเรียนมีกันทั้งนั้นทำให้อยู่กับเพื่อน ๆ เรื่องรายการโทรทัศน์ไม่ได้ การเปิดรับสื่อเช่นนี้เท่ากับเปิดรับเพื่อลดความกดดันทางสังคมในขั้นแรก แต่ต่อมาก็จะกลายเป็นว่าข้อมูลที่ได้รับนั้นอาจตอบสนองความต้องการได้เช่นกัน

สรุปแล้วเราจะเลือกใช้สื่อที่แตกต่างกันเพื่อตอบสนองความต้องการที่แตกต่างกันสำหรับข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เราอาจต้องเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ หากต้องการจะลดความเครียดเราก็อาจจะเลือกดูโทรทัศน์ ดังนั้นสื่อต่างชนิดกันจะสามารถตอบสนองความต้องการที่แตกต่างกันและสร้างความพึงพอใจได้ไม่เหมือนกัน สำหรับวัยรุ่นก็เช่นกัน กล่าวคือ วัยรุ่นที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันอาจมีความต้องการที่แตกต่างกันที่จะกระตุ้นและผลักดันให้วัยรุ่นเปิดรับสื่อที่ไม่เหมือนกัน อย่างไรก็ตาม สื่อที่วัยรุ่นเลือกเปิดรับ จะต้องเป็นสื่อที่สามารถตอบสนองความต้องการ ทั้งในเรื่องเนื้อหาที่สอดคล้องกับความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมของพวกเขาได้

2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสื่อบุคคลและสื่อมวลชน (The Effectiveness between Person and Mass Media Theory)

ในกระบวนการสื่อสาร ปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้การสื่อสารประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ก็คือสื่อหรือช่องทางการสื่อสาร ในกรณีการเผยแพร่ความรู้ ถ้าขาดช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การเผยแพร่ย่อมไร้ผล เมื่อพิจารณาถึงสื่อที่นำมาใช้ในการรณรงค์เผยแพร่ความรู้แล้วสื่อสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ชนิดด้วยกัน คือ (เสถียร เขยประทับ, 2528: 49)

1. สื่อมวลชน
2. สื่อบุคคล
3. สื่อเฉพาะกิจ

สื่อมวลชน หมายถึง สื่อที่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้รับที่มีจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว เป็นการเพิ่มความรู้ แพร่กระจายข่าวสาร รวมทั้งเปลี่ยนทัศนคติที่ยังไม่ฝังรากลึก ได้แก่ สื่อวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์รายวัน วารสาร นิตยสาร เป็นต้น

สื่อบุคคล หมายถึง ตัวบุคคลที่นำข่าวสารจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง โดยอาศัย การติดต่อสื่อสารแบบตัวต่อตัวระหว่างบุคคล 2 คน หรือมากกว่า 2 คนขึ้นไป ได้แก่ ครู อาจารย์ และบุคคลในครอบครัว ญาติพี่น้อง ครอบครัว เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมโรงเรียน บุคลากรทางการ แพทย์ เป็นต้น

สื่อเฉพาะกิจ หมายถึง สื่ออีกประเภทหนึ่งที่ใช้ถ่ายทอดข่าวสารไปยังมวลชนบุคคลหรือ กลุ่มชน สร้างขึ้นมาเพื่อใช้ติดต่อกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะ ได้แก่ จุลสาร ไปสเตอร์ แผ่นพับ เอกสาร วีดีโอเทป และเสียงเพลง เป็นต้น

สำหรับประสิทธิภาพของสื่อมวลชนและสื่อบุคคลนั้น นักวิชาการทางการสื่อสารส่วนใหญ่ ต่างเห็นพ้องต้องกันว่า สื่อมวลชนจะมีประสิทธิภาพมากกว่าสื่อบุคคลในการให้ข่าวสารแก่คน จำนวนมากเพื่อก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างถูกต้อง ส่วนสื่อบุคคลจะมี ประสิทธิภาพมากกว่าในการชักจูงใจให้บุคคลมีทัศนคติต่อเรื่องนั้นๆ ตามแนวทางที่มุ่งหวัง

Rogers, E.M. and Megen(1969:291 อ้างในอำไพศรี โสประทุม,2539:35) ได้กล่าว เปรียบเทียบประสิทธิภาพของสื่อมวลชนและสื่อบุคคลไว้ว่า จากผลการวิจัยต่างๆ พบว่าสื่อมวลชน สามารถเปลี่ยนแปลงการรับรู้ ซึ่งหมายถึงการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่การสื่อสารระหว่างบุคคลนั้นมีประสิทธิภาพมากกว่าเมื่อวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารอยู่ที่การ เปลี่ยนแปลง ทัศนคติ เพราะข่าวสารที่ถ่ายทอดออกจากสื่อมวลชนอย่างเดียว ไม่สามารถก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ฝังแน่น หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้

ความคิดของ Rogers สอดคล้องกับคำกล่าวของ Bethinghaus (1968 : 170 -177) ที่ว่า สื่อมวลชนเป็นเพียงตัวเสริมความเชื่อและทัศนคติที่มีอยู่เดิมให้ฝังแน่นมากกว่าที่จะไปเปลี่ยนแปลงทัศนคติอย่างสิ้นเชิง แต่อาจเปลี่ยนแปลงการรับรู้ได้บ้างในขอบเขตจำกัดของประสบการณ์ ฉะนั้น สื่อมวลชนจึงเป็นเพียงแหล่งความคิด และเป็นผู้วางแนวทางในการเปลี่ยนแปลงเท่านั้น กิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นระหว่างมนุษย์นั้น เป็นผลจากการติดต่อ สื่อสารระหว่างบุคคลทั้งสิ้น ดังนั้นการ เผยแพร่ความรู้จำเป็นต้องใช้สื่อมวลชนและสื่อบุคคลช่วยเสริมซึ่งกันและกันจะให้ประสิทธิภาพ มากกว่า

Joseph T.Klapper (1960 : 15) กล่าวถึงอิทธิพลของการสื่อสารมวลชนต่อบุคคลใน สังคมว่า เป็นเพียงแรงเสริมในกระบวนการโน้มน้าวใจต่อความคิดเห็น หรือทัศนคติที่มีอยู่แล้วของ การสื่อสารมวลชน มิได้มีอิทธิพลโดยตรงต่อบุคคล จึงต้องอาศัยปัจจัยอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการสื่อ

สารร่วมด้วย จึงจะมีอิทธิพลต่อบุคคลได้ ซึ่งได้แก่อุปนิสัย กระบวนการเลือกรับสาร บรรทัดฐานของกลุ่ม การเผยแพร่ข่าวสารโดยบุคคลหรือผู้นำความคิดเห็นระบบการปกครองและระบบการสื่อสารมวลชน

Katz and Lazarsfeld (1955 : 27 อ้างในอำไพศรี โสประทุม, 2539 : 36) เห็นว่าการสื่อสารระหว่างบุคคลมีผลต่อการทำให้ผู้รับสารยอมรับที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และยอมรับที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ มากที่สุด ฉะนั้นสื่อบุคคลจึงมีความสำคัญมากกว่าสื่อมวลชนในชั้นจูงใจ ส่วนสื่อมวลชนจะมีความสำคัญกว่าในชั้นของการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และอาจมีผลบ้างในการสร้างทัศนคติในเรื่องที่บุคคลยังไม่เคยรับรู้มา

จากแนวความคิดต่างๆ ของนักวิชาการสื่อสารหลายท่าน สามารถสรุปได้ว่าช่องทางการสื่อสารที่เป็นสื่อบุคคลนั้นมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับสารมากกว่าช่องทางการสื่อสารที่เป็นสื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจ ดังนั้นในการที่จะสื่อสารเผยแพร่ความรู้ให้เป็นที่ยอมรับและเกิดการปฏิบัติได้ในอนาคตนั้น สื่อบุคคลเป็นสื่อที่จะต้องนำมาใช้พิจารณาการเผยแพร่มากที่สุด

2.3 ทฤษฎีการเปิดรับข่าวสาร (Selective Process Theory)

ข่าวสารเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตมนุษย์ มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ข่าวสารจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อมนุษย์เกิดความไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากเท่าใด ความต้องการข่าวสารก็จะยิ่งเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้การที่บุคคลเปิดรับข่าวสารมากย่อมมีหูตากว้างไกล มีความรู้ ความเข้าใจในสภาพแวดล้อม และเป็นคนทันสมัยทันเหตุการณ์กว่าบุคคลที่เปิดรับข่าวสารน้อย ยิ่งไปกว่านั้นข่าวสารใดก็ตามที่เข้าถึงความสนใจของผู้รับสารจะมีแนวโน้มที่ทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้นและการที่ข่าวสารใดจะเข้าถึงความสนใจของผู้รับได้นั้น มักจะผ่านกระบวนการเลือกรับข่าวสารของบุคคลนั้นแล้ว ซึ่งกระบวนการเลือกรับข่าวสารนี้ มีผู้กล่าวไว้ดังนี้

“ข่าวสารที่หลั่งไหลผ่านเข้าไปยังบุคคลแต่ละคน จากช่องทางต่างๆ นั้นมักจะถูกคัดเลือกลอยตลอดเวลา ข่าวสารที่น่าสนใจ มีประโยชน์ และเหมาะสมตามความนึกคิดของผู้รับสาร จะเป็นข่าวสารที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการสื่อสาร ดังนั้นในฐานะของผู้ส่งสาร จำเป็นต้องเข้าใจในกระบวนการเลือกรับข่าวสาร”(กิติมา สุรสนธิ, 2533:46-47 อ้างในอำไพศรี โสประทุม, 2539:37)

แนวความคิดเรื่องจิตวิทยาวัยรุ่น

1. พัฒนาการของวัยรุ่น

วัยรุ่นจัดว่าเป็นวัยที่สำคัญที่สุดเนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยแห่งการเชื่อมต่อระหว่างวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ วัยรุ่นจึงเป็นวัยที่ต้องพบกับ การเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้าน และต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น วัยรุ่นสามารถแบ่งช่วงพัฒนาการได้เป็น 3 ช่วง คือ

ระดับมัธยมศึกษา (อายุ 13 – 18 ปี)

ในระยะเวลาวัยรุ่นตอนต้น อายุ 13 – 15 ปี ระยะเวลาอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีมากที่สุด ในเรื่องของจริยธรรมของเด็กวัยนี้นั้น เป็นลักษณะที่ทำอะไรทำตามเพื่อนเริ่มสร้างค่านิยม ในกลุ่มพวกวัยรุ่นของตน สำหรับในระยะเวลาวัยรุ่นตอนกลางและตอนปลาย อายุ 15 – 18 ปีและ 18 – 20 ปี ก็ยังคงมีความฉุนเฉียวที่เปลี่ยนแปลงง่าย แต่มีความรุนแรงน้อยลง ความต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับจากเพื่อนและสังคมยังคงมีอยู่ (ชุมมาศ กัลยาณมิตร, 2530:13)

ระดับอุดมศึกษา (อายุ 19 ปี เป็นต้นไป)

พัฒนาการของการเรียนรู้ในกลุ่มผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาค่อยๆ กับเด็กระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เด็กที่เรียนในระดับนี้มีข้อที่น่าสนใจคือ เมื่อเด็กเข้ามาอยู่ในระดับมหาวิทยาลัย จำนวนความเชื่อของเด็กที่เคยมีตามบิดามารดาจะเปลี่ยนไป ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับความรู้สึกทางการเมืองของเด็กในระดับมัธยมพบว่าประมาณ 80% ของเด็กในระดับมัธยมมีความรู้สึกชอบพรรคการเมืองตามบิดามารดาของตน ครั้นเมื่อเด็กเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัยความรู้สึกชอบตามบิดามารดานั้นลดลงเหลือเพียง 50% เท่านั้น เด็กเมื่อเรียนในชั้นสูงขึ้น จะมีลักษณะของทัศนคติเปลี่ยนไป คือมีการยอมรับสิ่งใหม่ๆ มากขึ้น ค่านิยมทางศีลธรรมหรือค่านิยมแบบเก่าๆ จะน้อยลง สนใจที่จะวิจารณ์มากขึ้นและมีลักษณะที่เชื่อในสิ่งหนึ่งอย่างตั้งมั่นน้อยลง (ประสาธ อิศรปริดา, 2523:180)

2. ทฤษฎีว่าด้วยสังคมวิทยา (Sociological Theory)

นักสังคมวิทยากล่าวว่า การกระทำความคิดของเด็กวัยรุ่นนั้น ไม่จำเป็นว่าเด็กคนนั้น ป่วยทางร่างกายหรือจิตผิดปกติ เพราะคนเราทุกคนเกิดมามีปัญหาด้วยกันทั้งนั้น การกระทำความคิดของวัยรุ่นเป็นการตอบสนองต่อปัญหาของแต่ละคน

Cohen (1965:31-37 อ้างในชุมมาศ กัลยาณมิตร, 2530:19) เชื่อว่า ถ้าครอบครัวเอาใจจู้จี้กับเด็กมากไป เด็กจะหาทางออกโดยไปพบปะกับเพื่อนฝูงนอกร้าน ในกลุ่มเพื่อนเหล่านั้นเด็กจะสร้างแบบของความประพฤติขึ้นมาใหม่เพื่อแก้ไขปัญหของตนเอง และแบบของความประพฤติเช่นนี้จะสืบทอดต่อกันไปจากเด็กคนหนึ่งไปยังเด็กอีกคนหนึ่ง ที่เข้ามาเป็นสมาชิกของกลุ่ม Cohen

ได้แบ่ง พฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กออกเป็น 2 ชนิด คือ พฤติกรรมที่ละเมิดกฎหมายของสังคม ได้แก่ พวกเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอย่างธรรมดาและถูกลงโทษตามกฎหมายแห่งสังคมนั้น กำหนดไว้ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้อาจเกิดจากการบังเอิญหรือเกิดจากความประมาทอันแก้ไขได้ และ พฤติกรรมเบี่ยงเบนที่เกิดจากนิสัย จิตใจที่สะสมมาด้วยเหตุใดๆ ก็ตาม แม้จะถูกลงโทษแล้วก็อาจ ทำผิดได้อีก เด็กวัยรุ่นที่มีปัญหามักชอบทำของเสียหายหรือพอใจที่จะได้เห็นผู้อื่นได้รับความทุกข์ ยากและพอใจที่จะฝ่าฝืนระเบียบสิ่งที่ห้ามไม่ให้กระทำทั้งหลาย ดังนั้นในวัฒนธรรมรอง (Sub culture) ของเด็กจึงมีแนวโน้มไปในทางที่จะเป็นปฏิปักษ์ต่อระเบียบแบบแผนของสังคมส่วนใหญ่ ต่อมา Miller ได้นำทฤษฎีของ Cohen มาศึกษาโดยใช้วิธีการทางมนุษยวิทยามาวิเคราะห์การทำ ผิดของเด็ก โดยศึกษาจากวิธีการดำเนินชีวิตของเด็ก ได้ข้อสรุปว่าการทำผิดของเด็กเกิดจากอุปนิสัย เหตุต่างๆ จากการใช้ชีวิตค่านิยมที่เรียกว่า จุลรวมของความใส่ใจ (Focal Concerns) ซึ่งมี องค์ประกอบ 6 ประการ คือ

1. ชอบหาความลำบากใส่ตัว (Trouble) โดยการสร้างเรื่องหรือก่อความวุ่นวาย ขึ้นในชุมชนหรือสังคม โดยเฉพาะกับบุคคลที่มีอำนาจเหนือตน เช่น ครู อาจารย์ ตำรวจ
2. ชอบความรุนแรงและดุร้าย (Toughness) เด็กเห็นว่าความเป็นลูกผู้ชายต้องใช้ กำลัง ส่วนใหญ่เลียนแบบจากภาพยนตร์ การเลียนแบบจะเกิดขึ้นทั่วไปในกลุ่มของเด็กวัยรุ่น แต่ ถ้าได้รับการแนะนำอบรมที่ดี การแสดงออกจะแตกต่างกัน
3. ชอบโอ้อ่า (Smartness) แสดงออกถึงความสำเร็จในแง่ของวัตถุ เช่น แต่งกาย ด้วยเสื้อผ้าราคาแพง ฟุ่มเฟือย เพื่อให้ทันต่อสมัยนิยม โดยไม่คำนึงถึงว่าจะหามาได้ด้วยวิธีใด
4. ชอบความตื่นเต้นหวาดเสียว (Excitement) ชอบการผจญภัย หนีเที่ยว หนี โรงเรียน การฝ่าฝืนกฎระเบียบ มีพฤติกรรมเกี่ยวกับอบายมุขต่างๆ
5. ชอบเชื่อถือโชคชะตา (Fate) เด็กจะบ่นความรับผิดชอบในผลที่เกิดจากการ กระทำของตนไปยังโชคชะตา ซึ่งถือว่าหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งค่านิยมประเภทนี้มีอิทธิพลผลักดันให้เด็ก ตกอยู่ในสภาพที่ตั้งตนอยู่บนความประมาท
6. ชอบปกครองตนเอง (Autonomy) จะแสดงออกถึงความรักอิสระจนเกิน ชอบเขตไม่ต้องการให้ใครมาเอาใจใส่ดูแล ควบคุมความประพฤติ ซึ่งได้พิจารณาในแง่จิตวิทยา แล้วอธิบายว่าการแสดงออกของเด็กเหล่านี้ก็เพื่อจะทดสอบความเข้มงวดกวดขันของผู้ปกครอง หรือในทางตรงข้ามต้องการให้ผู้อื่นเอาใจใส่ดูแลตน เพราะฉะนั้นการที่เด็กหนีโรงเรียนหรือออก จากบ้านนอกจากต้องการอิสระแล้ว ยังเป็นการทดสอบความเข้มงวดหรือต้องการเรียกร้องความ สนใจความเอาใจใส่จากผู้ปกครองอีกด้วย

3. ความต้องการของวัยรุ่น

ความต้องการของวัยรุ่นหากจะพิจารณาตามขั้นตอนพื้นฐานแล้ว จะเห็นว่าวัยรุ่นมีความต้องการที่เด่นๆ ต่อไปนี้ (สุธินี อินทสว่าง, 2516 อ้างใน ชุมมาศ กัลยาณมิตร, 2530:20)

1. ความต้องการอิสระ วัยรุ่นไม่ยอมให้ผู้ปกครองยุ่งกับกิจกรรมส่วนตัวของเขา นัก เขาอยากเป็นตัวของตัวเอง มีความต้องการที่จะหลุดพ้นจากการควบคุมบังคับของผู้ใหญ่ เพราะเชื่อว่าอิสระทำอะไรได้ดังใจคือ ลักษณะของความเป็นผู้ใหญ่เนื่องจากมีความต้องการด้านนี้สูง วัยรุ่นจึงมีความรู้สึกไว้มากต่อการถูกกีดกันในเรื่องอิสระภาพ
2. ความต้องการมีหน้าที่รับผิดชอบ วัยรุ่นต้องการคำยกย่องทั้งต่อหน้าและลับหลัง โดยเฉพาะจากเพื่อน ต้องการความรู้สึกถึงความสำคัญของตนโดยได้รับมอบหมายความรับผิดชอบ เพราะจะได้มาซึ่งความรู้สึกต่อตนดีขึ้น มีความมั่นใจในตนมากขึ้น และรู้สึกว่าเป็นที่สนใจของเพื่อนๆ ด้วย
3. ความต้องการการรวมกลุ่ม เป็นความต้องการสูง เพราะการรวมกลุ่มของวัยรุ่นเป็นวิถีทางที่เด็กได้รับการสนองตอบความต้องการหลายประการ เช่น ความรู้สึกอบอุ่นใจ การได้รับความยกย่อง การเปรียบเทียบเพื่อเรียนรู้ทั้งเกี่ยวกับการค้นหาตนเองกับเรียนรู้สังคม
4. ความต้องการมีประสบการณ์แปลกใหม่ ชอบจำเจ ชอบทดลอง ยิ่งเป็นสิ่งที่ต้องห้ามยิ่งอยากลอง ฉะนั้นระยะนี้เด็กชอบฝ่าฝืนกฎระเบียบเป็นเหตุหนึ่งที่เราให้เด็กอยากลองยาเสพติด ประพฤติผิดทางเพศ ต่อด้านกฎเกณฑ์ สถาบันทางสังคม เป็นต้น
5. ความต้องการความรู้สึกมั่นคง อบอุ่นและปลอดภัย เพราะเด็กมีอารมณ์อ่อนไหว และเปลี่ยนแปลงง่าย สับสนและลังเลง่าย จึงมีความต้องการด้านนี้สูง ทั้งจากครอบครัวและเพื่อนฝูง
6. ความต้องการมีความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม ในตอนแรกส่วนใหญ่ไม่ได้สนใจ เฉพาะเจาะจงที่บุคคลใด สนใจเพื่อนต่างเพศเป็นส่วนรวมเพราะต้องการเรียนรู้เรื่องความแตกต่างระหว่างเพศ และบทบาททางเพศด้วย
7. ความต้องการความถูกต้องยุติธรรม วัยรุ่นคิดอย่างอุดมคติว่าความยุติธรรมเป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นผู้ใหญ่ จึงให้ความสำคัญอย่างจริงจังต่อความถูกต้อง ยุติธรรม และอยากทำอะไรหลายอย่างเพื่อความยุติธรรม ทั้งในแง่ส่วนบุคคลและสังคม
8. ความต้องการความมั่งคั่งทางร่างกาย ความมั่งคั่งเป็นแรงจูงใจสำคัญสำหรับวัยรุ่นทั้งหญิงชาย เพื่อดูความมั่งคั่งตามบทบาทต่างๆ ทางเพศที่สังคมกำหนดให้

สุชา จันทร์หอม (2533,อ้างใน นงลักษณ์ ไต่บันลือภพ,2539:25) กล่าวว่า ความต้องการทางด้านต่างๆ ของวัยรุ่น เป็นแรงจูงใจที่นำไปสู่การกระทำหรือพฤติกรรมต่างๆ และพฤติกรรมต่างๆ ที่เด็กใช้แก้ปัญหา นั้น เกิดมาจากความต้องการของเขา และบางครั้งนำไปสู่ความประพฤตินที่ขัดต่อสังคม รวมถึงการพึ่งพาเสพติด ความต้องการดังกล่าว ได้แก่

1. เด็กทุกคนต้องการความรัก ความอบอุ่น ชอบได้รับความสนใจและเห็นความสำคัญของตนจาก บิดา มารดา และครู อาจารย์
2. เด็กทุกคนต้องการความปลอดภัยในการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่น
3. เด็กทุกคนต้องการความสำเร็จและมีชื่อเสียงในชีวิต ต้องการให้ผู้อื่นเคารพนับถือ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี
4. เด็กทุกคนต้องการปรับปรุงความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล สามารถแสดงความคิดเห็นของตน
5. เด็กทุกคนต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และรู้จักแบ่งเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรมต่างๆ ของตน
6. เด็กทุกคนต้องการที่จะปรับปรุงความสามารถให้เกิดความซาบซึ้งถึงความสวยงาม ความไพเราะของวรรณคดี ศิลปะ ดนตรี และธรรมชาติ
7. เด็กทุกคนต้องการมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ เพื่อสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งของตนเองและของสังคมได้

นงลักษณ์ ไต่บันลือภพ (2539:27) ได้กล่าวถึงสาเหตุความต้องการอยากลองสูบบุหรี่ ดื่มสุรา หรือ เสพยาเสพติดในหมู่วัยรุ่นว่าเกิดจากสาเหตุต่างๆ ดังนี้

1. วัยรุ่นเป็นวัยที่ให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อน ไม่ต้องการความสนใจและความเอาใจใส่จากคนในครอบครัวเช่นในวัยเด็ก แต่จะให้ความสนใจความผูกพัน ความรักและความไว้วางใจเพื่อให้เกิดการยอมรับจากเพื่อนหรือกลุ่มเพื่อนมากขึ้น อาศัยเพื่อนกลุ่มเดียวกันเป็นประสบการณ์ในการเรียนรู้ ซึ่งกลุ่มอาจชักชวนกันประพฤตินสิ่งที่ไม่สมควรยอมรับ เช่น สูบบุหรี่ เสพยาเสพติด การยกพวกตีกัน เป็นต้น
2. วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็น ต้องการทดลอง แสดงความคึกคะนอง ถ้าพิจารณาทางด้านจิตวิทยาแล้ว พบว่า การแสดงพฤติกรรมเหล่านี้จะช่วยลดความต้องการภายใน วัยรุ่นจึงมีโอกาสถูกชักชวนหรือทดลองเสพอบายมุขนานาประการได้

3. การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม จารีตประเพณีที่โน้มเอียงไปทางตะวันตก ทำให้วัยรุ่นรับวัฒนธรรมเหล่านั้นมาปฏิบัติ เช่น การแต่งกาย การไว้ผม รวมทั้งการใช้จ่ายเซพติดชนิดต่างๆ โดยเฉพาะชนิดที่ต้องมีการนำเข้าจากต่างประเทศ

4. การพัฒนาประเทศทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทำให้ประชาชนหรือพ่อแม่ผู้ปกครองดิ้นรนกับความเป็นอยู่ไม่มีเวลาอบรมเลี้ยงดูเด็ก เด็กรู้สึกว่าคุณค่าความรักความอบอุ่นเด็กจึงหาที่พึ่งนอกร้านแทน

5. ปัจจุบันมีสถานเริงรมย์ที่จัดเป็นอบายมุขในชุมชนเมือง อันเป็นเหตุให้เด็กเข้าไปมั่วสุม และติดยาเสพติดได้

6. ยาเสพติด หาซื้อได้ง่าย ผู้ขายมักคำนึงถึงผลกำไรมากกว่าความปลอดภัย การจัดการกับยาเสพติดที่เป็นอันตรายแก่ร่างกายกฎหมายยังไม่เต็มที่ ทำให้เด็กหาซื้อยามาบริโภคได้ง่าย

7. ยาเสพติดมีผลทำให้ติดได้ง่ายเพียงทดลอง 1-3 ครั้ง ก็ทำให้ติด ถ้าเสพบ่อยครั้งอาจถึงแก่ชีวิตได้

จากสาเหตุความต้องการที่ผลักดันให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมกาเสพติดอบายมุขนานาประการ รวมถึง การเสพยาเสพติดนั้น แสดงให้เห็นว่า สิ่งแวดล้อมและตัวยามีผลให้วัยรุ่นติดยา องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การที่มีสถานเริงรมย์แพร่หลาย อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ครอบครัวที่ไม่เชื่อต่อพัฒนาการของเด็กเป็นสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่น องค์ประกอบด้านยา เช่น การมียาเสพติดขายอยู่ทั่วไป ฤทธิ์ของยาทำให้ติดง่าย องค์ประกอบทั้ง 2 ประการมีอิทธิพลต่อจิตใจของวัยรุ่นที่ไม่มีทักษะการปฏิเสธและวัยรุ่นที่ประสบกับปัญหาอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์ และสังคม จนไม่สามารถที่จะแก้ไขหรือปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงกับสภาพนั้นๆ ได้ กล่าวโดยสรุป ปัจจัยสำคัญซึ่งเป็นองค์ประกอบที่เอื้อหนุนให้เกิดปัญหาการพึ่งพายาเสพติด ก็คือ คน ยา และสิ่งแวดล้อมนั่นเอง

4. ความสนใจของวัยรุ่น

ความสนใจของวัยรุ่น ความหมายโดยทั่วไปของความสนใจมีฐานมาจากความต้องการของบุคคลตามความปรารถนาและตามแรงผลักดันของบุคคล วัยรุ่นจะสนใจเกี่ยวกับตัวเองมากเรื่องแฟชั่น เสื้อผ้า ทรงผม ฯลฯ โดยทั่วไปความสนใจของวัยรุ่นมีลักษณะแปรเปลี่ยนไปง่าย ๆ สนใจเป็นพักๆ และจะเบี่ยงเบนความสนใจในวิถีทางต่างๆ อยู่เสมอภายในช่วงระยะเวลาอันสั้นเมื่อใดก็ตามที่เด็กไม่สามารถแสดงออกในชีวิตที่เป็นจริงได้ ก็มักจะแสดงออกในรูปของการฝันกลางวันตามความปรารถนาและจินตนาการ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่ควรสนใจ และจะได้ช่วยเด็กให้เข้า

ใจตนเองดีขึ้น และแนะแนวทางให้พัฒนาไปในทางที่สร้างสรรค์ได้ ลักษณะความสนใจของวัยรุ่นมีขอบข่ายกว้างและไม่ลึกซึ้งมาก เพราะยังไม่เข้าใจตนเองและยังเป็นระยะลองผิดลองถูก เป็นระยะเปลี่ยนแปลงบทบาทของชีวิต ความสนใจของวัยรุ่นยังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่นๆ อีก เช่น บุคลิกภาพ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม สิ่งแวดล้อมรอบตัวบุคคลที่เด็กชมชอบ ฯลฯ อย่างไรก็ตาม ความสนใจของวัยรุ่นที่นำศึกษา มีดังต่อไปนี้

(ไทย ทิพย์สุวรรณกุล, 2522 อ้างใน ชุมมาศ กัลยาณมิตร, 2530:22)

1. ความสนใจส่วนตัว สนใจเรื่องการปรากฏตัวที่จะดึงดูดความสนใจ เรื่องความเป็นอิสระซึ่งต้องการมากที่สุด และมักเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง และบ่อยครั้งวัยรุ่นจะจบลงด้วย ความเกรง ไม่มีความสุข ซึ่งอาจนำไปสู่การหนีออกจากบ้าน เลิกเรียนหนังสือ หรือแม้กระทั่งการแต่งงานเพื่อสร้างความเป็นอิสระแก่ตนเอง ในการนี้เงินเป็นหัวใจของความเป็นอิสระ เพราะตราบไต่ที่พ่อแม่ เป็นผู้ให้เงินใช้ ก็ยังเป็นผู้ควบคุมเด็กอยู่ วัยรุ่นบางคนพยายามหาเงินมาให้ได้มากที่สุด โดยไม่คำนึงว่าจะได้มาอย่างไร เพื่อที่จะซื้ออิสรภาพนี้จากผู้ปกครอง
2. สนใจมีเพื่อนสนิทต่างเพศ ความสนใจนี้สืบเนื่องมาจากความเจริญทางร่างกายที่บรรลุวุฒิภาวะทางเพศ และความต้องการดำเนินชีวิตอย่างผู้ใหญ่ ชั้นของพัฒนาการในด้านสัมพันธ์กับต่างเพศที่อยู่ในระดับเพื่อนจะนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดดีกว่า คือ การมีชีวิตคู่
3. สนใจกิจกรรมสร้างสรรค์ ความสนใจที่จะร่วมในกิจกรรมที่ใหม่และมีประโยชน์ ได้ช่วยให้วัยรุ่นเข้ากลุ่มพบปะเพื่อน เป็นการสนองความต้องการทางสังคมขั้นพื้นฐานและระบายความเครียดทางอารมณ์และเป็นการช่วยให้เด็กเรียนรู้ตนเองและผู้อื่นมากขึ้น
4. สนใจช่วยเหลือบุคคลอื่น วัยรุ่นมักสนใจช่วยเหลือบุคคลอื่นที่เขาเห็นว่าได้รับความลำบากและไม่ได้รับความยุติธรรม เพราะบ่อยครั้งเคยรู้สึกว่าเขาอยู่ในฐานะเช่นนั้นและเคยสะเทือนอารมณ์ จึงมีความเห็นอกเห็นใจมาก บุคคลที่แสวงหาประโยชน์จากวัยรุ่นมักจะทำให้ความสนใจนี้ของเด็กเป็นเครื่องล่อให้เด็กร่วมมือ
5. สนใจในการศึกษา วัยรุ่นโดยขั้นตอนการพัฒนาที่มีความต้องการจะเรียนรู้และเพิ่มความสามารถของตน ฉะนั้นการศึกษาจึงเป็นวิถีทางสำคัญที่เขาจะใช้เป็นรากฐานแสดงความสามารถ แต่ความสนใจทางด้านนี้จะมียุคน้อยขึ้นอยู่กับการสนับสนุนของครอบครัว ทั้งทางฐานะทางเศรษฐกิจและค่านิยมทางการศึกษาของครอบครัวขึ้นอยู่กับเพศและระดับสติปัญญาของเด็กด้วย
6. สนใจอยากรู้ อยากเห็น ความอยากรู้ อยากเห็นในระยะนี้จะเปลี่ยนจากธรรมชาติสภาพแวดล้อมไปสู่ความอยากรู้ อยากเห็นในเรื่องเพศตรงข้ามมากขึ้น ความสัมพันธ์กับเพื่อน

ต่างประเทศ ประกอบกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับร่างกายตน ล้วนเป็นสิ่งที่ทำให้เด็กอยากรู้ อยากเห็นเพิ่มขึ้นทั้งสิ้น และทางออกของเด็กนั้นเกิดได้หลายวิธี ตามแต่สภาพสิ่งแวดล้อมจะอำนวย เช่น การพูดคุยกับเพื่อนฝูงหรือบิดามารดา การเรียนจากตำรา หรือสื่อสารมวลชนในรูปแบบต่างๆ

7. สนใจการเข้าสังคม สำหรับวัยรุ่นตอนปลายจะสนใจในงานเลี้ยงทุกแบบที่มีเพื่อนต่างเพศร่วมด้วย ซึ่งมักมีการเต้นรำและดื่มสุราร่วมด้วย การพบปะสังสรรค์จะพูดจากันเป็นกิจกรรมสำคัญแม้บางครั้งไม่สนใจเลยว่าจะมีคนฟังหรือไม่ การพูดเป็นการลดความตึงเครียดและเสริมสร้างความเชื่อมั่น ซึ่งสำคัญต่อการปรับตัวทางสังคม และได้ประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้วย

8. สนใจทางการพักผ่อนหย่อนใจ ความสนใจด้านการออกกำลังกายหรือการกีฬา เป็นหมู่คณะจะน้อยลง ความสนใจทางการพักผ่อนส่วนใหญ่มักโยกกับเพื่อนต่างเพศ และกับการเที่ยวเตร่ที่มีทั้งเพลง เต้นรำ สูบบุหรี่ ดื่มสุรา

9. สนใจปรัชญา อุดมคติ ศาสนา วัยรุ่นอยู่ในภาวะที่กำลังแสวงหาหลักในการแก้ความทุกข์ร้อนทางใจ แสวงหาจุดมุ่งหมายหลักการของชีวิตของตนเอง แสวงหาตัวแบบของการดำเนินชีวิต รวมทั้งแนวทางในการดำเนินชีวิตแบบผู้ใหญ่ โดยเฉพาะวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งมีความรู้ ผิด รู้ดีรู้ชั่วแล้ว พบว่าเป็นช่วงที่มีปัญหามากที่สุด ฉะนั้นภาวะช่องว่างทางจิตวิญญาณของวัยรุ่นจึงทำให้วัยรุ่นมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญแก่ปรัชญา อุดมคติศาสนาและค่านิยมต่างๆ แต่วัยรุ่นจะรับและพัฒนาทางด้านนี้มากนักน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับว่าสิ่งเหล่านี้ได้ให้ความกระจ่างแก่จิตใจเด็กอย่างสมเหตุสมผลได้เพียงใด และขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมกลุ่ม หรือตัวบุคคลที่เด็กนับถือนิยมว่ามีอิทธิพลต่อตัวเขา ในเรื่องต่างๆ เหล่านี้มากนักน้อยเพียงใดด้วย

10. สนใจวัฒนธรรม ประเพณี ศิลปะและดนตรี ก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่เยาวชนมีแนวโน้มจะรับเพราะเขาอยู่ในภาวะที่เสาะแสวงหาสิ่งที่สนใจอยู่ ฉะนั้นเด็กจะรับมากขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมที่จะเอื้ออำนวยต่อความสนใจ

โดยสรุปวัยรุ่นที่มีเพศ สภาพแวดล้อมและสภาพครอบครัวที่แตกต่างกันจะมีความสนใจที่ไม่เหมือนกัน โดยทั่วไปแล้วความสนใจของวัยรุ่นสามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. ความสนใจทางสังคม วัยรุ่นเป็นวัยที่ให้ความสนใจกับกิจกรรมนอกบ้านมากขึ้นเนื่องจากเห็นว่าสิ่งที่ทำภายในบ้านนั้นเริ่มซ้ำซากจำเจและน่าเบื่อแต่จะเริ่มให้ความสำคัญกับกิจกรรมทางสังคม มีการนัดหมายกับเพื่อนทั้งเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ มีการพูดคุยเรื่องการนัดหมายกับเพื่อนต่างเพศ ภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ งานเลี้ยง เป็นต้น

2. ความสนใจส่วนบุคคล วัยรุ่นมักให้ความสนใจกับสภาพแวดล้อมรอบตน
ดังเช่น

2.1 ความสนใจเกี่ยวกับตนเอง เพราะวัยรุ่นต้องการการยอมรับจาก
สังคม และเพื่อนต่างเพศ ดังนั้นจึงให้ความสนใจกับตัวเองมากขึ้นทั้งในเรื่องของทรงผม การแต่ง
กาย ผิวกาย และกิจกรรมนันทนาการ

2.2 ความสนใจในการแสวงหาอิสระ เพราะวัยรุ่นต้องการอิสรภาพ วัย
รุ่นจึงให้ความสนใจกับกิจกรรมที่จะให้อิสระภาพกับพวกเขาได้ เช่น การหางานพิเศษทำนอกบ้าน
เพื่อหาเงินใช้เอง เป็นต้น

2.3 ความสนใจในอาชีพ วัยรุ่นจะเริ่มให้ความสนใจกับการวางแผน
ประกอบอาชีพในอนาคต บางคนอาจเลือกที่จะทำงานในธุรกิจครอบครัว หรืออาจเริ่มหาแนวทาง
ประกอบอาชีพที่แตกต่างจากอาชีพของครอบครัว

2.4 ความสนใจปรัชญาชีวิต เพื่อหาแนวทางในการปฏิบัติตนเมื่อก้าว
เข้าสู่วัยผู้ใหญ่

2.5 ความสนใจสิ่งแปลกใหม่ เป็นธรรมชาติของวัยรุ่นที่ต้องการอยากรู้
อยากลอง วัยรุ่นจึงให้ความสนใจกับเรื่องแปลกใหม่และเรื่องเร้าใจ โหราศาสตร์

3. ความสนใจในเรื่องการพักผ่อนหย่อนใจ เมื่อก้าวเข้าสู่วัยรุ่น เด็กก็จะเริ่มให้
ความสนใจกับความบันเทิงมากขึ้นเพื่อลดความเครียดและความกดดันที่ได้รับจากกิจกรรมการ
เรียนการสอนในโรงเรียน กิจกรรมนันทนาการที่วัยรุ่นให้ความสนใจ จะเกี่ยวข้องกับ

3.1 งานที่ตลกขบขันและมีความสามารถพิเศษ

3.2 การพูดและการเขียนโดยจะแสดงความคิดเห็นออกมาด้วยทักษะทั้ง
2 อย่าง เช่น การเขียนเรื่องสั้น บทกลอน เป็นต้น

3.3 มีความสนใจเรื่องดนตรี

3.4 มีความสนใจในการอ่านหนังสือ

3.5 มีความสนใจในการชมภาพยนตร์

3.6 มีความสนใจในเรื่องเกมส์และกีฬา

3.7 มีความสนใจในการฟังวิทยุและดูโทรทัศน์

4. ความสนใจทางเพศและพฤติกรรม วัยรุ่นมักสนใจเพศตรงข้ามและต้องการ
ใกล้ชิดสนิทสนมในบางครั้งความรู้สึกสัมพันธ์รักใคร่มีมากจนไม่มีเวลาคิดเรื่องอื่น ๆ

กล่าวโดยสรุป เมื่อวัยรุ่นให้ความสนใจในกิจกรรมนันทนาการ สื่อมวลชนจึงมีอิทธิพลต่อเด็กวัยรุ่นอย่างมาก การนำเสนอสำหรับวัยรุ่นจึงต้องนำเสนอแต่สิ่งที่ดีและมีคุณค่า ผู้จัดรายการจึงควรต้องศึกษาทั้งความต้องการและความสนใจของวัยรุ่นเพื่อตอบสนองความพึงพอใจและให้เกิดประโยชน์กับวัยรุ่นมากที่สุด

5. สื่อมวลชนกับวัยรุ่น

ลักษณะของสื่อมวลชนที่เกี่ยวข้องกับความสนใจของวัยรุ่น มีดังนี้คือ (จิราภรณ์ เทพหนู, 2540:27)

1. การอ่าน พบว่าสิ่งที่วัยรุ่นชอบอ่านคือ

ก. หนังสือ วัยรุ่นอ่านหนังสือเป็นเล่ม ๆ เช่น ประเภทนวนิยาย ส่วนสารคดีจะอ่านน้อยลงโดยมากจะเลือกอ่าน โดยยึดผู้แต่งเป็นเกณฑ์

ข. นิตยสาร วัยรุ่นชอบอ่านนิตยสารมาก เพราะรูปเล่มการเสนอเรื่องและรูปภาพราคาถูกกว่า ใช้ภาษาง่ายและส่วนมากใช้เวลาน้อยในการอ่าน สนุกสนาน

ค. หนังสือพิมพ์รายวัน ความสนใจของวัยรุ่นขยายตัวสู่สังคม ประเทศชาติและโลกทำให้อยากรู้ข่าวคราวในเรื่องเหล่านี้ เมื่ออายุมากขึ้นวัยรุ่นจะไม่จำกัดการอ่านอยู่เฉพาะคอลัมน์การ์ตูนหรือกีฬาเท่านั้น แต่จะอ่านข่าวประจำวันและการวิเคราะห์ข่าว วัยรุ่นหญิงสนใจข่าวสังคม โฆษณาเรื่องการแต่งกาย ข่าวทั่ว ๆ ไป แต่วัยรุ่นชายชอบคอลัมน์กีฬา การ์ตูน เรื่องตลก ขำขัน ข่าวอาชญากรรม ภาพยนตร์

ง. การ์ตูน วัยรุ่นตอนต้นชอบอ่านการ์ตูนมากกว่าวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งชอบอ่านการ์ตูนที่มีอยู่ในนิตยสารหรือหนังสือพิมพ์มากกว่าหนังสือการ์ตูนเป็นเล่มๆ วัยรุ่นหญิงชอบอ่านการ์ตูนเรื่องรัก แต่วัยรุ่นชายชอบอ่านการ์ตูนที่เกี่ยวกับการกีฬา อาชญากรรม การผจญภัย และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้ชาย

2. การดูภาพยนตร์ ภาพยนตร์เป็นนันทนาการที่วัยรุ่นนิยม วัยรุ่นไปดูภาพยนตร์ด้วยเหตุผลต่างๆกัน เช่น เป็นเรื่องที่สนใจให้ความรู้ ดูแล้วสนุก ชดเชยสิ่งที่ขาดในชีวิตของตน ช่วยให้อยู่ใกล้ชิดกับคนรักและฆ่าเวลา ช่วยให้หายเบื่อ มีความแตกต่างกันบ้างในการเลือกประเภทภาพยนตร์ระหว่างเพศวัยและระดับเศรษฐกิจและสังคม เพศหญิงชอบภาพยนตร์รักโรแมนติก ดนตรี ในขณะที่เพศชายชอบเรื่องตื่นเต้น โลกผจญภัย นิยายวิทยาศาสตร์ เรื่องลึกลับ หนังสือและพวกตลกขบขัน วัยรุ่นตอนปลายชอบภาพยนตร์ชีวิต และประเภตอิงประวัติศาสตร์มากขึ้น

อิทธิพลของภาพยนตร์ถ้าวัยรุ่นเห็นว่าภาพยนตร์ที่ดูนั้นใกล้เคียงกับชีวิตของตน และเป็นไปตามที่ตนหวังภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ จะมีอิทธิพลกับเขามาก โดยที่จะเลียนแบบตัวละครที่เขาชอบหรือที่มีชีวิตเหมือนเขา

ผลต่อพฤติกรรม วัยรุ่นเลียนแบบการแต่งกายและตามประเพณีของตัวละคร ดาราหรือนักร้องที่มีชื่อเสียง

ผลต่ออารมณ์ วัยรุ่นมีอารมณ์อ่อนไหวเมื่อดูภาพยนตร์ที่ทำได้เหมือนจริง จะทำให้อารมณ์อ่อนไหวไปอย่างน้อยชั่วขณะหนึ่ง บางคนกลัวผีถึงขนาดฝันร้ายไปหลายวันและไม่ยอมอยู่คนเดียว เด็กสาวไปดูหนังชีวิต อาจกลับบ้านแอบร้องไห้ไปอีก 2-3 วัน ด้วยความเศร้าหมอง

ภาพยนตร์ที่แสดงบทรักจริงจัง จึงยังยุอารมณ์เพศของวัยรุ่นโดยเฉพาะช่วง 16- 18 ปีให้อยากลอง

ผลต่อสังคม ภาพยนตร์กระตุ้นอารมณ์รักชาติหรือเกลียดชังให้เกิดได้จากความเป็นจริงจริงของตัวแสดงและเหตุการณ์ที่เลียนแบบความเป็นจริงแต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะและความสามารถในการปรับตัวของวัยรุ่นด้วย

3. การฟังวิทยุกระจายเสียงรวมทั้งเครื่องเสียงอื่น เช่น แถบเสียง ในขณะที่เขาไม่มีเพื่อนอยู่ข้าง ๆ

รายการที่วัยรุ่นชอบส่วนมากเป็นเพลงสากลประเภทที่อปิต ไม่ว่าจะ เป็นประเภทลูกกรุงหรือลูกทุ่ง เขาจะเฝ้ารอแถบเสียงเพลงที่ดัง และเพื่อนวัยรุ่นกล่าวขวัญถึงมาฟังให้ได้ เพื่อได้ชื่อว่าเขารู้จักเหมือนกัน วัยรุ่นไม่ว่าจะมีเศรษฐกิจฐานะใด ไม่ค่อยมีรสนิยมในการฟังดนตรีไทย

รายการที่นิยมอีกประเภทหนึ่ง คือ ละครวิทยุ โดยละครจะมีอิทธิพลต่อทัศนคติวัยรุ่นมากเมื่อฟังบ่อย ๆ มักรู้สึกตามตัวละคร อยากเป็นตัว ละครที่ตนชอบ เช่น นางเอก หรือ เลียนแบบตัวที่ไม่ชอบ เช่น นางผู้ร้ายโดยไม่รู้ตัว ตัวละครวิทยุอาจสร้างลักษณะบุคลิกภาพประจำชาติได้ เช่น หญิงที่มีนิสัยขี้อิจฉาริษยา หรือชายชาญที่ต้องตีแม่เหล็ก สุนัขเห่า

4. การชมวิทยุโทรทัศน์ สำหรับวัยรุ่นการดูโทรทัศน์นำมาซึ่งประโยชน์และโทษกล่าวคือโทรทัศน์ช่วยให้โลกทัศน์ของวัยรุ่นกว้างขวาง การใช้ภาษาดีขึ้น แต่การแข่งขันกันในเรื่องสิ่งที่ได้ดูได้จากโทรทัศน์ระหว่างเพื่อน ๆ ทำให้วัยรุ่นใช้เวลาเฝ้าดูโทรทัศน์แทบจะตลอดเวลาว่างที่มี วัยรุ่นจึงขาดโอกาสที่จะเคลื่อนไหวออกกำลังกาย ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สำคัญสำหรับวัยรุ่นและรายการที่ดูอาจเป็นพิษเป็นภัยต่อความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรม ในกรณีที่ไม่มีการฝึกหรือควบคุมการดูโทรทัศน์เพียงพอ

สรุปได้ว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังก้าวผ่านความเป็นเด็กสู่ความเป็นผู้ใหญ่ อยู่ในช่วงที่เพื่อนมีอุดมคติสูง กำลังค้นหาเอกลักษณ์ของตนเองและต้องการความเป็นอิสระ เพื่อนและสื่อมวลชนจึงเข้ามามีบทบาทต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นในช่วงนี้มาก การเสพของมีนมและเที่ยวเตร่กลางคืนก็เช่นเดียวกันเป็นพฤติกรรมที่วัยรุ่นแสดงออกเนื่องจากการเรียนรู้ทางสังคมจากสื่อมวลชนและเพื่อน ซึ่งถือว่าเป็นตัวแบบที่สำคัญของวัยรุ่นในการเลือกเพื่อการเลียนแบบ (จิราภรณ์ เทพหนู ,2540:29)

สัมพันธภาพและการสื่อสารในครอบครัว เพื่อนสนิท และสื่อมวลชน

1. สัมพันธภาพและการสื่อสารในครอบครัว

สัมพันธภาพและการสื่อสารในครอบครัว เป็นความสามารถในการแสดงออกซึ่งความต้องการของสมาชิกแต่ละคนในการสื่อสารให้ผู้อื่นในครอบครัวได้รับรู้ถึงความรู้สึก ได้รับรู้ถึงความต้องการ ทั้งนี้ความสำเร็จในการสื่อสารขึ้นอยู่กับ ลักษณะของสัมพันธภาพของสมาชิกแต่ละคนในครอบครัวด้วย (รุจา ภูไพบูลย์,2537:7 อ้างในมาริสสา หะสาเมาะ,2540:54)

ครอบครัวเป็นสถาบันแห่งแรกของมนุษย์ที่มีบทบาทในการเลี้ยงดู อบรมสมาชิกในครอบครัวให้เป็นสมาชิกที่ดีในสังคม โดยผ่านกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ค่านิยม จากพ่อแม่ สู่เด็ก กระบวนการถ่ายทอดคือการสื่อสาร ซึ่ง อัมพล สุอำพัน (2534:18) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญที่สุดต่อความผาสุกในครอบครัวคือสายสัมพันธ์อันดีระหว่างพ่อ แม่ ลูก จะต้องมีทัศนคติที่ดีให้ความรัก ความอบอุ่นต่อกัน พ่อกับแม่ต้องพูดภาษาเดียวกัน ต้องเข้าใจ และทำอะไรก็พูดจาปรึกษากัน กล่าวแสดงความรู้สึกต่อกัน นั่นคือการสื่อสารในครอบครัวนั่นเอง

จากการศึกษาของอินทรีา ปัทมินทร์ และอมรากลุส อินโชนานนท์ (2537:15) เรื่องการสื่อสารในครอบครัว พบว่าลักษณะการสื่อสารในครอบครัว จากการพูดคุยและคุณภาพของการพูดคุย นั้นส่วนใหญ่จะมีการพูดคุยกับสมาชิกในบ้านประจำวัน (ร้อยละ 65.5) แต่การพูดคุยนั้นจะต้องมีลักษณะที่ช่วยเสริมให้เกิดความเข้าใจกัน และนำไปสู่การเพิ่มพูนความรัก ความผูกพันที่มีต่อกัน ซึ่งทักษะในการสื่อสารที่ดีนั้นต้องอาศัยสีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง จังหวะการพูด และต้องคำนึงถึงเรื่องกาลเทศะด้วย ลักษณะคำพูดควรเป็นคำพูดทางบวก เช่น การพูดชื่นชม การขอร้องอย่างตรงไปตรงมา การพูดแสดงความเห็นอกเห็นใจการพูดที่แสดงความรัก เอื้ออาทรต่อกัน การพูดด้วยอารมณ์ขันเป็นต้น โดยพยายามหลีกเลี่ยงคำพูดทางลบ เช่น การใช้คำสั่ง การพูดคุกคาม การตำหนิวิพากษ์วิจารณ์ คำสอนสั่ง คำพูดประชดประชัน เจ้ากี้เจ้าการ คำกล่าวหา และการพูดแบบตัดเฉื่อย เพราะการพูดคุยสื่อสารที่ดีเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการอยู่ร่วมกันในชีวิตประจำวัน

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่

การอบรมเลี้ยงดูหมายถึง การที่ผู้ใกล้ชิดเด็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกับเด็กทั้งทางด้านคำพูดและการกระทำ ซึ่งเป็น การสื่อความหมายต่อเด็กทั้งทางด้านความรู้สึกและอารมณ์ผู้กระทำ ตลอดจนการลงโทษและการให้รางวัลเด็ก นอกจากนี้ยังเป็นโอกาสให้เด็กได้ดูแบบการกระทำของผู้เลี้ยงดูด้วย สำหรับประเภทของการอบรมเลี้ยงดูได้มีผู้พยายามแบ่งไว้มากมายทั้งคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้ คือ

จากเอกสารการสอนชุดวิชาพัฒนาการวัยรุ่นและการอบรม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ (2527 หน่วยที่8-15) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบอัตตาธิปไตย บางคนอาจเรียกว่าการอบรมแบบเข้มงวด กวดขัน หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองควบคุมออกคำสั่งให้บุตรปฏิบัติตาม ทำให้เด็กรู้สึกว่าตนไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ต้องอยู่ในระเบียบวินัยที่พ่อแม่กำหนดไว้หรือถูก ควบคุมไม่ให้กระทำตามความต้องการซึ่งผลที่ได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูประเภทนี้คือ ทำให้เด็กอ่อนน้อม ไม่ฝ่าฝืนกฎระเบียบ มีความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ แต่ผลเสียที่เกิดขึ้นคือ ทำให้เด็กขาดความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพ่อแม่ ขาดความอบอุ่น ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 การอบรมแบบปล่อยปละละเลยทอดทิ้งบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้หมายถึง การที่พ่อแม่ไม่สนใจอบรมเลี้ยงดูบุตร ปล่อยให้เด็กทำตามอำเภอใจ ไม่มีคนคอยแนะนำทางที่ถูกต้องและเหมาะสม ทำให้เด็กเป็นคนก้าวร้าว ชอบทะเลาะเบาะแว้ง ไม่เชื่อฟังใคร มีอารมณ์ไม่มั่นคง เด็กมักเรียกร้องความสนใจจากคนอื่นเสมอ เพราะเด็กขาดความรัก ความอบอุ่น และความสนใจจากพ่อแม่

2.2 การอบรมแบบทะนุถนอมมากเกินไป การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ หมายถึง การที่พ่อแม่จะคอยปกป้องดูแลบุตรคล้ายเป็นเด็ก จะทะนุถนอมราวกับไข่ในหิน คอยให้ความช่วยเหลือ แนะนำหรือทำให้เอง จนเด็กไม่สามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ เด็กจะมีลักษณะเอาแต่ใจตนเอง ขัดใจไม่ได้ ไม่มีความคิดริเริ่ม ฟังผู้อื่นตลอดเวลา แก้ปัญหาหรือทำอะไรด้วยตนเองไม่ได้

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูประเภทนี้ หมายถึง การที่พ่อแม่เลี้ยงดูลูกด้วยการใช้เหตุผลและผล ลูกมีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ในภารกิจต่างๆ ของครอบครัว แสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ในทางที่ถูกต้อง และเหมาะสมกับกาลเทศะและเหตุผล ทำให้เด็กมีความคิดริเริ่ม มีความรับผิดชอบ มีความมั่นใจในตนเอง มีลักษณะพึ่งตนเองได้

3. ครอบครัวกับการประพุดิตนไม่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

ครอบครัวเป็นหน่วยสังคมหน่วยแรกที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการพัฒนาบุคลิกภาพ โดยเป็นส่วนสำคัญที่จะอบรมปณิธานของเด็กตั้งแต่เยาว์วัยให้รู้จักความรับผิดชอบ ชั่วดี เด็กและเยาวชนจะแสดงพฤติกรรมออกมาตามสถานภาพของครอบครัว เช่น บิดามารดาที่แยกกันอยู่ บิดามารดาที่เป็นโรคประสาท บิดามารดาที่มีลักษณะก้าวร้าว บิดามารดาเป็นคนชอบลักขโมย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะสามารถถ่ายทอดทัศนคติมาซึ่งเด็กให้มีการแสดงออกในทางที่ผิดระเบียบของสังคมได้ มีบิดามารดาเป็นจำนวนมากที่ตนเองประสบความล้มเหลว หรือ ประสบความสำเร็จในชีวิตจำกัด และไม่อาจบรรลุตามเป้าหมายที่หวังไว้ก็จะเข้มงวดจำกัดเสรีภาพบุตรเพื่อให้บุตรประสบความสำเร็จในชีวิตสูงกว่าตน การแสดงออกนี้จะสร้างความกดดันให้เด็ก ทำให้เด็กประพุดิตนระเบียบได้ ฉะนั้น บิดามารดาที่ดีต้องมีกรอบแบบยืดหยุ่นผ่อนปรนตามกรณี อย่างนี้ว่าลูกคือตัวเรา ลูกคือลูก เราคือเรา จะให้ลูกเหมือนใจเราทุกอย่างเป็นไปได้ เพราะเป็นคนละคนกัน ต่างจิตต่างใจกัน (สุพัตรา สุภาพ, 2519:192)

จากการศึกษาสภาพครอบครัวที่มีส่วนสัมพันธ์กับการที่เยาวชนกระทำผิดมีสิ่งที่น่าสนใจเกิดในสภาพครอบครัวดังนี้(ผจญจิตต์ อธิคมนันท์, 2528:97-99 อ้างใน ชุมมาต กัลยาณมิตร, 2530:25)

1. เด็กอาจเลียนแบบผลกลมกลืนสภาพภายในบ้านโดยสังเกตบิดามารดา ซึ่งอาจได้รับทัศนคติเกี่ยวกับอาชญากรรม เด็กนั้นจะกลายเป็นผู้กระทำผิด เพราะเขาได้เรียนรู้การกระทำผิดภายในบ้านนั่นเอง อย่างไรก็ตามในวัยและเพศเดียวกันนั้นว่ามีความสำคัญยิ่งกว่าบิดามารดาในการแสดงพฤติกรรม แม้ว่าแบบของพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นจะเป็นแบบของการกระทำผิดหรือไม่ก็ตาม

2. สภาพที่อยู่อาศัย ทั้งสภาพทางภูมิศาสตร์และสภาพทางสังคม ในชุมชนซึ่งบิดามารดาอาศัยอยู่ จะมีผลส่งถึงพฤติกรรมของเด็กเหล่านั้นที่จะเรียนรู้ ถ้าบ้านอยู่ในถิ่นที่มีเยาวชนผู้กระทำผิดสูง เด็กจะเผชิญกับแบบต่างๆ ของความผิดมากมายจนเกิดความเคยชิน เช่นเดียวกับการเป็นสมาชิกของกลุ่มชุมชนทางสังคมและเศรษฐกิจระดับต่ำจะกระทบความรู้สึกของเด็กและการยอมรับต่อค่านิยมส่วนรวมได้

3. บ้านมีส่วนกำหนด เกียรติศักดิ์ศรี ค่านิยมของบุคคลต่างๆ และรวมทั้งบุคลิกภาพของบุคคลที่ได้มีการพัฒนา เด็กอาจเรียนรู้ที่จะไม่ยอมรับกลุ่มน้อย ผู้อพยพ ตำรวจ นักสังคมสงเคราะห์ เขาเรียนรู้ที่จะยกย่องบุคคลที่เลียดูเขา เขาเรียนรู้ที่จะสนใจในพฤติกรรมแบบใดไม่ว่าจะเป็นอาชญากรรมหรืออื่นใดก็ตามจากบุคคลที่เขารู้จักหรือจากบุคคลอื่นๆ ก็เป็นไปได้

4. เด็กอาจหนีออกจากบ้านซึ่งขาดความอบอุ่น ความสุขและพยายามหลีกเลี่ยงหนีจากสิ่งเหล่านี้ไปหาสิ่งใหม่ กลุ่มใหม่ พบว่าเยาวชนกระทำผิดมีอัตราสูงในบ้านซึ่งบิดามารดาอยู่ร่วมกันแต่เป็นบ้านที่ขาดความอบอุ่น ขาดความสุข มากกว่าเด็กกระทำผิดที่มาจากบ้านซึ่งบิดามารดาแยกกันอยู่ สิ่งสำคัญคือ การหนีจากครอบครัวเป็นส่วนเพิ่มหรือสนับสนุนให้เด็กสมาคมกับผู้กระทำผิดอื่นง่ายขึ้น

5. ครอบครัวอาจประสบความล้มเหลวในการฝึกฝนเด็กให้เผชิญเหตุการณ์หรือเรียนรู้สิ่งผิดกฎหมาย นั่นคือ แบบแผนการกระทำผิด ไม่เคยปรากฏให้เด็กได้รับรู้หรือทำให้เข้าใจ หรือเด็กได้รับการเอาใจใส่ได้รับการคุ้มครองมากเกินไป อาจเป็นผลให้เด็กตัดสินใจไม่ได้ หรืออาจยอมรับในพฤติกรรมเหล่านี้อย่างคาดไม่ถึงก็เป็นไปได้

4. สัมพันธภาพในกลุ่มเพื่อนสนิท

การคบเพื่อนมีความหมายต่อบุคคลในวัยนี้มาก วัยรุ่นมักจะเห็นว่าเพื่อนเป็นสิ่งจำเป็นจะขาดเสียมิได้ ทำอะไรทุกอย่างต้องอาศัยเพื่อน มีอะไรมักจะเล่าให้เพื่อนฟังหรือขอความเห็น ขอคำปรึกษาจากเพื่อนและปรับทุกข์หรือของตนกับเพื่อนมากกว่าจะหันเหไปหาบิดามารดา หรือผู้ปกครองทั้งนี้โดยคิดว่าผู้ใหญ่ไม่เข้าใจตนเองหรือพูดกันไม่รู้เรื่อง การเที่ยวเตร่ก็อยากไปกับเพื่อนมากกว่าบิดามารดา วัยรุ่นทั่วไปมักจะผูกพันกับกลุ่มเพื่อนและปรากฏอยู่เสมอว่าการรวมกลุ่มมีความสำคัญในการแสดงออกทางพฤติกรรมของคนในวัยนี้ ปัญหาจึงเกิดว่าถ้าหากไปร่วมกับกลุ่มเพื่อนซึ่งไม่ดีก็อาจจะนำไปในทางที่เสื่อมเสีย แม้เด็กบางคนจะไม่อยากทำอะไรที่ไม่ดี แต่เมื่อได้ฟังคำสับประมาทจากเพื่อนหรือกลัวเพื่อนโกรธไม่ยอมรับเข้ากลุ่ม ก็อาจทำอะไรที่ไม่ดีไปด้วย

สาเหตุของการรวมกลุ่มก็เพื่อการเปรียบเทียบทางสังคม (Reference Group) และเพื่อสร้างความรู้สึกอบอุ่นปลอดภัยหรือขจัดความกลัว ลักษณะการแสดงออกทางพฤติกรรมของวัยรุ่นจะแสดงออกในลักษณะที่เป็นการเทียบเคียง หรือยึดแบบฉบับของกลุ่มที่ตนร่วมอยู่

(สุพจน์ จักษุทธิพิศ, 2521:12-14 อ้างในชุมมาศ กัลยาณมิตร, 2530:26)

ในขณะที่วัยรุ่นต้องการต้นแบบในด้านแนวความรู้สึกนึกคิด ค่านิยมที่ตนจะยึดถือได้เขาก็ต้องการทราบด้วยว่าแนวความรู้สึกนึกคิด ค่านิยมที่เขากำลังแสวงหาอยู่นั้นถูกต้อง เหมาะสมหรือไม่ เพื่อเป็นหลักฐานให้กับความมั่นใจของวัยรุ่นให้เข้ากลุ่มโดยไม่รู้สึกตัว เพราะการเข้ากลุ่มนั้นจะ

ทำให้เกิดมีกระบวนการปรับและเปรียบเทียบทางสังคม ในระหว่างสมาชิกกลุ่มขึ้น แนวคิดของกระบวนการนี้มีว่าหากสมาชิกกลุ่มมีบุคลิกภาพที่ไม่มั่นคงมากเท่าไรก็จะมีผลทำให้สมาชิกนั้นๆ เกาะกลุ่มมากขึ้นเท่านั้น ด้วยเหตุนี้จึงเข้าใจได้ว่าทำไมวัยรุ่นจึงเกาะกลุ่มกันนานอย่างแน่นแฟ้น มีความผูกพันกับเพื่อนในกลุ่มสูงเพราะต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อนในกลุ่มมากเป็นระยะที่ลดความสนใจกับบุคคลต่างวัย และเริ่มต้นชีวิตกลุ่มที่แท้จริง ทั้งนี้เป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างรวดเร็วและบทบาทใหม่ที่เด็กต้องเล่นได้ก่อให้เกิดความไม่แน่ใจ ไม่มั่นใจและกังวลใจขึ้นในตัวเด็ก และเป็นแรงกระตุ้นให้มีการรวมกลุ่ม เพราะสามารถร่วมทุกข์ร่วมสุขแก้ไขปัญหาและเข้าใจปัญหาซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี เป็นการสนองตอบความต้องการทางสังคม ซึ่งวัยรุ่นต้องการมากในระยะนี้ เช่น การเป็นบุคคลสำคัญ การต่อต้านผู้มีอำนาจ การหนีสภาพที่น่าเบื่อของบ้าน ฯลฯ เมื่อเด็กรวมกลุ่ม เด็กก็จะสร้างกฎและสร้างรหัสภาษาขึ้น สร้างประเพณีประจำกลุ่ม ซึ่งรู้เฉพาะในกลุ่มสมาชิกเท่านั้น และสมาชิกทุกคนในกลุ่มจะต้องปฏิบัติตามมิฉะนั้นจะถูกตัดออกจากกลุ่มไป

อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนร่วมวัยมีสูงมาก เยาวชนจะรู้สึกเป็นสุขและสบายใจ ในการเล่น เทียว เรียน กินนอน ทำงานกับเพื่อนร่วมวัยมากกว่ากับบุคคลวัยอื่น มีความจงรักภักดีต่อกลุ่ม ยอมรับเอาค่านิยม ความเชื่อ ความสนใจและความคิดเห็นของกลุ่มด้วยความเต็มใจ สนทนากับเพื่อนในกลุ่มอย่างแน่นแฟ้น การรวมกลุ่มทำให้กล้าแสดงความคิดเห็นผู้ใหญ่ผู้มีอำนาจและกล้าต่อต้านอิทธิพลมากขึ้น การรวมกลุ่มของวัยรุ่นเป็นไปโดยธรรมชาติ เกิดขึ้นตามความนิยมของเด็ก ตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวหรือตามความสนใจสติปัญญา ฯลฯ ผู้ใหญ่มีอิทธิพลในการเลือกกลุ่มของเด็กน้อยมาก ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าระยะนี้กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อชีวิตจิตใจของวัยรุ่นมาก และครอบครัวมีอิทธิพลน้อยลง ด้วยเหตุนี้ลักษณะชั่วร้ายของกลุ่มจึงเป็นเครื่องบ่งชี้ชีวิตของวัยรุ่นพอสมควร

สรุปได้ว่ากลุ่มเพื่อนนั้นมีอิทธิพลที่จะชักจูงวัยรุ่นให้ประพฤติปฏิบัติตนในทางเสื่อมเสีย เช่น ในแง่การหาทางออกหรือการคบเพื่อนที่ไม่ดี ตลอดจนจนสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ยั่วยุ จะมีส่วนผลักดันให้วัยรุ่นใช้เวลาในทางที่ไม่เหมาะสมและประพฤติปฏิบัติตนไม่สมควรได้มากยิ่งขึ้น

5. สัมพันธภาพของสื่อมวลชนกับวัยรุ่น

สื่อมวลชน

เด็กในสมัยปัจจุบันได้รับความรู้และความคิดจากสื่อมวลชนเป็นอันมาก ในบางกรณีเด็กก็ยอมรับเอาความรู้และความคิดเหล่านี้ไปยึดถือ เป็นค่านิยมบางประการของตนตัวอย่างที่เห็นได้ชัดที่สุดได้แก่ ค่านิยมในการแต่งกาย การไว้ทรงผม เป็นต้น สื่อมวลชนมักนำความคิดเช่นนี้ออกไปเผยแพร่ คนในสังคมโดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นและหนุ่มสาวจะรับเอาความคิดเช่นนี้ไว้โดยไม่รู้ตัว ในด้านความรู้และความคิด สื่อมวลชนย่อมมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ความคิดหลายๆอย่าง ถ้าความคิดนี้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก เขาก็จะติดตามเรื่องนั้นมากขึ้น ไม่นานค่านิยมใหม่ก็เกิดขึ้น (ชูลีพร อินทรไพบลย์,2536)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิศรา สุวิพัฒนานนท์ (2533) ได้ศึกษาการเปิดรับข่าวสารและปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการพิมพ์ระบบตั้งโต๊ะ พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการพิมพ์ระบบตั้งโต๊ะ จากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการยอมรับขององค์กรธุรกิจเฉพาะบางส่วน กล่าวคือ การเผยแพร่ข่าวสารโดยสื่อมวลชน ความเชื่อถือในข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อต่างๆ และความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล ประเภทพนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ของบริษัทตัวแทนจำหน่ายต่างๆ จากสื่อมวลชนประเภทนิตยสารและวารสาร และจากสื่อเฉพาะกิจประเภทจดหมายเวียนและการสัมมนาเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการยอมรับขององค์กรธุรกิจ ส่วนดารณี ถนอม (2533) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารรัฐสภาของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่าพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารรัฐสภามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้เกี่ยวกับข่าวสารรัฐสภาของประชาชนในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่ากลุ่มประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับรัฐสภาสูงเป็นกลุ่มที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุโทรทัศน์มากกว่าสื่อวิทยุกระจายเสียงและหนังสือพิมพ์ เช่นเดียวกับต้องฤดี ปุณณกันต์ (2534) ซึ่งได้ทำการศึกษาการเปิดรับการสื่อสารกับการพัฒนาความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมของประชาชนตามโครงการขยายฐานประชาธิปไตยสู่ปวงชน ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าปริมาณการเปิดรับการสื่อสารจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชน แต่ปริมาณการเปิดรับการสื่อสารจากการสื่อสารระหว่าง

บุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชน นอกจากนี้ยังพบว่าปริมาณการเปิดรับการสื่อสารทั้งจากสื่อมวลชน และจากการสื่อสารระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชน ปริมาณการเปิดรับข่าวสารทั้งจากสื่อมวลชนและจากการสื่อสารระหว่างบุคคล มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ในขณะที่ มัณฑนา มาศมาลัย (2534) ได้ทำการศึกษายุทธศาสตร์สื่อมวลชนและสื่อบุคคลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าการเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับความรู้ทางด้านข่าวสารการเมืองและพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับความรู้ทางด้านข่าวสารการเมืองมีค่าสูงกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อบุคคลกับความรู้ทางด้านข่าวสารการเมือง สถิตา ฉัตรภักดิ์ (2535) ก็เป็นผู้หนึ่งที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับความรู้เรื่องภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าการเปิดรับสื่อมวลชนเฉพาะที่เป็นหนังสือพิมพ์รายวัน หนังสือพิมพ์เศรษฐกิจ วิทยุ และโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้เรื่องภาษีมูลค่าเพิ่ม การเปิดรับสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับความรู้เรื่องภาษีมูลค่าเพิ่ม และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชน กับความรู้เรื่องภาษีมูลค่าเพิ่มมีค่าสูงกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อบุคคลกับความรู้เรื่องภาษีมูลค่าเพิ่ม

สำหรับงานวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องถึงความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพภายในครอบครัวของเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่ พิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์ (2510) เป็นผู้ที่ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ภายในครอบครัวระหว่างเด็กที่กระทำผิดและไม่กระทำผิดกฎหมาย ซึ่งผลการวิจัยพบว่าเด็กที่กระทำผิดรู้สึกที่ตนได้รับความรักจากมารดาเท่าเทียมกับพี่น้อง และบิดาสนใจน้อยกว่าเด็กที่ไม่กระทำผิด บรรยายภาศในครอบครัวเด็กกระทำผิดเคร่งเครียด บิดามารดาขัดแย้งทะเลาะวิวาทกันมากกว่าครอบครัวไม่กระทำผิด เด็กกระทำผิดพูดคุยกับบิดามารดาน้อย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ในครอบครัวมีผลต่อพฤติกรรมของเด็กในทางที่ถูกต้อง และไม่ถูกต้อง เช่นเดียวกับ กุลวรรณ วิทยาวงศ์รุจี (2526) ได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพภายในครอบครัวของเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่ และการปรับตัว พบว่ามีความสัมพันธ์ในทางบวก คือถ้าความสัมพันธ์ภายในครอบครัวระหว่างพ่อแม่กับเด็กวัยรุ่นดี การปรับตัวและพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่นจะเป็นไปในทางที่ดีด้วย แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าความสัมพันธ์ภายในครอบครัวไม่ดีจะทำให้เด็กวัยรุ่นปรับตัวได้ยากขึ้น

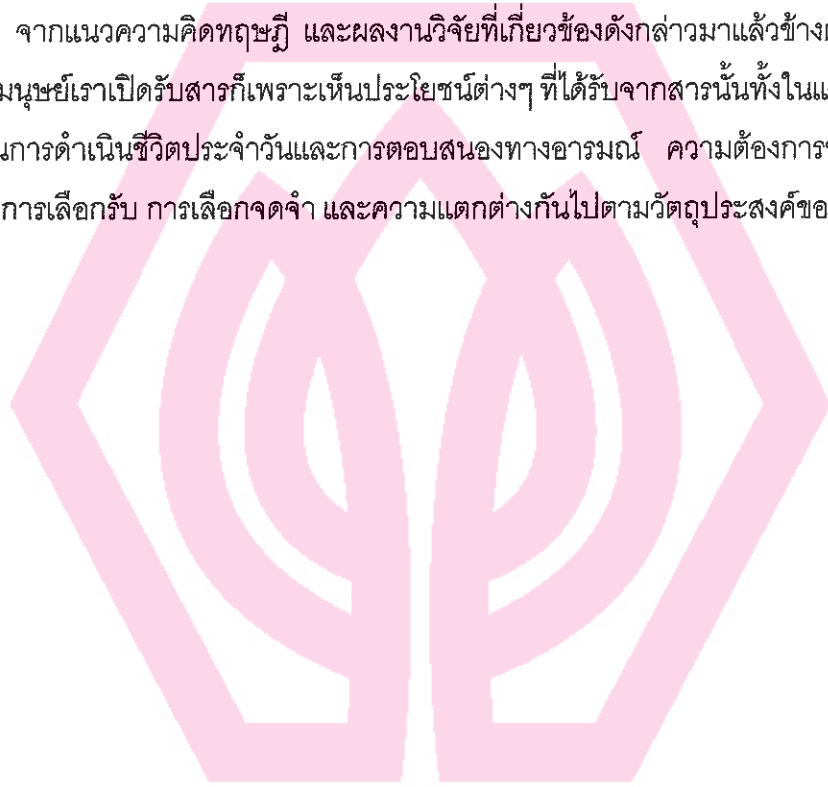
ในส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติดให้โทษ พรศรี พัฒนพงศ์ (2520) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่สนับสนุนและที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานศึกษา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการ ปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานศึกษา โดยศึกษาจากประชากร คือ ครูผู้ประสานงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จำนวน 1,000 คน ผลการศึกษาพบว่า ผลการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในโรงเรียนมีลักษณะการแก้ไขปัญหามากกว่าการป้องกัน และปัญหาที่สำคัญในการปฏิบัติงาน ก็คือ ผู้บังคับบัญชาไม่ให้ความสนับสนุน และร่วมมือเท่าที่ควร ขาดความร่วมมือจากครู ผู้ปกครองและนักเรียน ขาดงบประมาณ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมป้องกันตลอดจนบุคลากรในการปฏิบัติงานมีน้อยทำให้เป็นอุปสรรค และผู้ศึกษาได้เสนอแนะให้อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ได้มีบทบาทในงานยาเสพติดให้โทษโดยตรง รวมทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด จะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง ครู นักเรียน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และฝ่ายปกครองข่าวสารการเคลื่อนไหวเรื่องยา จากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส) และคณะกรรมการฝ่ายเผยแพร่ ของกระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดทำเอกสารข่าวสารต่างๆ เช่น ภาพโปสเตอร์ ส่งไปยังโรงเรียนต่างๆ ทั่วประเทศ เช่นเดียวกัน จรัส สุวรรณเวลา และคณะ(2522) ก็ได้ศึกษาปัญหาการติดยาเสพติดในประเทศไทย ผลการศึกษาการใช้และติดยาเสพติดในหมู่เยาวชน พบว่าการระบาดของยาเสพติดในปัจจุบันทุกกลุ่มที่ศึกษามีแนวโน้มที่จะลองยาเมื่ออายุระหว่าง 15-20 ปี จึงกล่าวได้ว่า เยาวชนเป็นประชากร กลุ่มใหญ่ของการระบาด และสภาพแวดล้อมที่ผลักดันเยาวชนไปสู่ยาเสพติด คือ ความกดดันที่เกิดจากครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม การขาดที่ปรึกษาและช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา การว่างงานและไม่มีอะไรที่มีสาระทำ ย่อมเปิดโอกาสให้เยาวชนออกไปมั่วสุม

สำหรับนพพร พานิชสุข (2523) นั้นก็เป็นอีกผู้หนึ่งที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง อิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อการใช้ยากระตุ้นประสาทประเภทแอมเฟตามีนของเด็กวัยรุ่น ซึ่งผลการวิจัยพบว่าอิทธิพลของครอบครัวมีผลมากที่สุด ในอันที่จะทำให้เด็กวัยรุ่น มีแนวโน้มการใช้ยากระตุ้นประสาทประเภทแอมเฟตามีน แต่อาชืพและฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา ไม่ได้มีผลต่อการใช้หรือติดยากระตุ้นประสาทประเภทแอมเฟตามีน ทั้งนี้เพราะทุกอาชีพและฐานะทางเศรษฐกิจ ก็มีโอกาสติดยาแอมเฟตามีน ได้เท่าๆ กัน ปัญหาของครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการใช้ยาแอมเฟตามีน ในวัยรุ่นมีสาเหตุจาก

1. การแพร่ระบาดและการใช้ยากระตุ้นประสาทประเภทแอมเฟตามีน เพิ่มขึ้นในหมู่เด็กวัยรุ่น
2. เนื่องจากเด็กวัยรุ่นคบเพื่อนไม่ดี ได้รับคำแนะนำชักจูงจากเพื่อนในเรื่องที่ไม่ดี

3. กรณีที่บิดามารดาแยกกันอยู่ หรือหย่าร้าง ทำให้เด็กขาดความใกล้ชิด ขาดคำปรึกษาที่ดี ซึ่งนพพร พานิชสุข ได้เสนอแนวทางการแก้ไขการใช้ยาแอมเฟตามีน ในหมู่วัยรุ่นทางหนึ่งว่าควรเผยแพร่ ความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการใช้ยาเสพติดแอมเฟตามีน ให้แพร่หลายโดยผ่านทางสื่อมวลชน

จากแนวความคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่ามนุษย์เราเปิดรับสารก็เพราะเห็นประโยชน์ต่างๆ ที่ได้รับจากสารนั้นทั้งในแง่การนำประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันและการตอบสนองทางอารมณ์ ความต้องการของตนเอง ทั้งนี้แล้วแต่การเลือกรับ การเลือกจดจำ และความแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของแต่ละบุคคล

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บข้อมูล เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติดของวัยรุ่นผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะการศึกษาหรือการวัดตัวแปรเป็นการวัดเพียงครั้งเดียวในกลุ่มที่ศึกษาด้วยการกำหนดเวลาใดเวลาหนึ่งและทำการศึกษา (One-Shot Descriptive Study)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

วัยรุ่นที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนรัฐบาล สังกัดส่วนกลาง กรมสามัญศึกษาเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2541 มีจำนวนทั้งหมด 95,506 คน จากโรงเรียน 121 โรงเรียน (กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2541) และวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษา ปริญญาตรี ทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนประเภทจำกัดรับเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 351,714 คน (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2541) ดังนั้น ประชากรที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวนทั้งสิ้น 447,220 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการเลือกสถานศึกษาสำหรับดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. เป็นสถานศึกษา เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น
2. เป็นสถานศึกษาที่มีลักษณะการเรียนการสอนแบบสหศึกษาและมีกฎระเบียบคล้ายกัน
3. มีสภาพแวดล้อมทางสังคมและลักษณะภูมิศาสตร์ที่ตั้งของสถานศึกษาคล้ายกัน
4. เป็นสถานศึกษาที่กลุ่มตัวอย่างมีอัตราเสี่ยงต่อการเสพติดใกล้เคียงกัน
5. ใช้วิธีเลือกห้องเรียนที่กลุ่มตัวอย่างมีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับต่ำ
6. ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูอาจารย์ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

ขนาดกลุ่มตัวอย่างและเทคนิคการสุ่มตัวอย่าง

จากประชากรที่ศึกษาแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มด้วยกันคือ กลุ่มวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และกลุ่มวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยผู้วิจัยกำหนดขอบเขตที่จะทำการศึกษาดังนี้

กลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

กำหนดขอบเขตเฉพาะในโรงเรียนรัฐบาล สังกัดส่วนกรมสามัญศึกษา ประเภทโรงเรียนสหศึกษา ประจำปีการศึกษา 2541 ซึ่งกรมสามัญศึกษาแบ่งโรงเรียนออกเป็น 8 กลุ่ม (เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร) มีโรงเรียนในสังกัดทั้งหมด 121 โรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 95,506 คน

กลุ่มนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

กำหนดขอบเขตเฉพาะนักศึกษาปริญญาตรี สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและเอกชนประเภทจำกัดจำนวนรับ ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 ซึ่งมีทั้งหมด 17 แห่ง จำนวนนักศึกษา 351,714 คน

การสุ่มตัวอย่าง

อาศัยเทคนิคการสุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนต่อไปนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถเป็นตัวแทนประชากรอย่างแท้จริง จึงใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) มีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 หาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้วิจัยด้วยวิธีของ Taro Yamane (Yamane, 1973:725 อ้างในบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2535:68)

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

n = ขนาดของตัวอย่างที่ต้องการหา

N = ขนาดประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้
กำหนดให้เท่ากับ 0.05

$$\text{แทนค่าสูตร} \quad n = \frac{447,220}{1+447,220(0.05)^2}$$

ขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ 400 คน

ขั้นที่ 2 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดโควตา (Quota Sampling) หาขนาดตัวอย่างกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และกลุ่มนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัยกำหนดสัดส่วนดังนี้

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 50 ของขนาดตัวอย่างเท่ากับ 200 คน
 อุดมศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 50 ของขนาดตัวอย่างเท่ากับ 200 คน

ขั้นที่ 3 ใช้การสุ่มแบบแบ่งเป็นชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) สุ่มโรงเรียนและมหาวิทยาลัยที่จะใช้เป็นตัวอย่าง ใช้เกณฑ์ที่ว่าสถานศึกษาในกลุ่มเดียวกันมีลักษณะการเรียน การสอน กฎระเบียบ สภาพแวดล้อมทางสังคมและลักษณะทางภูมิศาสตร์คล้ายคลึงกัน มีอัตราเสี่ยงต่อการเสียหายเสียดังกล่าวเหมือนกันเป็นชั้นภูมิเดียวกัน ขนาดตัวอย่างของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กรมสามัญศึกษาแบ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครออกเป็น 8 กลุ่ม ชั้นภูมิคือ กลุ่มโรงเรียน คำนวณจำนวนโรงเรียนตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane ที่ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 0.05 ได้จำนวนโรงเรียน 8 โรงเรียน สุ่มโรงเรียนตัวอย่างตามสัดส่วนได้ตัวอย่างกลุ่มละ 1 โรงเรียนรวม 8 กลุ่มตามตารางข้างล่างนี้

กลุ่มที่	จำนวนโรงเรียนในสังกัด	จำนวนโรงเรียนตัวอย่าง
1	15	1
2	13	1
3	14	1
4	13	1
5	23	1
6	15	1
7	15	1
8	13	1
รวม	121	8

$$\text{จำนวนตัวอย่างแต่ละชั้น} = n_i = n \left[\frac{N_i}{N} \right]$$

- n = จำนวนโรงเรียนตัวอย่าง
 N_i = จำนวนโรงเรียนในกลุ่มที่ 1
 N = จำนวนโรงเรียนทั้งหมด

ขนาดตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัยในการศึกษาคั้งนี้แบ่งมหาวิทยาลัยออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มมหาวิทยาลัยเอกชนกับมหาวิทยาลัยของรัฐบาล แต่ละกลุ่มคือชั้นภูมิ คำนวณจำนวนมหาวิทยาลัยตัวอย่างจากสูตร Taro Yamane ที่ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 0.05 ได้จำนวนมหาวิทยาลัยตัวอย่างทั้งหมด 5 แห่ง สุ่มมหาวิทยาลัยตัวอย่างตามสัดส่วนได้มหาวิทยาลัยเอกชน 3 แห่ง รัฐบาล 2 แห่ง ดังตาราง

มหาวิทยาลัย	จำนวนทั้งหมด (แห่ง)	จำนวนตัวอย่าง
เอกชน	11	3
รัฐบาล	6	2
รวม	17	5

ขั้นตอนที่ 4 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) เลือกนักเรียนตัวอย่างและนักศึกษาตัวอย่าง ดังนี้

สุ่มนักเรียนตัวอย่างโรงเรียนละ 25 คน จากรายชื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 รวม 8 โรงเรียนเท่ากับ 200 คน และสุ่มนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยตัวอย่างมหาวิทยาลัยละ 40 คน จากรายชื่อของนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 รวม 5 แห่ง จะได้ตัวอย่างทั้งหมด 200 คน รวมตัวอย่างจากวัยรุ่นที่เรียนในระดับมัธยมปลายและวัยรุ่นระดับอุดมศึกษาปีที่ 1-4 จะได้ตัวอย่างเท่ากับ 400 คน ที่ใช้เป็นตัวอย่างในการวิจัยคั้งนี้

การสร้างเครื่องมือ

มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

1. ศึกษาจากบทความ เอกสารเผยแพร่ต่างๆจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทางด้าน ยาเสพติด
2. ศึกษาจากงานวิจัยต่าง ๆ ในอดีตที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน
3. กำหนดขอบเขต และโครงสร้างของเนื้อหาให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษา นำมาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยและถูกต้องตามเกณฑ์ รวมทั้งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของภาษา ความชัดเจนของการใช้ภาษา และความตรงเชิงโครงสร้างให้มีความถูกต้องแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข
5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญในฝ่ายวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันปราบปรามยาเสพติดให้โทษ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) พร้อมทั้งขอคำแนะนำเพื่อการปรับปรุงแก้ไข
6. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับกลุ่มที่ต้องการศึกษาจำนวน 50 คน นำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์รายข้อหาค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้องภายใน (Coefficient of Internal Consistency) ด้วยวิธี Cronbach's Alpha Coefficient โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.84

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถาม 4 ตอน จำนวนรวม 111 ข้อ

ตอนที่ 1 : เป็นข้อมูลลักษณะประชากรของวัยรุ่น จำนวน 31 ข้อ ประกอบด้วยคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ตอบ 4 ด้านด้วยกัน ดังนี้

- 1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ผลการเรียน ค่าใช้จ่ายที่ได้รับ รายได้พิเศษ การใช้เวลาว่าง ปัญหาและความไม่สบายใจ ความต้องการประกอบอาชีพในอนาคต

- 1.2 ข้อมูลลักษณะนิสัยส่วนตัว ได้แก่ ลักษณะนิสัยส่วนตัว การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา การไปเที่ยวผับ/เรค
- 1.3 ข้อมูลด้านครอบครัว ได้แก่ ภูมิลำเนา การอยู่อาศัย สถานภาพบิดามารดา อาชีพบิดามารดา การศึกษาบิดามารดา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน จำนวนพี่น้องและลำดับการเป็นบุตร
- 1.4 ข้อมูลด้านสังคม ได้แก่ ลักษณะที่พักอาศัย การรู้จักคนเสพยาและขายยา การมีผู้เสพยาและเวกบ้านและเพื่อนในสถาบันโดยคำถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) และเติมข้อมูลเพิ่มเติม

ตอนที่ 2 : เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัวและเพื่อนสนิทโดยแบ่งออกเป็น ความสัมพันธ์ในครอบครัว 10 ข้อ และความสัมพันธ์กับเพื่อนสนิท 10 ข้อ รวมจำนวน 20 ข้อ โดยแบบสอบถามใช้แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดให้ผู้ตอบเลือกตอบตามระดับความคิดเห็นซึ่งมีอยู่ 3 ระดับด้วยกัน คือ ใช่ ไม่ใช่ และไม่แน่ใจ เกณฑ์การให้คะแนน ใช้ค่าระดับคะแนน ดังนี้

ตอบ ใช่	คะแนน	3	คะแนน
ตอบ ไม่แน่ใจ	คะแนน	2	คะแนน
ตอบ ไม่ใช่	คะแนน	1	คะแนน

ตอนที่ 3 : เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกาารเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ จำนวน 10 ข้อ โดยวัดความถี่หรือความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ดังนี้

- @ เปิดรับประจำทุกวัน/ มากกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน
- @ เปิดรับค่อนข้างบ่อย/ 4-6 วันต่อสัปดาห์ หรือประมาณ 3 ชั่วโมงต่อวัน
- @ เปิดรับบางครั้ง/ 1-3 วันต่อสัปดาห์ หรือประมาณ 2 ชั่วโมงต่อวัน
- @ เปิดรับน้อยมาก/ น้อยกว่าสัปดาห์ละ 1 วัน หรือประมาณ 1 ชั่วโมงต่อวัน
- @ ไม่เปิดรับเลย หรือใช้เวลา 1-30 นาทีต่อวัน

นอกจากสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ แล้ว ยังวัดความถี่หรือความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

- @ พุดคุยเป็นประจำ/ทุกวัน/มากกว่า 3 ชั่วโมง
- @ พุดคุยบ่อยมาก/เกือบทุกวัน/ประมาณ 3 ชั่วโมง

@ พูดคุยบ้างพอสมควร/บางวัน/ประมาณ 2 ชั่วโมง

@ นาน ๆ พูดครั้ง/1-30 นาที/ไม่เกิน 1 ชั่วโมง

@ ไม่เคยพูดคุยเลย

ตอนที่ 4 : เป็นแบบสอบถามวัดการรับรู้ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ก. วัดการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ (20 ข้อ)

ข. วัดการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด (10 ข้อ)

ค. วัดการยอมรับการป้องกันการเสพยาเสพติด (20 ข้อ)

โดยแบบสอบถามใช้แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดให้ผู้ตอบเลือกตอบตามระดับความคิดเห็น ซึ่งมีอยู่ 3 ระดับด้วยกัน คือ ใช่ ไม่ใช่ และไม่แน่ใจ เกณฑ์การให้คะแนน ใช้ค่าระดับคะแนน ดังนี้

ตอบ ใช่	คะแนน	3	คะแนน
ตอบ ไม่แน่ใจ	คะแนน	2	คะแนน
ตอบ ไม่ใช่	คะแนน	1	คะแนน

การรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองทั้งหมด โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขออนุญาตทำการเก็บข้อมูลจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นโรงเรียนสหศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4,5 และ 6 สำหรับกลุ่มตัวอย่างในระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังสำนักงานกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาตทำการเก็บข้อมูลนักศึกษาในระดับชั้นปีที่ 1,2,3 และ 4
2. ผู้อำนวยการโรงเรียนและฝ่ายกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนและมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยแนะนำตัวเอง และชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อขอความร่วมมือและความสะดวกในการประสานงานระหว่างเก็บข้อมูล

3. ดำเนินการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่าง โดยการแนะนำของอาจารย์แนะแนว แนะนำตัวเพื่อทำความรู้จักและชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการวิจัย หลังจากนั้น จึงได้ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบด้วยตนเอง ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดด้วยตนเองใช้เวลาในการเก็บแบบสอบถามครั้งละประมาณ 30 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถามครบตามต้องการและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว จากนั้นจึงมาลงรหัส (Coding) เพื่อนำไปประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์หาค่าสถิติต่าง ๆ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ข้อมูลลักษณะประชากรของวัยรุ่น ซึ่งประกอบด้วยคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ตอบ 4 ด้าน ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลลักษณะนิสัยส่วนตัว ข้อมูลด้านครอบครัว ข้อมูลด้านสังคม
วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวและเพื่อนสนิทของวัยรุ่น
วิเคราะห์โดยใช้ สถิติ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. ข้อมูลด้านพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่าง ๆ ของวัยรุ่น
วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ (Percentage)
4. ข้อมูลด้านการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาสูบ และการยอมรับการป้องกันการเสพติด
วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
5. การทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ t-test และ f-test

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาถึงพฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ กับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติดของวัยรุ่น ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนและเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดย 200 คน เป็นวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนรัฐบาล สังกัดสวนกลาง กรมสามัญศึกษาเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 8 โรงเรียนและกลุ่มตัวอย่างอีก 200 คน เป็นวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษาปริญญาตรี ทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนประเภทจำกัดจำนวนรับเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 แห่ง เป็นมหาวิทยาลัยเอกชน 3 แห่ง และมหาวิทยาลัยรัฐบาลอีก 2 แห่ง ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอ เป็น 7 ตอน ดังนี้

1. ข้อมูลปัจจัยด้านลักษณะประชากรของวัยรุ่น
2. ข้อมูลความสัมพันธ์ในครอบครัวและเพื่อนสนิทของวัยรุ่น
3. ข้อมูลพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ ของวัยรุ่น
4. ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด
5. เปรียบเทียบปัจจัยด้านลักษณะประชากรของวัยรุ่นกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด
6. เปรียบเทียบระดับความสัมพันธ์ในครอบครัวและเพื่อนสนิทของวัยรุ่นกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด
7. เปรียบเทียบพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ ของวัยรุ่นกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด

1. ข้อมูลปัจจัยด้านลักษณะประชากรของวัยรุ่น

ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยด้านลักษณะประชากรของวัยรุ่น 4 ด้านด้วยกัน

คือ

- 1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล
- 1.2 ข้อมูลลักษณะนิสัยส่วนตัว
- 1.3 ข้อมูลด้านครอบครัว
- 1.4 ข้อมูลด้านสังคม

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของวัยรุ่น ในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ผลการเรียน ค่าใช้จ่ายที่ได้รับ รายได้พิเศษ การใช้เวลารว่าง ปัญหาและความไม่สบายใจ ความต้องการประกอบอาชีพในอนาคต ผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 1 2 3 4 และ 5 ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา และผลการเรียน

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน/คน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	197	49.3
หญิง	203	50.8
อายุ		
15 - 17 ปี	150	37.5
18 - 20 ปี	186	46.5
21 - 23 ปี	61	15.3
อื่นๆ ระบุ	3	0.8

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน/คน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
มัธยม 4	64	16.0
มัธยม 5	71	17.8
มัธยม 6	66	16.5
อุดมศึกษา ปี 1	52	13.0
อุดมศึกษา ปี 2	50	12.5
อุดมศึกษา ปี 3	49	12.3
อุดมศึกษา ปี 4	48	12.0
ผลการเรียน		
ต่ำกว่า 1.00	3	0.8
อยู่ระหว่าง 1.01 – 2.00	123	31.1
อยู่ระหว่าง 2.01 – 3.00	203	51.3
3.01 ขึ้นไป	67	16.9

จากตาราง 1 พบว่าวัยรุ่นผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายและเพศหญิง ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ เป็นเพศหญิงร้อยละ 50.8 และเพศชายร้อยละ 49.3 วัยรุ่นร้อยละ 46.5 มีอายุระหว่าง 18-20 ปี รองลงมาคืออายุระหว่าง 15-17 ปี ร้อยละ 37.5 วัยรุ่นที่มีสถานภาพเป็นนักเรียน ศึกษาอยู่ในระดับมัธยม 4 มัธยม 5 และมัธยม 6 ร้อยละ 16.0 17.8 และ 16.5 ตามลำดับ ส่วนวัยรุ่นซึ่งเป็นนักศึกษา ในระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 13.0 12.5 12.3 และ 12.0 เป็นนักศึกษาในชั้นปีที่ 1 2 3 และ 4 ตามลำดับ

ในด้านผลการเรียนพบว่า วัยรุ่นประมาณครึ่งหนึ่ง ร้อยละ 51.3 มีผลการเรียนอยู่ระหว่าง 2.01-3.00 รองลงมา ร้อยละ 31.1 มีผลการเรียนอยู่ระหว่าง 1.01-2.00 และส่วนที่น้อยที่สุด ร้อยละ 0.8 มีผลการเรียนต่ำกว่า 1.00

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามค่าใช้จ่ายที่ได้รับและรายได้พิเศษ

ค่าใช้จ่าย	จำนวน/คน	ร้อยละ
ได้รับเงินค่าใช้จ่ายจาก		
บิดา - มารดา	194	49.1
บิดา	62	15.7
มารดา	97	24.6
ปู่ย่า-ตายาย	9	2.3
ญาติ	16	4.1
เงินที่ได้เพียงพอหรือไม่		
ไม่พอ	12	3.0
พอดี ไม่เหลือไว้หาความบันเทิง	72	18.2
พอกิน มีเหลือเล็กน้อย	291	73.7
เหลือกิน เหลือใช้	15	3.8
อื่นๆ ระบุ	5	1.3
รายได้พิเศษ		
ไม่มี	358	90.4
มี	38	9.6
จากขายของ	4	10.5
จากรับจ้าง	15	39.5
อื่นๆ ระบุ	19	50.0

จากตาราง 2 พบว่าวัยรุ่นเกือบครึ่งหนึ่ง ร้อยละ 49.1 ได้รับค่าใช้จ่ายจากบิดามารดา รองลงมา ร้อยละ 24.6 ได้รับค่าใช้จ่ายจากมารดา โดยค่าใช้จ่ายที่ได้รับนั้น วัยรุ่นส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.7 พอกินมีเหลือเล็กน้อย รองลงมา ร้อยละ 18.2 ค่าใช้จ่ายที่ได้รับ พอดีไม่เหลือไว้หาความบันเทิง มีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 3.0 เท่านั้น ที่ค่าใช้จ่ายที่ได้รับนั้นไม่พอ ทั้งนี้วัยรุ่นส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.4 ไม่มีรายได้พิเศษ มีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 9.6 เท่านั้น ที่มีรายได้พิเศษ จากการขายของและรับจ้าง

ตาราง 3 ลำดับการใช้เวลาว่างของวัยรุ่น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ลำดับ	การใช้เวลาว่าง	จำนวนคน
1	ดูโทรทัศน์ / ฟังเพลง	325
2	ดูภาพยนตร์	233
3	อ่านหนังสืออ่านเล่น / การ์ตูน	230
4	เล่นกีฬา	209
5	อ่านหนังสือ ตำราเรียน	146
6	เล่นดนตรี	92
7	เที่ยวผับ ดิสโก้เธค	41
8	เล่นสแน็กเกอร์	34
9	ไม่ทำอะไรเลย	28
10	สูบบุหรี่	28
11	ดื่มเหล้า / เปียร์	27
	อื่นๆ ระบุ	42

จากตาราง 3 วัยรุ่นใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมอันดับแรก คือ ดูโทรทัศน์/ฟังเพลง จำนวน 325 คน อันดับสอง คือ ดูภาพยนตร์ จำนวน 233 คน และอันดับสาม คือ อ่านหนังสืออ่านเล่น/การ์ตูน จำนวน 230 คน

ตาราง 4 ลำดับปัญหาและความไม่สบายใจของวัยรุ่น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ลำดับ	ปัญหาและความไม่สบายใจ	จำนวน/คน
1	การเรียน	260
2	ค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอ	86
3	เพื่อนต่างเพศ	83
4	เพื่อนใน/นอกห้องเรียน	77
5	ครอบครัว	72
	อื่นๆ ระบุ	52

จากตาราง 4 พบว่าวัยรุ่นมีปัญหาและความไม่สบายใจ เกี่ยวกับการเรียน เป็นอันดับแรก จำนวน 260 คน รองลงมามีปัญหาและไม่สบายใจเกี่ยวกับเรื่องค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอ จำนวน 86 คน และอันดับสาม คือ มีปัญหาและไม่สบายใจเกี่ยวกับเรื่องเพื่อนต่างเพศ จำนวน 83 คน

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามความต้องการประกอบอาชีพในอนาคต

ความต้องการประกอบอาชีพในอนาคต	จำนวน/คน	ร้อยละ (%)
ช่าง / ศิลป์ / ตกแต่งภายใน	48	12.2
ค้าขาย	44	11.1
รับจ้าง	13	3.3
เกษตรกรรม	6	1.5
รับราชการ	15	3.8
อาจารย์	7	1.8
พนักงานรัฐวิสาหกิจ / เอกชน	62	15.7
ทหาร / ตำรวจ	15	3.8
พยาบาล	8	2.0
แพทย์	11	2.8
นักดนตรี	10	2.5
ไม่แน่นอน	156	39.5

จากตาราง 5 พบว่าวัยรุ่นร้อยละ 39.5 มีความต้องการที่ไม่แน่นอนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในอนาคต ร้อยละ 15.7 ต้องการประกอบอาชีพเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ/เอกชน รองลงมา ต้องการประกอบอาชีพเป็นช่าง/ศิลป์/ตกแต่งภายใน ร้อยละ 12.2

1.2 ข้อมูลลักษณะนิสัยส่วนตัว

ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะนิสัยส่วนตัวของวัยรุ่น และนำเสนอในตาราง 6 และ 8 ดังนี้

ตาราง 6 ลำดับลักษณะนิสัยส่วนตัวของวัยรุ่น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ลำดับ	ลักษณะนิสัยส่วนตัว	จำนวนคน
1	เป็นคนเชื่อมั่นในตนเอง	196
2	คิดไตร่ตรองเมื่อเผชิญปัญหา	171
3	ชอบคล้อยตามคนอื่นง่าย	110
4	เมื่อเผชิญปัญหา จะหยุดหงิดฉุนเฉียว	103
5	เรียบร้อย อยู่ในกฎระเบียบ	95
6	กล้า ทะเลาะวิวาท	93
7	เก็บกด ไม่ค่อยแสดงความรู้สึก	88
8	ไม่ค่อยยอมรับคำแนะนำของคนอื่น	42
9	สนุกสนาน	3

จากตาราง 6 แสดงว่าวัยรุ่นมีลักษณะนิสัยส่วนตัวเรียงตามลำดับ ดังนี้ อันดับแรกวัยรุ่นมีลักษณะเป็นคนเชื่อมั่นในตนเอง จำนวน 196 คน อันดับสองและสาม คือ คิดไตร่ตรองเมื่อเผชิญปัญหาและมีลักษณะนิสัยชอบคล้อยตามคนอื่นได้ง่าย จำนวน 171 คน และ 110 คน ตามลำดับ มีเพียงส่วนน้อย จำนวน 3 คน ที่มีลักษณะนิสัยสนุกสนาน

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามการสูบบุหรี่ การดื่มสุรา การใชยานอนหลับ การใช้ยาแก้ปวดเป็นประจำ และการลองเสพยาสูบ

ลักษณะนิสัยส่วนตัว	จำนวน/คน	ร้อยละ
เคยสูบบุหรี่หรือไม่		
เคย	125	31.5
ไม่เคย	272	68.5
เคยดื่มสุราจนเมาหรือไม่		
เคย	144	36.2
ไม่เคยเมา	140	35.2
ไม่เคยดื่ม	114	28.6
เคยใชยานอนหลับยาระงับประสาทเป็นประจำหรือไม่		
เคย	32	8.0
ไม่เคย	367	92.0
เคยใช้ยาแก้ปวดเป็นประจำหรือไม่		
เคย	120	30.0
ไม่เคย	280	70.0
เคยลองเสพยาสูบหรือไม่		
เคย	13	3.3
ไม่เคย	387	96.8

จากตาราง 7 แสดงว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.5 ไม่เคยสูบบุหรี่ ในขณะที่ร้อยละ 36.2 เคยดื่มสุราจนเมา ในด้านการใชยานอนหลับ/ยาระงับประสาทยาแก้ปวด พบว่าส่วนใหญ่ไม่เคยใช้ ร้อยละ 92.0 และ 70.0 ตามลำดับ สำหรับการเสพยาสูบ นั้น ส่วนใหญ่ ร้อยละ 96.8 ไม่เคยลองเสพยาสูบ ในขณะที่ร้อยละ 3.3 เคยลองเสพยาสูบมาแล้ว

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามการไปเที่ยวผับ/เอด

การไปเที่ยวผับ/เอด	จำนวน/คน	ร้อยละ
ไม่เคย	138	34.6
เคย	261	65.4
เหตุผลที่สนใจในการไปเที่ยว(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เพื่อนชวน	173	-
อยากหาประสบการณ์	126	-
คลายเครียด	141	-
มีเงินใช้จ่ายเหลือเพื่อ	15	-
บังเอิญ	30	-
อื่นๆ ระบุ	41	-

จากตาราง 8 แสดงว่าวัยรุ่นร้อยละ 65.4 เคยไปเที่ยวผับ/เอด โดยที่เหตุผลที่สนใจในการไปเที่ยวนั้น อันดับแรก มาจากเพื่อนชวน จำนวน 173 คน รองลงมาอันดับ 2 และ 3 คือ ต้องการคลายเครียด และอยากหาประสบการณ์ จำนวน 141 คน และ 126 คน ตามลำดับ

1.3 ข้อมูลด้านครอบครัว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านครอบครัวของวัยรุ่น เสนอในตาราง 9 10 11 12 13 14 และ 15 ดังนี้

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามภูมิลำเนา

ภูมิลำเนา	จำนวน/คน	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	274	68.5
ต่างจังหวัด	126	31.5

จากตาราง 9 แสดงว่าวัยรุ่นมากกว่าหนึ่งในสาม ร้อยละ 68.5 มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 31.5 มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามการอยู่อาศัย

ปัจจุบันอาศัยอยู่กับ	จำนวน/คน	ร้อยละ
บิดา - มารดา	212	53.9
บิดา	19	4.8
มารดา	47	12.0
ญาติ	51	13.0
อื่นๆ	64	16.3

จากตาราง 10 พบว่า วัยรุ่นมากกว่าครึ่ง ร้อยละ 53.9 อาศัยอยู่กับบิดามารดา รองลงมาอาศัยอยู่กับญาติและมารดา ร้อยละ 13.0 และ 12.0 ตามลำดับ

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามสถานภาพ บิดามารดา

สถานภาพบิดา – มารดา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อยู่ร่วมกัน	280	70.0
อยู่ร่วมกันเป็นบางช่วง	20	5.0
แยกกันอยู่	100	25.0
แยกกันอยู่ เพราะบิดามีภรรยาหลายคน	10	9.9
แยกกันอยู่ เพราะหย่าร้าง	55	54.5
แยกกันอยู่ อื่นๆ ระบุ	36	35.6

จากตาราง 11 สถานภาพของบิดามารดา ของวัยรุ่นส่วนใหญ่ ร้อยละ 70.0 อยู่ร่วมกัน รองลงมาแยกกันอยู่ ร้อยละ 25.0 โดยที่สาเหตุของการแยกกันอยู่นั้นมาจากการหย่าร้างและอื่นๆ ร้อยละ 54.5 และ 35.6 ตามลำดับ

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามอาชีพบิดาและอาชีพมารดา

อาชีพบิดาและมารดา	จำนวน/คน	ร้อยละ
อาชีพบิดา		
ค้าขาย	109	29.3
รับจ้างทั่วไป	114	30.6
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	77	20.7
เกษตรกรรม	19	5.1
อุตสาหกรรม (ทำงานโรงงาน)	10	2.7
ทำงานบ้าน	5	1.3
อื่นๆ	38	10.2
อาชีพมารดา		
ค้าขาย	113	29.3
รับจ้างทั่วไป	71	18.4
รับราชการ	55	14.2
เกษตรกรรม	14	3.6
อุตสาหกรรม (ทำงานโรงงาน)	9	2.32
ทำงานบ้าน	105	27.2
อื่นๆ	19	4.9

จากตาราง 12 พบว่าบิดาของวัยรุ่น ร้อยละ 30.6 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป รองลงมาคือ ค้าขาย และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 29.3 และ 20.7 ตามลำดับ สำหรับมารดาของวัยรุ่น ร้อยละ 29.3 มีอาชีพค้าขาย รองลงมาคือทำงานบ้าน และรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 27.2 และ 18.4 ตามลำดับ

ตาราง 13 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามการศึกษาของบิดาและมารดา

การศึกษาของบิดา/มารดา	จำนวน/คน	ร้อยละ
การศึกษาบิดา		
ไม่ได้เรียน	7	1.9
จบ ป. 4	119	32.6
จบ ป. 7	27	7.4
ม. 3	35	9.6
ม. 6	54	14.8
จบอนุปริญญา	36	9.9
จบปริญญาตรี	71	19.5
สูงกว่าปริญญาตรี	16	4.4
การศึกษามารดา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	15	3.9
จบ ป. 4	165	43.1
จบ ป. 7	25	6.5
ม. 3	34	8.9
ม. 6	31	8.1
จบอนุปริญญา	41	10.7
จบปริญญาตรี	65	17.0
สูงกว่าปริญญาตรี	7	1.8

จากตาราง 13 บิดาของวัยรุ่น ร้อยละ 32.6 สำเร็จการศึกษาสูงสุด ป.4 รองลงมาสำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาตรี และ ม.6 ร้อยละ 19.5 และ 14.8 ตามลำดับ ส่วนการศึกษาของ มารดาของวัยรุ่น ร้อยละ 43.1 สำเร็จการศึกษาสูงสุด ป.4 รองลงมาคือ จบปริญญาตรี และ อนุปริญญา ตามลำดับ ร้อยละ 17.0 และ 10.7 ตามลำดับ

ตาราง 14 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อเดือน

รายได้ครอบครัวต่อเดือน	จำนวน/คน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	9	2.3
5,001 – 10,000 บาท	84	21.1
10,001 – 20,000 บาท	96	24.1
20,001 – 30,000 บาท	82	20.6
สูงกว่า 30,000 บาท	128	32.1

จากตาราง 14 รายได้ของครอบครัวของวัยรุ่น ร้อยละ 32.1 มีรายได้สูงกว่า 30,000 บาท ต่อเดือน รองลงมา มีรายได้ 10,001-20,000 บาทต่อเดือน และ 5,001-10,000 บาท ต่อเดือน ร้อยละ 24.1 และ 21.1 ตามลำดับ

ตาราง 15 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามจำนวนพี่น้องและลำดับการเป็นบุตร

จำนวนพี่น้องและลำดับการเป็นบุตร	จำนวน/คน	ร้อยละ (%)
จำนวนพี่น้อง		
ลูกคนเดียว	45	11.3
2 คน	153	38.3
3 คน	129	32.3
4 คน	45	11.3
5 คน	14	3.5
6 คน	8	2.0
มากกว่า 6 คน	5	1.3
ลำดับการเป็นบุตร		
คนที่ 1	187	47.2
คนที่ 2	125	31.6
คนที่ 3	47	11.9
คนที่ 4	20	5.1
คนที่ 5	9	2.3
คนที่ 6 หรือมากกว่า	8	2.0

จากตาราง 15 พบว่าวัยรุ่น ร้อยละ 38.3 มีจำนวนพี่น้อง 2 คน รองลงมา มีจำนวนพี่น้อง 3 คน ร้อยละ 32.3 โดยที่วัยรุ่นเกือบครึ่งหนึ่ง ร้อยละ 47.2 เป็นบุตรคนแรกของครอบครัว และรองลงมา เป็นบุตรคนที่ 2 และ 3 ร้อยละ 31.6 และ 11.9 ตามลำดับ

1.4 ข้อมูลด้านสังคม

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลด้านสังคมของวัยรุ่น นำเสนอในตาราง 16 17

18 และ 19

ตาราง 16 ลักษณะที่พักอาศัยของวัยรุ่น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ลักษณะที่พักอาศัย	จำนวน/คน
ชุมชนบ้านจัดสรร	141
ตึกแถว / ห้องแถว	116
ตลาดการค้า ย่านธุรกิจ	27
ชุมชนแออัด	27
แฟลต	26
เขตโรงงานอุตสาหกรรม	7
แหล่งยาเสพติดให้โทษ	5
แหล่งสถานเริงรมย์	4

จากตาราง 16 ลักษณะที่พักอาศัยของวัยรุ่นเรียงตามลำดับ ดังนี้คือ ลักษณะที่พักอาศัยเป็นชุมชน บ้านจัดสรร มากที่สุดเป็นอันดับแรก จำนวน 141 คน รองลงมา ลักษณะที่พักอาศัยเป็นตึกแถว/ห้องแถว จำนวน 116 คน มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ลักษณะที่พักอาศัยอยู่ในแหล่งยาเสพติดให้โทษ และแหล่งสถานเริงรมย์ จำนวน 5 คน และ 4 คน ตามลำดับ

ตาราง 17 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามการรู้จักคนเสพยาอีและชายยาอี

การรู้จักคนเสพยาอีและชายยาอี	จำนวน/คน	ร้อยละ
การรู้จักคนเสพยาอี		
ไม่เคย	287	71.8
เคย	113	28.3
จำนวน 1 คน	16	23.5
จำนวน 2 คน	15	22.1
จำนวน 3 คน	7	10.3
จำนวน 4 คน	5	7.4
จำนวน 5 คน	10	14.7
จำนวน 6 คน	1	1.5
จำนวน 7 คน	1	1.5
จำนวน 10 คน	10	14.7
จำนวน 20 คน	2	2.9
จำนวน 30 คน	1	1.5
การรู้จักคนชายยาอี		
ไม่เคย	359	90.2
เคย	39	9.8
จำนวน 1 คน	5	21.7
จำนวน 2 คน	9	39.1
จำนวน 3 คน	2	8.7
จำนวน 4 คน	1	4.3
จำนวน 5 คน	3	13.0
จำนวน 8 คน	1	4.3
จำนวน 10 คน	1	4.3
จำนวน 12 คน	1	4.3

จากตาราง 17 แสดงว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่ไม่เคยรู้จักคนเสพยาอี และคนชายยาอี ร้อยละ 71.8 และ 90.2 ตามลำดับ ที่รู้จักคนเสพยาอีและคนชายยาอี ร้อยละ 28.3 และ 9.8 ตามลำดับ

ตาราง 18 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามการมีผู้เสพยาธิในละแวกบ้านและเพื่อนใน
สถาบัน

การมีผู้เสพยาธิในละแวกบ้านและเพื่อนในสถาบัน	จำนวน/คน	ร้อยละ
ผู้เสพยาธิในละแวกบ้าน		
ไม่มี	331	82.8
มี	69	17.3
จำนวน 1 คน	9	28.1
จำนวน 2 คน	3	9.4
จำนวน 3 คน	6	18.8
จำนวน 4 คน	4	12.5
จำนวน 5 คน	1	3.1
จำนวน 6 คน	1	3.1
จำนวน 7 คน	1	3.1
จำนวน 8 คน	1	3.1
จำนวน 10 คน	4	12.5
จำนวน 12 คน	1	3.1
จำนวน 14 คน	1	3.1
เพื่อนในสถาบันที่เสพยาธิ		
ไม่มี	302	75.5
มี	97	24.3
จำนวน 1 คน	9	27.3
จำนวน 2 คน	5	15.2
จำนวน 3 คน	7	21.2
จำนวน 4 คน	1	3.0
จำนวน 5 คน	1	3.0
จำนวน 6 คน	2	6.1
จำนวน 7 คน	1	3.0
จำนวน 8 คน	1	3.0
จำนวน 10 คน	3	9.1
จำนวน 15 คน	1	3.0
จำนวน 30 คน	2	6.1

จากตาราง 18 แสดงว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่ไม่มีผู้เสพยาธิในละแวกบ้านและไม่มีเพื่อนใน
สถาบันที่เสพยาธิ ร้อยละ 82.8 และ 75.5 ตามลำดับ มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้น คือ ร้อยละ 17.3
และ 24.3 ที่มีผู้เสพยาธิในละแวกบ้านและเป็นเพื่อนในสถาบันตามลำดับ

2. ข้อมูลความสัมพันธ์ในครอบครัวและเพื่อนสนิทของวัยรุ่น

2.1 ระดับความสัมพันธ์ในครอบครัว

ระดับความสัมพันธ์ในครอบครัว มีเกณฑ์ในการแปลผล ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 1.00-1.69$ แสดงว่าความสัมพันธ์ในครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ
 $1.70-2.39$ แสดงว่าความสัมพันธ์ในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง
 $2.40-3.00$ แสดงว่าความสัมพันธ์ในครอบครัวอยู่ในระดับดี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ในครอบครัวและเพื่อนสนิทนำเสนอ ในตาราง 19

และ 20

ตาราง 19 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามระดับความสัมพันธ์ในครอบครัว

ความสัมพันธ์ในครอบครัว	\bar{X}	S.D.
1. เวลาไม่สบายใจปรึกษาผู้ใหญ่	1.82	0.89
2. กลับบ้านหลังเลิกเรียนต้องอยู่คนเดียว	1.95	0.58
3. พ่อแม่ไม่สนใจเรื่องคบเพื่อน	2.05	0.53
4. พ่อแม่ให้เงินพอเหลือไปเที่ยว	2.01	0.69
5. พ่อแม่ทำโทษเวลากลับบ้านผิดเวลา	1.91	0.48
6. พ่อแม่สอดส่องพฤติกรรม	2.11	0.80
7. พ่อแม่ไม่อนุญาตให้ไปงานเลี้ยง	1.94	0.59
8. พ่อแม่สั่งให้เลิกคบเพื่อนที่ เที่ยวเตร่	2.05	0.48
9. ไม่อยากอยู่บ้าน / ไม่อยากเรียนหนังสือ	2.06	0.75
10. ในบ้านใครจะทำอะไรก็ได้	1.97	0.58
โดยรวม	1.99	0.66

จากตาราง 19 วัยรุ่นมีความสัมพันธ์ในครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{X} = 1.99$, S.D. = 0.61 โดยที่ความสัมพันธ์ในแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน $\bar{X} = 1.82-2.06$, S.D. = 0.48-0.89

ตาราง 20 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามระดับความสัมพันธ์กับเพื่อนสนิท

ความสัมพันธ์ของเพื่อนสนิท	\bar{X}	S.D.
11. เพื่อนสนิทชอบเที่ยวเตร่	1.73	0.83
12. ใครไม่เที่ยวโดนล้อว่าเซย	2.03	0.39
13. ในงานเลี้ยงต้องดื่มของมีนเมา	2.04	0.44
14. เพื่อนสนิทบอกใครเซยของมีนเมาไม่คบ	1.95	0.67
15. ไม่แคร์ว่าจะเสียเพื่อน	1.59	0.75
16. เพื่อนแนะนำให้เซฟเพื่อความกล้า	2.04	0.45
17. ไปทัศนศึกษาเซยของมีนเมาเพื่อให้สนุก	2.03	0.58
18. เราเซฟทำตามเพื่อน ทำให้มีเพื่อนมาก	2.06	0.41
19. ชอบทำตามใจเพื่อนเพื่อความประทับใจ	2.22	0.69
20. ถ้าเป็นเรื่องถูกต้องเพื่อนมักฟังเรา	2.22	0.91
โดยรวม	1.99	0.61

ตาราง 20 แสดงว่าวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับเพื่อนสนิทโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{X} = 1.99$ และ $S.D. = 0.61$ โดยที่ค่าเฉลี่ยความสัมพันธ์กับเพื่อนสนิทเกือบทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง $\bar{X} = 1.59-2.22$ และ $S.D. = 0.39-0.91$ ยกเว้นด้านที่ไม่แคร์ว่าจะเสียเพื่อนอยู่ในระดับต่ำ $\bar{X} = 1.59, S.D. = 0.75$

3. ข้อมูลพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ ของวัยรุ่น

ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในตาราง 21 – ตาราง 29

ตาราง 21 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงรายการต่างๆ

การเปิดรับข่าวสารทั่วไปผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงรายการต่างๆ	5 บ่อยมาก (ทุกวัน)		4 บ่อย (เกือบทุกวัน)		3 ปานกลาง (เกือบทุกอาทิตย์)		2 นานๆครั้ง (เกือบทุกเดือน)		1 ไม่เลย		รวม
	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	
เพลง	191	47.9	136	34.1	53	13.3	16	4.0	3	0.8	100
ละครวิทยุ	23	5.9	18	4.6	16	4.1	45	11.5	289	73.9	100
ข่าว	97	24.6	131	33.2	111	28.1	43	10.9	13	3.3	100
สารคดีความรู้	23	5.9	72	18.4	156	39.8	116	29.6	25	6.4	100
อื่นๆ	16	32.7	11	22.4	13	26.5	2	4.1	7	14.3	100

จากตาราง 21 แสดงว่าวัยรุ่นมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงในระดับบ่อยมากเป็นจำนวนมากที่สุด คือ รายการเพลง ร้อยละ 47.9 โดยที่ส่วนน้อย ร้อยละ 5.9 ฟังละครวิทยุ และสารคดี ทั้งนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.9 ที่ไม่ได้ฟังละครวิทยุเลย

ตาราง 22 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อ
โทรทัศน์รายการต่างๆ

การเปิดรับข่าวสาร ทั่วไปผ่านสื่อโทรทัศน์ รายการต่างๆ	5 บ่อยมาก (ทุกวัน)		4 บ่อย (เกือบทุกวัน)		3 ปานกลาง (เกือบทุก อาทิตย์)		2 นานๆครั้ง (เกือบทุก เดือน)		1 ไม่เลย		รวม
	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	
ข่าว	161	40.7	141	35.6	83	21.0	10	2.5	1	0.3	100
เกมส์โชว์	62	15.6	131	32.9	163	41.1	39	9.8	3	0.8	100
สารคดีความรู้	30	7.5	102	25.6	181	45.5	75	18.8	10	2.5	100
ละคร/ภาพยนตร์	158	39.6	136	34.1	83	20.8	19	4.8	3	0.8	100
เพลง	123	31.0	137	34.5	11	28.0	20	5.0	6	1.5	100
อื่นๆ	9	27.3	9	27.3	7	21.2	3	9.1	5	15.2	100

จากตาราง 22 แสดงว่าวัยรุ่นมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อโทรทัศน์ ในระดับ
บ่อยมากเป็นจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 40.7 คือรายการข่าวรองลงมาคือละคร/ภาพยนตร์ ร้อยละ
39.6 โดยที่เปิดชมสารคดีความรู้น้อยที่สุด ร้อยละ 7.5

ตาราง 23 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อหนังสือพิมพ์คอลัมน์ต่างๆ

การเปิดรับข่าวสารทั่วไป ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ คอลัมน์ต่างๆ	5 บ่อยมาก (ทุกวัน)		4 บ่อย (เกือบทุกวัน)		3 ปานกลาง (เกือบทุก อาทิตย์)		2 นานๆครั้ง (เกือบทุก เดือน)		1 ไม่เลย		รวม
	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	
ข่าวอาชญากรรม	75	18.9	212	30.5	134	33.6	55	13.9	12	3.0	100
ข่าวการเมือง	33	8.3	71	17.8	163	41.0	100	25.1	31	7.8	100
ข่าวเกษตร	11	2.8	28	7.1	141	35.6	157	39.6	59	14.9	100
ข่าวการศึกษา	27	6.8	95	24.1	163	41.3	93	23.5	17	4.3	100
ข่าวบันเทิง	135	33.8	131	32.8	105	26.3	20	5.0	8	2.0	100
นิยาย	25	6.3	43	10.9	77	19.5	105	26.6	144	36.5	100
อื่นๆ	27	61.4	6	13.6	6	13.6	2	4.5	3	6.8	100

จากตาราง 23 แสดงว่าวัยรุ่นมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ในคอลัมน์ข่าวบันเทิงในระดับบ่อยมากเป็นจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 33.8 ในขณะที่อ่านข่าวเกษตรเป็นจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 2.8 ทั้งนี้ คอลัมน์ที่ผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่อ่านเลย คือ นิยาย ร้อยละ 36.5

ตาราง 24 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อบุคคลในหัวข้อต่างๆ

ประเด็นการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อบุคคล	5 บ่อยมาก (ทุกวัน)		4 บ่อย (เกือบทุกวัน)		3 ปานกลาง (เกือบทุกอาทิตย์)		2 นานๆครั้ง (เกือบทุกเดือน)		1 ไม่เลย		รวม
	จำนวน/คน	ร้อยละ	จำนวน/คน	ร้อยละ	จำนวน/คน	ร้อยละ	จำนวน/คน	ร้อยละ	จำนวน/คน	ร้อยละ	
สนุกรสنانทั่วไป	298	74.7	73	18.3	20	5.0	5	1.3	3	0.8	100
ชีวิตครอบครัว	20	5.0	54	13.5	150	37.5	139	34.8	36	9.0	100
อาชีพ	13	3.3	64	16.1	156	39.3	129	32.5	35	8.8	100
การเมือง	7	1.8	21	5.3	82	20.7	197	49.7	89	22.5	100
การศึกษา	53	13.3	143	35.3	146	36.6	54	13.5	3	0.8	100
อื่นๆ	10	32.3	9	29.0	7	22.6	1	3.2	4	12.9	100

จากตาราง 24 แสดงว่าวัยรุ่นมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อบุคคลในหัวข้อสนุกรสنانทั่วไปมากที่สุด ร้อยละ 74.7 รองลงมา คือ หัวข้อการศึกษา ร้อยละ 13.3 ส่วนหัวข้อการเมือง ร้อยละ 22.5 ตอบว่า เป็นหัวข้อที่ไม่เคยพูดคุยผ่านสื่อบุคคลเลย

ตาราง 25 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามการรับรู้ข่าวสารยาเสพติด จากสื่อประเภทต่างๆ

การรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อประเภทต่างๆ	5 บ่อยมาก (ทุกวัน)		4 บ่อย (เกือบทุกวัน)		3 ปานกลาง (เกือบทุกอาทิตย์)		2 นานๆครั้ง (เกือบทุกเดือน)		1 ไม่เคย		รวม
	จำนวน/คน	ร้อยละ	จำนวน/คน	ร้อยละ	จำนวน/คน	ร้อยละ	จำนวน/คน	ร้อยละ	จำนวน/คน	ร้อยละ	
การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดประเภทต่างๆ											
วิทยุกระจายเสียง	57	14.4	92	23.2	179	45.2	50	11.6	18	4.5	100
โทรทัศน์	231	58.0	120	30.2	43	10.8	3	0.8	1	0.3	100
หนังสือพิมพ์	105	26.4	152	38.3	93	23.4	38	9.6	9	2.3	100
บุคคลในครอบครัว	69	17.3	115	28.9	123	30.9	64	16.1	27	6.8	100
ครู/อาจารย์ในสถานบันการศึกษา	107	26.8	147	36.8	105	26.3	31	7.8	9	2.3	100
เพื่อน	41	10.4	105	26.5	140	35.4	83	21.0	27	6.8	100
อื่นๆ	2	11.1	5	27.8	6	33.3	1	5.6	4	22.2	100

จากตาราง 25 แสดงว่า วัยรุ่นมีการรับรู้ข่าวสารยาเสพติดประเภทต่างๆ ในระดับบ่อยมากจากครู /อาจารย์ในสถานบันการศึกษา ร้อยละ 26.8 รองลงมา คือ การรับรู้ข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 26.4

ตาราง 26 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามความสนใจข่าวสารยาเสพติดให้โทษ

ความสนใจข่าวสาร	5 มากที่สุด		4 มาก		3 ปานกลาง		2 น้อย		1 น้อยที่สุด		รวม
	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	
ความสนใจข่าวสารยาเสพติด ให้โทษ	46	12.2	126	33.5	174	46.3	20	5.3	10	2.7	100

จากตาราง 26 พบว่าวัยรุ่นให้ความสนใจข่าวสารยาเสพติดให้โทษ ในระดับปานกลาง เป็นจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 46.3 รองลงมา คือ ให้ความสนใจในระดับมาก ร้อยละ 33.5

ตาราง 27 แสดงจำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามสื่อบุคคลที่วัยรุ่นต้องการปรึกษาปัญหา
ยาเสพติด

สื่อบุคคลที่วัยรุ่นต้องการ ปรึกษาปัญหาเสพติด	5 มากที่สุด		4 มาก		3 ปานกลาง		2 น้อย		1 น้อยที่สุด		รวม
	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	
บิดา	164	42.7	74	19.3	65	16.9	31	8.1	50	13.0	100
มารดา	200	51.7	65	16.8	64	16.5	30	7.8	28	7.2	100
ญาติพี่น้อง / ผู้ปกครอง	88	22.4	95	24.2	108	27.5	63	16.0	39	9.9	100
ครู / อาจารย์ในสถานบันการศึกษา	51	13.1	87	22.4	133	34.3	68	17.5	49	12.6	100
เพื่อน	130	33.2	118	30.1	87	22.2	41	10.5	16	4.1	100
บุคลากรทางการแพทย์	121	31.2	100	25.8	82	21.1	49	12.6	36	9.3	100
อื่นๆ	5	23.8	5	23.8	5	23.8	-	-	6	28.6	100

จากตาราง 27 แสดงว่าวัยรุ่นต้องการปรึกษาปัญหาเสพติดกับมารดาในระดับมากที่สุด ร้อยละ 51.7 รองลงมา ต้องการปรึกษากับบิดา เพื่อน ร้อยละ 42.7 และ 33.2 ตามลำดับ ในขณะที่ต้องการปรึกษากับครู/อาจารย์ ในสถานบันศึกษาน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 13.1

ตาราง 28 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามการรับรู้ข่าวสารของยาเสพติด

การรับรู้ข่าวสารยาเสพติด ผ่านสื่อประเภทต่างๆ	5 บ่อยมาก (ทุกวัน)		4 บ่อย (เกือบทุกวัน)		3 ปานกลาง (เกือบทุก อาทิตย์)		2 นานๆครั้ง (เกือบทุก เดือน)		1 ไม่เลย		รวม
	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	
การรับรู้ยาเสพติด											
วิทยุกระจายเสียง	50	12.7	101	25.6	132	33.4	71	18.0	41	10.4	100
โทรทัศน์	208	52.3	122	30.7	46	11.6	17	4.3	5	1.3	100
หนังสือพิมพ์	141	35.7	126	31.9	79	20.0	37	9.4	12	3.-	100
บุคคลในครอบครัว	37	9.3	72	18.2	137	34.6	94	23.7	56	14.1	100
ครู / อาจารย์ในสถาบัน การศึกษา	79	19.8	130	32.7	113	28.4	50	12.6	26	6.5	100
เพื่อน	69	17.4	85	21.5	131	33.1	70	17.7	41	10.4	100
อื่นๆ	1	4.8	4	19.0	8	38.1	1	4.8	7	33.3	100

จากตาราง 28 แสดงว่าวัยรุ่นมีการรับรู้ข่าวสารยาเสพติด ในระดับบ่อยมากทางสื่อโทรทัศน์ มากที่สุด ร้อยละ 52.3 รองลงมาคือรับรู้ข่าวสารยาเสพติดจากสื่อหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 35.7

ตาราง 29 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถของสื่อ
ในการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด

ความสามารถของสื่อ ในการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด	5 มากที่สุด		4 มาก		3 ปานกลาง		2 น้อย		1 น้อยที่สุด		รวม
	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	จำนวน /คน	ร้อยละ	
วิทยุกระจายเสียง	48	12.1	142	35.8	153	38.5	40	10.1	14	3.5	100
โทรทัศน์	203	51.3	133	33.6	47	11.9	12	3.0	1	0.3	100
หนังสือพิมพ์	118	29.9	145	36.7	103	26.1	20	5.1	9	2.3	100
บุคคลในครอบครัว	77	19.4	80	20.2	138	34.8	74	18.7	27	6.8	100
ครู / อาจารย์ในสถาบันการศึกษา	116	29.3	139	35.1	93	23.5	38	9.6	10	2.5	100
เพื่อน	60	15.2	91	23.1	119	30.2	95	24.1	29	7.4	100
อื่นๆ	2	11.8	4	23.5	7	41.2	1	5.9	3	17.6	100

จากตาราง 29 แสดงว่าวัยรุ่นมีความคิดเห็นว่าสื่อที่สามารถให้ความรู้เรื่องยาเสพติดได้มากที่สุด คือสื่อโทรทัศน์ ร้อยละ 51.3 รองลงมา คือ สื่อหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 29.9

ตาราง 30 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามความสงสัยเกี่ยวกับยาสูบ

ความสงสัยเกี่ยวกับยาสูบ	จำนวน/คน	ร้อยละ
ไม่มีข้อสงสัย	159	41.2
มีข้อสงสัย (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)	227	58.8
- ต้องการทราบอาการ / ผลข้างเคียง	158	-
- ต้องการทราบอันตราย / พิษภัย	163	-
- ต้องการทราบลักษณะของผู้ติดยา	164	-
- ต้องการทราบวิธีป้องกัน / ข้อควรปฏิบัติ	129	-
- ต้องการทราบวิธีหลีกเลี่ยง	120	-
- อื่นๆ	19	-

จากตาราง 30 แสดงว่าวัยรุ่นร้อยละ 58.8 มีข้อสงสัยเกี่ยวกับยาสูบที่ต้องการทราบคำตอบ ในขณะที่ร้อยละ 41.2 ไม่มีข้อสงสัย

ข้อสงสัยเกี่ยวกับยาสูบที่วัยรุ่นต้องการทราบมากที่สุด จำนวน 164 คน คือ ต้องการทราบลักษณะของผู้ติดยาสูบ รองลงมาต้องการทราบอันตราย/พิษภัยของยาสูบและต้องการทราบอาการ/ผลข้างเคียงจำนวน 163 คน และ 158 คน ตามลำดับ

4. ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติดและการยอมรับการป้องกันการเสพติด

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ในตาราง 31, 32 และ 33

โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลผล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	=	1.00 – 1.69	แสดงว่ามีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ในระดับต่ำ
	=	1.70 – 2.39	แสดงว่ามีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ในระดับปานกลาง
	=	2.40 – 3.00	แสดงว่ามีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ในระดับดี

ตาราง 31 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามระดับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ

การรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ	\bar{X}	S.D.
1. ผู้เสพกัญชาประจำหลายๆ จะทำให้เกิดโรคมะเร็งของหลอดอาหารและกระเพาะอาหาร	1.90	0.62
2. ผู้ติดกระท่อมแล้วไม่ได้เสฟจะเกิดอาการหงุดหงิด ปวดเมื่อย เบื่ออาหาร นอนไม่หลับ	2.50	0.60
3. สารระเหยมีผลต่อสมองของผู้สูดดมเป็นประจำ	2.86	0.39
4. อ่อนเพลีย ซึมเศร้า หงุดหงิด คลุ้มคลั่ง ทำร้ายตนเองและผู้อื่น เป็นอาการหลังจากแอมเฟตามีนหมดฤทธิ์	2.23	0.71
5. ทูรนทวาย เพื่อดั่ง หูอื้อ ตามัว ปวดกระดูกและกล้ามเนื้อ เป็นอาการของคนขาดเฮโรอีน	2.49	0.59
6. เซโคบอล มีฤทธิ์ทำให้เมา พุดอ้อแอ้ เดินเซเซ หงุดหงิด ก้าวร้าว	1.86	0.48
7. ปากแห้ง อารมณ์เปลี่ยนแปลง สับสน ตาพร่ามัว ม่านตาหรี่เป็นอาการของผู้ได้รับมอร์ฟีน	1.72	0.60
8. เมา มึนงง คอแห้ง คลื่นไส้ อาเจียน เป็นอาการของผู้เสฟกระท่อมครั้งแรก	1.77	0.61
9. ในระยะแรกของการเสฟสารระเหย จะมีอาการตื่นเต้น ร่าเริง	1.69	0.70
10. ไข้สูง ชัก หัวใจหยุดทำงานและตายได้ถ้ารับประทานแอมเฟตามีนเกินขนาด	1.66	0.60
11. อาการสำคัญของผู้ติดยาเสฟติด คือ มีอาการของกรวยขาดยาเมื่อไม่ได้เสฟ	2.79	0.51
12. โทษที่สำคัญของการติดยาเสฟติด คือ สมรรถภาพทางจิตใจและสติปัญญาเสื่อม	2.78	0.52
13. กลุ่มบุคคลที่มีโอกาสติดยาเสฟติดได้มากที่สุด คือ กลุ่มคนที่อยู่ใกล้แหล่งขายหรือผลิตยาเสฟติด	2.54	0.75
14. กลุ่มคนขี้บอดบรวทุกเป็นกลุ่มที่นิยมเสฟแอมเฟตามีนมากที่สุด	2.46	0.67
15. ลักษณะครอบครัวที่แตกแยกเป็นสาเหตุทำให้สมาชิกในครอบครัวติดยาเสฟติดได้ง่ายที่สุด	2.50	0.71
16. ผู้ที่ติดยาเสฟติดมักจะก่ออาชญากรรม เพราะต้องการเงินเพื่อซื้อยาเสฟติด	1.21	0.47
17. ผู้ติดยาเสฟติดที่มีความประสงค์จะเลิกเสฟ ไม่สามารถทำได้ด้วยตนเอง	2.17	0.83
18. การหลีกเลี่ยงคบเพื่อนที่ติดยาเสฟติดเป็นสิ่งไม่ดี	2.35	0.80
19. ยาเสฟติดช่วยปกปิดปมด้อยในบางคน	2.56	0.71
20. การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสฟติดเป็นหน้าที่ของรัฐเท่านั้น	2.77	0.55
โดยรวม	2.24	0.61

จากตาราง 31 แสดงว่าวัยรุ่นรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษในภาพรวม ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.24$, S.D. = 0.61) โดยที่วัยรุ่นรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษในแต่ละด้าน ตั้งแต่ระดับไม่ดีถึงระดับดี ($\bar{X} = 1.21 - 2.86$ S.D. = 0.39 - 0.84) ระดับการรับรู้ที่ไม่ดี ($\bar{X} = 1.21$, S.D. = 0.47) คือ ผู้ติดยาเสฟติดมักจะก่ออาชญากรรมเพราะต้องการเงินเพื่อซื้อยาเสฟติด

ตาราง 32 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามระดับการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาสูบ

ความรุนแรงของการใช้ยาสูบ	\bar{X}	S.D.
1. ยาสูบเป็นยาที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท เช่นเดียวกับยาบ้าแต่ออกฤทธิ์รุนแรงกว่ายาบ้า 10 เท่า	2.46	0.50
2. เมื่อผู้ใช้ยาสูบรับยาเข้าสู่ร่างกายแล้วระบบประสาทส่วนกลางจะถูกกระตุ้นอย่างแรงและยาจะเริ่มออกฤทธิ์หลังจากกินเข้าไปภายในเวลาเพียง 30-40 นาที	2.39	0.49
3. อาการพิษที่เกิดขึ้นจะแสดงออกทางระบบประสาทของผู้เสพทำให้เกิดอาการประสาทหลอน เห็นภาพหลอน ได้ยินเสียงหลอนความคิดสับสน หวาดวิตก	2.62	0.49
4. ทุกครั้งของการเสพยาสูบ หัวใจจะเต้นเร็วผิดปกติ อุณหภูมิของร่างกายจะสูงขึ้นหายใจเร็ว นอนไม่หลับ กล้ามเนื้อกระตุก อยู่ไม่สุข	2.51	0.50
5. การเสพยาสูบต้องเข้าร่วมกับการดื่มสุราเพื่อให้สุราช่วยลดความแรงในการกระตุ้นประสาทลง	2.40	0.49
6. ยาสูบเป็นยาควบคุมทางด้านกฎหมายและเป็นยาที่ไม่มีประโยชน์ใดๆ ในทางการแพทย์เลย สหประชาชาติจึงได้ประกาศให้ยาสูบนี้เป็นยาต้องห้ามภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตั้งแต่ปี ค.ศ.1971	2.36	0.47
7. ประเทศไทยประกาศควบคุมยาสูบเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 ห้ามมิให้มีการนำมาใช้ในวงการแพทย์เด็ดขาด ห้ามมิให้ผู้ใดผลิตขาย นำเข้าส่งออกเด็ดขาด หากฝ่าฝืนและถูกจับดำเนินคดี จะต้องถูกจำคุก 5-20 ปี และปรับ 100,000 - 400,000 บาท กรณีเสพจะต้องโทษจำคุกตั้งแต่ 1-5 ปี และปรับ 20,000 - 100,000 บาท	2.32	0.47
8. ยาสูบกระจายไปสู่กลุ่มวัยรุ่น นักเที่ยวที่ชอบการเต้นรำจนเกิดเป็นปาร์ตี้ยาสูบตามชาวผู้เสพยาสูบจะรู้สึกสั่นตามไปกับเสียงเพลง โดยเฉพาะเพลงที่คนทั่วไปฟังแล้วรู้สึกแสบแก้วหูและรำคาญ	2.71	0.45
9. ผู้เสพยาสูบจะถูกกระตุ้นด้วยฤทธิ์ยาให้เต้นรำไปตามจังหวะเพลงอย่างไม่เหน็ดเหนื่อย ซึ่งการเต้นรำอย่างหักโหมนี้ทำให้ร่างกายเสียเหงื่อมากขึ้นเป็นสาเหตุให้ช็อคและเสียชีวิตได้	2.62	0.47
10. ยาสูบ ยังมีชื่อเรียกในกลุ่มผู้เสพยาสูบว่า ยาเลิฟ เพราะเมื่อเสพยาสูบนี้แล้วจะไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ทำให้เกิดการมั่วเพศและติดเอดส์ในที่สุด	2.68	0.48
โดยรวม	2.50	0.48

จากตาราง 32 แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาสูบในระดับดีทุกด้าน ($\bar{X} = 2.36 - 2.71$, S.D. = 0.45-0.50)

ตาราง 33 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามระดับการยอมรับการป้องกันการเสพติด

การยอมรับการป้องกันการเสพติด	\bar{X}	S.D.
1. การทดลองเสพติดครั้งหรือสองครั้งไม่ทำให้ติดได้และไม่น่าจะเป็นอันตราย	2.51	0.67
2. ยาเสพติดที่เป็นโทษเฉพาะผู้เสพไม่มีผลต่อผู้อื่น เช่น ครอบครัว	2.53	0.74
3. การเสพติดช่วยดึงดูดความสนใจจากเพื่อนต่างเพศมากขึ้น	2.64	0.63
4. ผู้ที่เสพติดแสดงถึงฐานะความเป็นผู้มีอันจะกิน เป็นกลุ่มไฮโซ	2.37	0.82
5. ยาเสพติดมีส่วนช่วยให้สมรรถภาพทางเพศดีขึ้น	2.53	0.64
6. การให้ข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายของยาเสพติดจะช่วยป้องกันมิให้คนติดได้	1.89	0.84
7. หากมีเพื่อนมาชักชวนให้เสพติด จะลองดู เพราะเห็นว่าโก้เก๋	2.80	0.57
8. ในบรรดาเสพติดทั้งหลาย ผู้เสพติดแสดงถึงความมีฐานะดีทางการเงิน	2.29	0.82
9. ยาเสพติดง่าย แต่เลิกยากมาก	1.68	0.67
10. ข่าวสารที่ถูกจับปาร์ตียาเสพติด เป็นเรื่องธรรมดาของดาราวัยรุ่นขณะนี้ ซึ่งเป็นที่นิยมกัน	2.19	0.86
11. หากท่านรู้ว่าดาราวัยรุ่นที่ท่านชื่นชอบถูกจับตรวจปัสสาวะเป็นท้าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ ท่านจะเลิกนิยมชมชอบทันที และไม่คิดเอาเป็นตัวอย่าง	2.30	0.79
12. การนำปัญหาข้อข้องใจส่วนตัวไปปรึกษาบิดามารดา ผู้ปกครองหรือแม้แต่อาจารย์ที่ปรึกษาของท่าน จะเป็นวิธีหนึ่งที่ลดโอกาสเสี่ยงต่อการเสพติดได้	2.69	0.61
13. การเสพติดเป็นเรื่องเล็กน้อยไม่ผิดกฎหมาย	2.81	0.50
14. อาการที่เกิดจากพิษของยาเสพติดเป็นอาการที่รักษาให้หายได้ง่าย	2.44	0.65
15. ยาเสพติดซื้อขายได้ง่ายในสถานบันเทิงพวๆ กับบู้หรื	1.79	0.68
16. ผู้ที่เสพติด มักชอบมั่วสุม ส่าสอนทางเพศ ทำให้มีโอกาสติดเชื้เอ็ดส์ได้	2.57	0.62
17. การเที่ยวคึก เช่น ฟังเพลงตามดิสโก้เป็นการเปิดโอกาสให้ถูกชักชวนให้ลองเสพติดได้	2.62	0.65
18. ความกลัวว่าตนเองจะไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน เป็นแรงผลักดันให้ทดลองเสพติด	1.92	0.68
19. การเล่นกีฬา หรือทำงานอดิเรก เมื่อมีเวลาว่างสามารถหลีกเลี่ยงการเสพติดได้	2.80	0.51
20. การปฏิเสธ การชักชวนจากเพื่อน เป็นการลดโอกาสตนเองในการเสพติด	2.72	0.61
โดยรวม	2.40	0.68

จากตาราง 33 แสดงว่าวัยรุ่นมีระดับการยอมรับการป้องกันการเสพติด โดยรวมในระดับดี ($\bar{X} = 2.40$, S.D. = 0.68) โดยที่มีค่าเฉลี่ยของการยอมรับในแต่ละด้านอยู่ในระหว่างระดับต่ำ – ระดับดี ($\bar{X} = 1.9 - 2.80$ S.D. = 0.50-0.86) คงมีด้านการยอมรับการป้องกันการเสพติด ที่อยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 1.68$, S.D. = 0.66) คือ ด้านการยอมรับว่ายาเสพติดง่าย แต่เลิกยากมาก

5. การเปรียบเทียบปัจจัยด้านลักษณะประชากรของวัยรุ่นกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านลักษณะประชากรของวัยรุ่นกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 3 ส่วนดังนี้

5.1 เปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด

5.2 เปรียบเทียบข้อมูลลักษณะนิสัยส่วนตัวกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด

5.3 เปรียบเทียบข้อมูลด้านครอบครัวกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด

5.1 เปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในตาราง 34, 35, 36, 37, 38, 39 และ 40

ตาราง 34 เปรียบเทียบเพศชายและเพศหญิงกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด

เพศ	การรับรู้อันตรายของยาเสพติด		การรับรู้ความรุนแรงของยาเสพติด		การยอมรับการป้องกันการเสพติด	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ชาย	2.27	0.20	2.51	0.31	2.29	0.26
หญิง	2.27	0.23	2.52	0.32	2.36	0.26
T	0.03		0.10		0.57	
P	0.86		0.75		0.45	

จากตาราง 34 พบว่าเพศชายและเพศหญิงมีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 35 เปรียบเทียบความแตกต่างของอายุกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด

อายุ	การรับรู้อันตรายของยาเสพติด		การรับรู้ความรุนแรงของยาเสพติด		การยอมรับการป้องกันการเสพติด	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
15-17	2.3	0.24	2.51	0.29	2.36	0.24
18-20	2.27	0.22	2.52	0.33	2.31	0.28
21-23	2.25	0.16	2.48	0.33	2.29	0.29
T	2.74		0.41		1.60	
P	0.06		0.66		0.20	

จากตาราง 35 พบว่าวัยรุ่นที่มีอายุแตกต่างกันมีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 36 เปรียบเทียบระดับการศึกษากับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด

การศึกษา	การรับรู้อันตรายของยาเสพติด		การรับรู้ความรุนแรงของยาเสพติด		การยอมรับการป้องกันการเสพติด	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ม.4	2.27	0.22	2.58	0.22	2.38	0.26
ม.5	2.35	0.25	2.48	0.32	2.34	0.25
ม.6	2.30	0.23	2.55	0.29	2.33	0.20
ป.1	2.23	0.20	2.47	0.37	2.24	0.30
ป.2	2.23	0.20	2.49	0.34	2.36	0.30
ป.3	2.25	0.21	2.56	0.35	2.29	0.27
ป.4	2.22	0.18	2.45	0.33	2.35	0.33
F	2.74		1.50		1.80	
P	0.06		0.18		0.10	

จากตาราง 36 พบว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 37 เปรียบเทียบระดับผลการเรียนกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้
ความรุนแรงของการใช้ยาดี และการยอมรับการป้องกันการเสพยาดี

ผลการเรียน	การรับรู้อันตรายของยาเสพติด		การรับรู้ความรุนแรงของยาดี		การยอมรับการป้องกันการเสพยาดี	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ต่ำกว่า 1.00	2.37	0.57	2.47	0.40	2.23	0.20
1.01 – 2.00	2.29	0.23	2.53	0.29	2.30	0.27
2.01 – 3.00	2.26	0.22	2.52	0.33	2.32	0.27
มากกว่า 3.00	2.27	0.20	2.48	0.32	2.39	0.29
F	0.70		0.36		1.54	
P	0.56		0.78		0.20	

จากตาราง 37 พบว่าวัยรุ่นที่มีผลการเรียนแตกต่างกันมีการรับรู้อันตรายของยาเสพติด
ให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาดี และการยอมรับการป้องกันการเสพยาดี ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 38 เปรียบเทียบความพอใจเพียงของค่าใช้จ่ายที่รับรู้กับการรับรู้อันตรายของยาเสพติด
ให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาดี และการยอมรับการป้องกันการเสพยาดี

ผลการเรียน		การรับรู้อันตรายของยาเสพติด		การรับรู้ความรุนแรงของยาดี		การยอมรับการป้องกันการเสพยาดี	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	ไม่พอต้องหยิบยืม เพื่อนฝูงเสมอ	2.21	0.17	2.53	0.30	2.34	0.30
2	พอดีไม่เหลือเก็บ	2.29	0.21	2.51	0.31	2.31	0.25
3	พอดีพอใช้มีเหลือ เก็บเล็กน้อย	2.27	0.22	2.52	0.31	2.34	0.27
4	เหลือเก็บ	2.18	0.15	2.47	0.40	2.25	0.24
	F	1.27		0.13		0.70	
	P	0.28		0.93		0.54	

จากตาราง 38 พบว่าวัยรุ่นที่มีความพอใจเพียงของค่าใช้จ่ายที่รับรู้แตกต่างกันมีการรับรู้
อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาดี และการยอมรับการป้องกันการ
เสพยาดี ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 39 เปรียบเทียบการมีปัญหาและความไม่สบายใจของวัยรุ่นกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาดี และการยอมรับการป้องกันการเสพยาดี

การมีปัญหาด้านต่างๆ		การรับรู้อันตรายของยาเสพติด		การรับรู้ความรุนแรงของยาดี		การยอมรับการป้องกันการเสพยาดี	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	ปัญหาด้านการเรียน						
	มี	2.28	0.22	2.47	0.31	2.34	0.26
	ไม่มี	2.26	0.22	2.53	0.32	2.30	0.26
	T	0.06		0.22		0.02	
	P	0.79		0.63		0.89	
2	ปัญหาด้านความพอเพียงของค่าใช้จ่าย						
	มี	2.28	0.11	2.50	0.33	0.33	0.26
	ไม่มี	2.27	0.22	2.52	0.31	2.31	0.26
	T	0.77		1.61		0.20	
	P	0.38		0.21		0.89	
3	ปัญหาด้านครอบครัว						
	มี	2.25	0.22	2.51	0.32	2.32	0.25
	ไม่มี	2.27	0.22	2.51	0.31	2.33	0.27
	T	1.84		0.79		0.69	
	P	0.17		0.37		0.40	
4	ปัญหาด้านเพื่อนต่างเพศ						
	มี	2.25	0.20	2.55	0.33	2.30	0.31
	ไม่มี	2.28	0.22	2.51	0.31	2.34	0.25
	T	0.01		1.31		7.10	
	P	0.90		0.25		0.08	
5	ปัญหาเพื่อนนอกห้องเรียน						
	มี	2.24	0.24	2.48	0.30	2.32	0.26
	ไม่มี	2.28	0.21	2.51	0.32	2.33	0.27
	T	0.55		0.68		0.01	
	P	0.46		0.41		0.92	

จากตาราง 39 แสดงว่าปัญหาด้านการเรียน ด้านความไม่เพียงพอของค่าใช้จ่าย ด้านครอบครัว ด้านเพื่อนในนอกรั้วเรียน ด้านเพื่อนต่างเพศของวัยรุ่น มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติดที่ไม่แตกต่างกัน

5.2 เปรียบเทียบข้อมูลลักษณะนิสัยส่วนตัวกับการเรียนรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในตาราง 40

ตาราง 40 เปรียบเทียบลักษณะนิสัยส่วนตัวกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด

ลักษณะนิสัยส่วนตัว		การรับรู้อันตรายของยาเสพติด		การรับรู้ความรุนแรงของยาเสพติด		การยอมรับการป้องกันการเสพติด	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	ด้านบวก	2.28	0.22	2.55	0.32	2.32	-0.26
2	เป็นกลาง	2.31	0.22	2.45	0.27	2.31	-0.28
3	ด้านลบ	2.24	0.21	2.50	0.32	2.34	-0.26
	F	2.37		2.56		0.45	
	P	0.09		0.08		0.64	

จากตาราง 40 แสดงว่าวัยรุ่นที่มีลักษณะนิสัยส่วนตัวที่แตกต่างกันมีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติดไม่แตกต่างกัน

โดยที่ลักษณะนิสัยด้านบวก ได้แก่ ลักษณะนิสัยเป็นคนเชื่อมั่นในตนเอง คิดไตร่ตรองเมื่อเผชิญปัญหา และมีลักษณะนิสัยสนุกสนาน

ลักษณะนิสัยเป็นกลาง ได้แก่ ลักษณะเรียบร้อยอยู่ในกฎระเบียบ

ลักษณะนิสัยด้านลบ ได้แก่ ลักษณะนิสัยที่ชอบคัดลอกตามคนอื่นได้ง่าย เก็บกดไม่ค่อยแสดงความรู้สึก ไม่ค่อยยอมรับคำแนะนำจากคนอื่น เมื่อเผชิญปัญหาจะหงุดหงิด ขุนเขี้ยว และกล้าทะเลาะวิวาทกับบุคคลแวดล้อมที่ทำให้ไม่พอใจ

5.3 เปรียบเทียบข้อมูลด้านครอบครัวกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาดี และการยอมรับการป้องกันการเสพติด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในตาราง 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49 และ 50

ตาราง 41 เปรียบเทียบความแตกต่างของภูมิลำเนากับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาดี และการยอมรับการป้องกันการเสพติด

ภูมิลำเนา	การรับรู้อันตรายของยาเสพติด		การรับรู้ความรุนแรงของยาดี		การยอมรับการป้องกันการเสพติด	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
กรุงเทพมหานคร	2.28	0.21	2.50	0.30	2.35	-25
ต่างจังหวัด	2.24	0.22	2.53	0.34	2.28	-28
F	0.17		3.24		4.99	
P	0.68		0.07		0.02 *	

จากตาราง 41 แสดงว่าวัยรุ่นที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดมีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาดี ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่มีการยอมรับการป้องกันการเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ($P < 0.05$) โดยวัยรุ่นที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครมีค่าเฉลี่ยการยอมรับการป้องกันการเสพติดมากกว่าวัยรุ่นที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด

ตาราง 42 เปรียบเทียบความแตกต่างกันของผู้ที่วัยรุ่นอาศัยอยู่ด้วย กับการรับรู้อันตรายของ ยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการ เสพยาเสพติด

ผู้ที่อาศัยอยู่ด้วย	การรับรู้อันตรายของยาเสพติด		การรับรู้ความรุนแรงของยาเสพติด		การยอมรับการป้องกันการเสพยาเสพติด	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1 บิดา-มารดา	2.26	0.21	2.49	0.31	2.34	-0.27
2 บิดา	2.37	0.18	2.55	0.23	2.43	-0.19
3 มารดา	2.27	0.21	2.54	0.30	2.30	-0.24
4 ญาติ	2.29	0.25	2.50	0.34	2.27	-0.26
F	1.59		0.37		2.34	
P	0.19		0.77		0.07	

จากตาราง 42 แสดงว่าวัยรุ่นที่มีความแตกต่างกันในด้านผู้ที่อาศัยอยู่ด้วยมีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการ เสพยาเสพติด ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 43 เปรียบเทียบสถานภาพของบิดามารดาที่อยู่กับวัยรุ่นและการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพยาเสพติด

สถานภาพบิดา-มารดา	การรับรู้อันตรายของยาเสพติด		การรับรู้ความรุนแรงของยาเสพติด		การยอมรับการป้องกันการเสพยาเสพติด	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
อยู่ด้วยกัน	2.27	0.21	2.51	0.32	2.34	0.27
แยกกันอยู่	2.28	0.21	2.56	0.29	2.31	0.25
F	0.02		2.83		0.02	
P	0.89		0.09		0.90	

จากตาราง 43 แสดงว่าวัยรุ่นที่มีบิดามารดาอยู่ด้วยกันและแยกกันอยู่มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพยาเสพติด ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 44 เปรียบเทียบความแตกต่างของอาชีพบิดากับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพยาเสพติด

อาชีพบิดา		การรับรู้อันตรายของยาเสพติด		การรับรู้ความรุนแรงของยาเสพติด		การยอมรับการป้องกันการเสพยาเสพติด	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	ค้าขาย	2.26	0.22	2.51	0.32	2.34	0.27
2	รับจ้างทั่วไป	0.30	0.22	2.51	0.29	2.37	0.25
3	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	2.28	0.23	2.56	0.31	2.32	0.27
4	เกษตรกรรม	2.25	0.22	2.39	0.30	2.23	0.21
5	ทำงานโรงงาน	2.29	0.14	2.47	0.32	2.21	0.30
	F	0.57		1.28		1.85	
	P	0.68		0.27		0.12	

จากตาราง 44 แสดงว่าวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพแตกต่างกันมีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพยาเสพติด ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 45 เปรียบเทียบความแตกต่างของอาชีพมารดากับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด

อาชีพมารดา		การรับรู้อันตรายของยาเสพติด		การรับรู้ความรุนแรงของยาเสพติด		การยอมรับการป้องกันการเสพติด	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	ค้าขาย	2.23	0.18	2.52	0.32	2.30	0.28
2	รับจ้างทั่วไป	0.30	0.23	2.51	0.29	2.34	0.22
3	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	2.28	0.21	2.55	0.33	2.31	0.32
4	เกษตรกรรม	2.33	0.30	2.44	0.29	2.23	0.20
5	ทำงานโรงงาน	2.26	0.17	2.59	0.34	2.33	0.40
6	แม่บ้าน	2.27	0.23	2.49	0.32	2.37	0.23
	F	1.25		0.56		1.17	
	P	0.28		0.73		0.32	

จากตาราง 45 แสดงว่าวัยรุ่นที่มารดามีอาชีพแตกต่างกันมีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 46 เปรียบเทียบความแตกต่างด้านการศึกษาของบิดากับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพยาเสพติด

การศึกษาของบิดา		การรับรู้อันตรายของยาเสพติด		การรับรู้ความรุนแรงของยาเสพติด		การยอมรับการป้องกันการเสพยาเสพติด	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	ไม่ได้ศึกษา	2.26	0.25	2.51	0.31	2.64	0.26
2	ประถมศึกษา	2.28	0.22	2.51	0.31	2.32	0.24
3	มัธยมศึกษา	2.28	0.19	2.50	0.33	2.35	0.29
4	อุดมศึกษา	2.26	0.21	2.52		2.34	0.27
	F	0.38		0.07		1.17	
	P	0.77		0.97		0.32	

จากตาราง 46 แสดงว่าวัยรุ่นที่บิดามีการศึกษาแตกต่างกันมีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพยาเสพติด ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 47 เปรียบเทียบความแตกต่างด้านการศึกษาของมารดากับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพยาเสพติด

การศึกษาของมารดา		การรับรู้อันตรายของยาเสพติด		การรับรู้ความรุนแรงของยาเสพติด		การยอมรับการป้องกันการเสพยาเสพติด	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	ไม่ได้ศึกษา	2.28	0.21	2.55	0.29	2.29	0.22
2	ประถมศึกษา	2.27	0.23	2.51	0.31	2.29	0.28
3	มัธยมศึกษา	2.26	0.19	2.51	0.31	2.37	0.23
4	อุดมศึกษา	2.27	0.22	2.50	0.34	2.37	0.26
	F	0.06		0.18		2.54	
	P	0.98		0.91		0.05	

จากตาราง 47 แสดงว่าวัยรุ่นที่มารดามีการศึกษาแตกต่างกันมีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพยาเสพติด ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 48 เปรียบเทียบความแตกต่างด้านรายได้ของครอบครัวต่อเดือนกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพยาเสพติด

รายได้ของครอบครัวต่อเดือน		การรับรู้อันตรายของยาเสพติด		การรับรู้ความรุนแรงของยาเสพติด		การยอมรับการป้องกันการเสพยาเสพติด	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	ต่ำกว่า 10,000 บาท	2.30	0.23	2.58	0.28	2.30	0.21
2	10,001-30,000 บาท	2.28	0.23	2.50	0.32	2.33	0.29
3	สูงกว่า 30,000 บาท	2.25	0.19	2.48	0.33	2.34	0.26
	F	1.39		3.25		0.62	
	P	0.27		0.03 *		0.54	

จากตาราง 48 แสดงว่าวัยรุ่นที่รายได้ของครอบครัวต่อเดือนแตกต่างกันมีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ และการยอมรับการป้องกันการเสพยาเสพติด ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่มีการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$) โดยวัยรุ่นที่รายได้ของครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท มีการรับรู้ความรุนแรงของยาเสพติดมากกว่าวัยรุ่นที่รายได้ของครอบครัวสูงกว่า 30,000 บาท

ตาราง 49 เปรียบเทียบจำนวนพี่น้องกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด

จำนวนพี่น้อง (รวมทั้งตัวเอง)	การรับรู้อันตรายของยาเสพติด		การรับรู้ความรุนแรงของยาเสพติด		การยอมรับการป้องกันการเสพติด	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1 เป็นบุตรคนเดียว	2.27	0.18	2.51	0.32	2.29	0.25
2 พี่น้อง 2 คน	2.28	0.23	2.52	0.30	2.33	0.29
3 พี่น้อง 3 คน	2.27	0.22	2.51	0.33	2.32	0.27
4 มากกว่า 3 คน	2.25	0.22	2.50	0.33	2.33	2.26
F	0.47		0.10		0.36	
P	0.71		0.96		0.78	

จากตาราง 49 แสดงว่าวัยรุ่นที่มีจำนวนพี่น้องแตกต่างกันมีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ไม่แตกต่างกัน

6. เปรียบเทียบระดับความความสัมพันธ์ในครอบครัวและเพื่อนสนิทของวัยรุ่นกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในตาราง 50 และ 51

ตาราง 50 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ในครอบครัวกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด

ระดับความสัมพันธ์ในครอบครัว		การรับรู้อันตรายของยาเสพติด		การรับรู้ความรุนแรงของยาเสพติด		การยอมรับการป้องกันการเสพติด	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	ความสัมพันธ์ในระดับดี	2.29	0.26	2.57	0.27	2.33	0.27
2	ความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง	2.27	0.20	2.49	0.33	2.33	0.27
3	ความสัมพันธ์ในระดับต่ำ	2.26	0.22	2.49	0.32	2.32	0.26
	F	0.57		2.69		0.78	
	P	0.56		0.07		0.92	

จากตาราง 50 แสดงว่าวัยรุ่นที่มีระดับความสัมพันธ์ในครอบครัวที่แตกต่างกันมีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 51 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของเพื่อนสนิทกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด

ระดับความสัมพันธ์ของเพื่อนสนิท		การรับรู้อันตรายของยาเสพติด		การรับรู้ความรุนแรงของยาเสพติด		การยอมรับการป้องกันการเสพติด	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	ความสัมพันธ์ในระดับดี	2.29	0.22	2.48	0.29	2.35	0.30
2	ความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง	2.27	0.22	2.49	0.32	2.33	0.26
3	ความสัมพันธ์ในระดับต่ำ	2.26	0.21	2.58	0.32	2.31	0.25
	F	0.49		2.32		0.46	
	P	0.61		0.05		0.63	

จากตาราง 51 แสดงว่าวัยรุ่นที่มีระดับความสัมพันธ์ของเพื่อนสนิทที่แตกต่างกันมีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ไม่แตกต่างกัน

7. เปรียบเทียบพฤติกรรม的开รับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ ของวัยรุ่นกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด

ผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรม的开รับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ ของวัยรุ่นกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด โดยได้จัดระดับความถี่ในการเปิดรับข่าวสาร เป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. การเปิดรับข่าวสารบ่อย หมายถึง การเปิดรับข่าวสารบ่อยมาก (ทุกวัน) และบ่อยเกือบทุกวัน
2. การเปิดรับข่าวสารปานกลาง หมายถึง การเปิดรับข่าวสารเกือบ/ทุกอาทิตย์
3. การเปิดรับข่าวสารนานๆ ครั้ง หมายถึง การเปิดรับข่าวสารเกือบทุกเดือน หรือไม่เคยเลย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในตาราง 52, 53, 54, 55, 56 และ 57

ตาราง 52 เปรียบเทียบระดับความถี่ของพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด

ระดับความถี่ของ กาเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อวิทยุ		การรับรู้อันตรายของยาเสพติด		การรับรู้ความรุนแรงของยาเสพติด		การยอมรับการป้องกันการเสพติด	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	น้อย	2.26	0.25	2.59	0.32	2.35	0.28
2	ปานกลาง	2.26	0.19	2.51	0.31	2.35	0.26
3	นานๆ ครั้ง	2.29	0.20	2.44	0.31	2.32	0.27
	F	0.96		8.36		0.59	
	P	0.30		0.03 *		0.55	

จากตาราง 52 แสดงว่าวัยรุ่นที่มีระดับความถี่ของพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงแตกต่างกัน มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่วัยรุ่นที่มีระดับความถี่ของการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงแตกต่างกัน มีการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยที่วัยรุ่นที่มีระดับความถี่กาเปิดรับข่าวสารบ่อยจะมีการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติดมากกว่าวัยรุ่นที่มีการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงนานๆ ครั้งอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

ตาราง 53 เปรียบเทียบระดับความถี่ของพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อโทรทัศน์กับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด

ระดับความถี่ของการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อโทรทัศน์		การรับรู้อันตรายของยาเสพติด		การรับรู้ความรุนแรงของยาเสพติด		การยอมรับการป้องกันการเสพติด	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	บ่อย	2.27	0.22	2.57	0.32	2.32	0.26
2	ปานกลาง	2.30	0.23	2.47	0.30	2.34	0.27
3	นานๆ ครั้ง	2.16	0.17	2.49	0.32	2.33	0.26
	F	5.09		3.28		0.18	
	P	0.006 *		0.05		0.84	

จากตาราง 53 แสดงว่าวัยรุ่นที่มีระดับความถี่ของพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อโทรทัศน์แตกต่างกัน มีการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติดไม่แตกต่างกัน ในขณะที่วัยรุ่นที่มีระดับความถี่ของการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อโทรทัศน์ที่แตกต่างกัน มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($p < 0.05$) โดยที่วัยรุ่นที่มีระดับความถี่ในการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ระดับบ่อย และระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยในการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษมากกว่าวัยรุ่นที่มีความถี่ในการเปิดรับสื่อโทรทัศน์นานๆ ครั้ง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

ตาราง 54 เปรียบเทียบระดับความถี่ของพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อหนังสือพิมพ์กับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด

ระดับความถี่ของการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อหนังสือพิมพ์		การรับรู้อันตรายของยาเสพติด		การรับรู้ความรุนแรงของยาเสพติด		การยอมรับการป้องกันการเสพติด	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	บ่อย	2.24	0.25	2.59	0.31	2.33	0.27
2	ปานกลาง	2.29	0.21	2.52	0.32	2.34	0.26
3	นานๆ ครั้ง	2.28	0.19	2.44	0.30	2.31	0.26
	F	1.78		7.36		0.56	
	P	0.17		0.0007 *		0.57	

จากตาราง 54 แสดงว่าวัยรุ่นที่มีระดับความถี่ของพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อหนังสือพิมพ์แตกต่างกัน มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่วัยรุ่นที่มีระดับความถี่ของการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อหนังสือพิมพ์แตกต่างกัน มีการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($p < 0.05$) โดยที่วัยรุ่นที่มีระดับความถี่ในการเปิดรับข่าวสารบ่อย และปานกลาง มีการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติดมากกว่าวัยรุ่นที่มีการเปิดรับสื่อสั้นๆครั้งอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

ตาราง 55 เปรียบเทียบระดับการพูดคุยกับสื่อบุคคลกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาดี และการยอมรับการป้องกันการเสพยาดี

การพูดคุยกับสื่อบุคคล		การรับรู้อันตรายของยาเสพติด		การรับรู้ความรุนแรงของยาดี		การยอมรับการป้องกันการเสพยาดี	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	มาก	2.26	0.23	2.32	0.27	2.52	0.33
2	ปานกลาง	2.27	0.23	2.32	0.26	2.52	0.30
3	น้อย	2.28	0.21	2.35	0.26	0.50	0.31
	F	0.28		0.64		0.25	
	P	0.75		0.53		0.77	

จากตาราง 55 แสดงว่าวัยรุ่นที่มีระดับการพูดคุยกับสื่อบุคคลเกี่ยวกับยาเสพติดแตกต่างกันมีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาดี และการยอมรับการป้องกันการเสพยาดี ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 56 เปรียบเทียบระดับความสนใจข่าวสารยาเสพติดให้โทษ กับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพยาเสพติด

ความสนใจข่าวสาร ยาเสพติด		การรับรู้อันตรายของยาเสพติด		การรับรู้ความรุนแรงของยาเสพติด		การยอมรับการป้องกันการเสพยาเสพติด	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	มาก	2.28	0.25	2.56	0.31	2.33	0.25
2	ปานกลาง	2.28	0.18	2.47	0.31	2.33	0.27
3	น้อย	2.23	0.16	2.44	0.35	2.37	0.25
	F	0.63		4.02		0.21	
	P	0.52		0.01*		0.81	

จากตาราง 56 แสดงว่าวัยรุ่นที่มีความสนใจข่าวสารยาเสพติดให้โทษในระดับความถี่แตกต่างกัน มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ และการยอมรับการป้องกันการเสพยาเสพติดไม่แตกต่างกัน ในขณะที่วัยรุ่นที่มีความสนใจข่าวสารยาเสพติดในระดับแตกต่างกัน มีการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($p < 0.05$) โดยที่วัยรุ่นที่มีความสนใจในระดับมาก จะมีการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติดมากกว่าวัยรุ่นที่มีความสนใจในระดับปานกลาง และระดับน้อยอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

ตาราง 57 เปรียบเทียบระดับความต้องการปรึกษาสื่อบุคคลเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งเสพติดกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด

ความต้องการปรึกษา สื่อบุคคล		การรับรู้อันตรายของยาเสพติด		การรับรู้ความรุนแรงของยาเสพติด		การยอมรับการป้องกันการเสพติด	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	มาก	2.29	0.24	2.54	0.30	2.34	0.26
2	ปานกลาง	2.56	0.20	2.52	0.32	2.35	0.29
3	ไม่ต้องการ	2.27	0.21	2.46	0.31	2.29	0.23
	F	0.61		2.51		1.76	
	P	0.54		0.08		0.17	

จากตาราง 57 แสดงว่าวัยรุ่นที่มีความต้องการที่แตกต่างกันในการปรึกษาสื่อบุคคลเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งเสพติด มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมกรรมการสื่อสารกับการรับรู้และการยอมรับที่มีต่อการป้องกันการเสพยาสูบของเยาวชนไทย” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้วิธีคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้ผู้ตอบแบบสอบถาม 400 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามโดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามกรอกคำตอบเอง การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการทางสถิติเชิงบรรยาย โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายข้อมูลลักษณะประชากรและพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ ของวัยรุ่น และใช้สถิติค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการวิเคราะห์ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวและเพื่อนสนิท กับด้านการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาสูบ การยอมรับการป้องกันการเสพยาสูบ ส่วนการทดสอบสมมุติฐาน ผู้วิจัยใช้สถิติ t - test และ f - test

5.1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลปัจจัยด้านลักษณะประชากรของวัยรุ่น

จากการศึกษาพบว่า วัยรุ่นจำนวน 400 คน เป็นเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือเป็นเพศหญิงร้อยละ 50.8 เป็นเพศชายร้อยละ 49.3 โดยเกือบครึ่งหนึ่งของวัยรุ่นคือร้อยละ 46.5 มีอายุอยู่ระหว่าง 18-20 ปี รองลงมาคืออายุระหว่าง 15-17 ปี ร้อยละ 37.5 ระดับการศึกษา กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 16.0 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 17.8 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 16.5 อุดมศึกษาชั้นปีที่ 1 2 3 และ 4 ร้อยละ 13.0 12.5 12.3 และ 12.0 ตามลำดับ มีพี่น้องรวมกัน ส่วนมาก 2 คน ร้อยละ 38.3 รองลงมาคือพี่น้อง 3 คน ร้อยละ 32.3 วัยรุ่นเกือบครึ่งหนึ่ง ร้อยละ 47.2 เป็นบุตรคนแรกของครอบครัว มีภูมิลำเนามากกว่าหนึ่งในสาม คือ ร้อยละ 68.5 อยู่ในกรุงเทพมหานคร ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 31.5 มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด สภาพครอบครัวของวัยรุ่นส่วนใหญ่ ร้อยละ 70.0 บิดามารดาอยู่ร่วมกัน รองลงมาแยกกันอยู่ ร้อยละ 25.0 และมากกว่าครึ่งของวัยรุ่น ร้อยละ 53.9 อาศัยอยู่กับบิดามารดา รองลงมาอาศัยอยู่กับญาติและมารดา ร้อยละ 13.0 และ 12.0 ตามลำดับ อาชีพของบิดา ร้อยละ 30.6 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป รองลงมา ร้อยละ 29.3 มีอาชีพค้าขาย และร้อยละ 20.7 ของวัยรุ่นที่บิดารับราชการ/รัฐวิสาหกิจ สำหรับมารดา ร้อยละ 29.3 มีอาชีพค้าขาย รองลงมาคือ ทำงานบ้าน ร้อยละ 27.2 และรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 18.4 การศึกษาของบิดา ร้อยละ 32.6 สำเร็จการศึกษาสูงสุด ป.4 เช่นเดียวกับมารดา ร้อยละ 43.1 สำเร็จการศึกษาสูงสุด ป.4 เช่นกัน รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับ

ปริญญาตรี ร้อยละ 19.5 สำหรับบิดา และรองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสำหรับมารดา ร้อยละ 17.0 รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน ร้อยละ 32.1 มีรายได้สูงกว่า 30,000 บาทต่อเดือน รองลงมา ร้อยละ 24.1 มีรายได้ 10,001 – 20,000 บาทต่อเดือน และร้อยละ 21.1 มีรายได้ของครอบครัว 5,001 – 10,000 บาทต่อเดือน ค่าใช้จ่ายประจำวันของวัยรุ่น เกือบครึ่งหนึ่ง ร้อยละ 49.1 ได้รับค่าใช้จ่ายจากบิดามารดา รองลงมา ร้อยละ 24.6 ได้รับเงินค่าใช้จ่ายจากมารดา และเนื่องจากวัยรุ่นทั้งหมดอยู่ในวัยเรียน ร้อยละ 90.4 จึงไม่มีรายได้พิเศษขณะเรียน คงมีสว่นน้อย ร้อยละ 9.6 เท่านั้น ที่มีรายได้พิเศษจากการขายของและรับจ้าง อย่างไรก็ตาม ค่าใช้จ่ายที่ได้รับวัยรุ่นส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.7 พอใช้ต่อเดือน มีเหลือเก็บเล็กน้อย รองลงมา ร้อยละ 18.2 ค่าใช้จ่ายที่ได้รับพอดี ไม่มีเหลือไว้หาความบันเทิง มีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 3.0 เท่านั้น ที่ตอบว่า ค่าใช้จ่ายที่ได้ไม่เพียงพอ ในด้านการเรียน วัยรุ่นประมาณครึ่งหนึ่ง ร้อยละ 51.3 มีผลการเรียนอยู่ระหว่าง 2.01 – 3.00 รองลงมา ร้อยละ 31.1 มีผลการเรียนอยู่ระหว่าง 1.01-2.00 และส่วนที่น้อยที่สุด ร้อยละ 0.8 มีผลการเรียนต่ำกว่า 1.00 สำหรับปัญหาและความไม่สบายใจ วัยรุ่นมีปัญหาและความไม่สบายใจอันดับแรกเกี่ยวกับการเรียน จำนวน 260 คน รองลงมาในเรื่องค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอ จำนวน 86 คน อันดับสาม มีปัญหาและความไม่สบายใจเกี่ยวกับเรื่องเพื่อนต่างเพศ จำนวน 83 คน

ส่วนลักษณะนิสัยส่วนตัวของวัยรุ่น จำนวน 196 คน มีลักษณะเป็นคนเชื่อมั่นในตนเอง อันดับสอง จำนวน 171 คน มีลักษณะคิดไตร่ตรองเมื่อเผชิญปัญหา อันดับสาม มีลักษณะชอบคล้อยตามคนอื่นง่าย จำนวน 110 คน มีเพียงส่วนน้อย จำนวน 3 คน ที่มีลักษณะนิสัยสนุกสนาน การสูบบุหรี่ วัยรุ่นส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.5 ตอบว่าไม่เคยสูบบุหรี่ในขณะที่ ร้อยละ 36.2 เคยดื่มสุราจนเมา ในด้านการใช้ยานอนหลับ/ยาระงับประสาทยาแก้ปวด พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เคยใช้ ร้อยละ 92.0 และ 70.0 ตามลำดับ การใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมของวัยรุ่น อันดับแรก คือ ดูโทรทัศน์ / ฟังเพลง จำนวน 325 คน อันดับสอง คือ ดูภาพยนตร์ จำนวน 233 คน อันดับสาม คือ อ่านหนังสือ อ่านเล่น / การ์ตูน จำนวน 230 คน ความต้องการประกอบอาชีพในอนาคต วัยรุ่นร้อยละ 39.5 มีความต้องการที่ไม่แน่นอนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในอนาคต รองลงมา ร้อยละ 15.7 ต้องการประกอบอาชีพเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ / เอกชน และร้อยละ 12.2 ต้องการประกอบอาชีพเป็นช่าง/ ศิลปิน/ ตกแต่งภายใน

สถานภาพทางสังคม วัยรุ่นที่มีที่พักอาศัยอยู่ในชุมชนบ้านจัดสรรมากที่สุดจำนวน 141 คน รองลงมา อาศัยอยู่ตึกแถว/ห้องแถว จำนวน 116 คน มีเพียงส่วนน้อยที่อาศัยอยู่ในแหล่งยาเสพติด ให้โทษ และแหล่งสถานเริงรมย์ จำนวน 5 คน และ 4 คนตามลำดับ การไปที่วัด/โบสถ์ วัยรุ่น

เกินกว่าครึ่งหนึ่ง ร้อยละ 65.4 เคยไปเที่ยวผับ/บาร์ โดยที่มูลเหตุจูงใจในการไปเที่ยววันนั้น อันดับแรกมาจากเพื่อนชวน จำนวน 173 คน รองมาอันดับ 2 และ 3 คือ ต้องการคลายเครียด และอยากหาประสบการณ์ จำนวน 141 คน และ 126 คนตามลำดับ

การรู้จักคนเสพยาอีและคนขายยาอี วิทยาลัยส่วนใหญ่ตอบว่าไม่เคยรู้จักคนเสพยาอี ร้อยละ 71.8 ในขณะที่เคยรู้จักคนเสพยาอี ร้อยละ 28.3 นอกจากนั้น จากการศึกษา ยังพบอีกว่า วิทยาลัยส่วนใหญ่ไม่เคยรู้จักคนขายยาอี ร้อยละ 90.2 เคยรู้จักร้อยละ 9.8 การมีผู้เสพยาอีละแวกบ้านและเพื่อนในสถาบัน ส่วนใหญ่วิทยาลัยร้อยละ 82.8 ตอบว่าไม่มีผู้เสพยาอีละแวกบ้าน ร้อยละ 17.3 ตอบว่า ในละแวกบ้านมีผู้เสพยาอี ร้อยละ 75.5 ตอบว่า ไม่มีเพื่อนในสถาบันที่เสพยาอีในขณะที่ ร้อยละ 24.3 ตอบว่ามีเพื่อนในสถาบันที่เสพยาอี สำหรับตัววิทยาลัยเอง ส่วนใหญ่ร้อยละ 96.8 ตอบว่าไม่เคยลองเสพยาอี ในขณะที่ร้อยละ 3.3 ตอบว่า เคยลองเสพยาอีมาแล้ว

5.1.2 ข้อมูลความสัมพันธ์ในครอบครัวและเพื่อนสนิทของวิทยาลัย

จากการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวของวิทยาลัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ความสัมพันธ์ในแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ($\bar{X} = 1.82-2.06$, S.D. = 0.48-0.89) เช่นเดียวกับความสัมพันธ์ของเพื่อนสนิทของวิทยาลัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยที่ค่าเฉลี่ยความสัมพันธ์กับเพื่อนสนิทเกือบทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.59-2.22$ และ S.D. = 0.39-0.91) ยกเว้นด้านที่ไม่แน่ใจว่าจะเสียเพื่อนอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 1.59$, S.D. = 0.75)

5.1.3 ข้อมูลพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ ของวิทยาลัย

สื่อมวลชนแขนงวิทยุกระจายเสียงที่วิทยาลัยเปิดรับข่าวสารในระดับบ่อยมากเป็นจำนวนมากที่สุด คือ รายการเพลง ร้อยละ 47.9 โดยที่ส่วนน้อย ร้อยละ 5.9 ฟังสารคดีความรู้ ทั้งนี้ วิทยาลัยส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.9 ไม่เปิดรับฟังละครวิทยุเลย ส่วนสื่อมวลชนแขนงโทรทัศน์ วิทยาลัยเปิดรับข่าวสารในระดับบ่อยมากเป็นจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 40.7 คือ รายการข่าว รองลงมาคือ ละคร/ภาพยนตร์ ร้อยละ 39.6 โดยที่เปิดชมสารคดีความรู้น้อยที่สุดคือ ร้อยละ 7.5 สำหรับสื่อหนังสือพิมพ์รายวัน วิทยาลัยมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ในคอลัมน์ข่าวบันเทิงในระดับบ่อยมากเป็นจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 33.8 ในขณะที่เปิดรับข่าวสารประเภทข่าวเกษตรเป็นจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 2.8 คอลัมน์ที่วิทยาลัยไม่อ่านเลย คือ นิยาย ร้อยละ 36.5 จากการศึกษพบว่า วิทยาลัยให้ความสนใจในข่าวสารยาเสพติดให้โทษในระดับปานกลางเป็นจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 46.3 รองลงมา ให้ความสนใจในระดับมาก ร้อยละ 33.5 ในด้านการรับรู้ข่าวสารยาเสพติดทั่วไปจากสื่อประเภทต่างๆ นั้น วิทยาลัยมีการรับรู้ข่าวสารยาเสพติดให้โทษในระดับบ่อยมากเป็น

จำนวนมากที่สุด จากสื่อโทรทัศน์ ร้อยละ 58.0 รองลงมาจาก ครู/อาจารย์ในสถาบันการศึกษา ร้อยละ 26.8 และอันดับสาม คือ การรับรู้ข่าวสารจากสื่อหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 26.4

การรับรู้ข่าวสารยาอีผ่านสื่อประเภทต่างๆ จากการศึกษา พบว่า วิทยาลัยมีการรับรู้ข่าวสารยาอีในระดับน้อยมากเป็นจำนวนมากที่สุด คือ สื่อโทรทัศน์ ร้อยละ 52.3 รองลงมา คือ รับรู้ข่าวสารยาอี จากสื่อหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 35.7 ส่วนความคิดเห็น เกี่ยวกับความสามารถของสื่อในการให้ความรู้เรื่องยาอี วิทยาลัยมีความคิดเห็นว่า สื่อที่สามารถให้ความรู้เรื่องยาอีได้มากที่สุด คือ สื่อโทรทัศน์ ร้อยละ 51.3 รองลงมา คือ สื่อหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 29.9 และเป็นที่น่าสนใจ ครู/อาจารย์ในสถาบันการศึกษา วิทยาลัยมีความคิดเห็นว่า เป็นสื่อบุคคลที่สามารถให้ความรู้เรื่องยาอีได้ใกล้เคียงกับสื่อมวลชนแขนงหนังสือพิมพ์ คือ ร้อยละ 29.3

นอกจากสื่อมวลชนแล้ว สื่อบุคคลเป็นสื่ออีกประเภทหนึ่งที่น่าสนใจครั้งนี้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก จากการศึกษา พบว่า วิทยาลัยเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อบุคคลในระดับน้อยมากเป็นจำนวนมากที่สุดในหัวข้อการพูดคุยในเรื่องสนุกสนานทั่วไป ร้อยละ 74.7 รองลงมาคือ หัวข้อเรื่องการศึกษา ร้อยละ 13.3 ส่วนหัวข้อการเมือง วิทยาลัยตอบว่า เป็นหัวข้อที่ไม่เคยพูดคุยผ่านสื่อบุคคลเลย และหากวิทยาลัยต้องการปรึกษาปัญหาเสพติด สื่อบุคคลที่วิทยาลัยต้องการปรึกษาในระดับมากที่สุด คือ มารดา ร้อยละ 51.7 รองลงมา ต้องการปรึกษากับบิดา เพื่อน ร้อยละ 42.7 และ 33.2 ตามลำดับ ในขณะที่ต้องการปรึกษากับครู/อาจารย์ในสถาบันศึกษาน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 13.1 ความสงสัยเกี่ยวกับยาอีที่วิทยาลัยต้องการทราบคำตอบมากที่สุด จำนวน 164 คน ต้องการทราบลักษณะของผู้ติดยาอี รองลงมา จำนวน 163 คน และ 158 คน ต้องการทราบอันตราย/พิษภัยของยาอีและต้องการทราบอาการ/ผลข้างเคียงตามลำดับ

5.1.4 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาอี และการยอมรับการป้องกันการเสพยาอี

จากการศึกษา พบว่า วิทยาลัยรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษในภาพรวมในระดับปานกลาง โดยวิทยาลัยรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษในแต่ละด้าน ตั้งแต่ระดับไม่ดีถึงระดับดี ($\bar{X} = 1.21 - 2.86$, S.D. = 0.39 - 0.84) ระดับการรับรู้ที่ไม่ดี ($\bar{X} = 1.21$, S.D. = 0.47) คือ ผู้ติดยาเสพติดมักจะก่ออาชญากรรมเพราะต้องการเงินเพื่อซื้อยาเสพติด

ในส่วนของระดับการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาอี วิทยาลัยรับรู้ความรุนแรงในการใช้ยาอีในระดับดีทุกด้าน ($\bar{X} = 2.36 - 2.71$, S.D. = 0.45 - 0.50)

สำหรับระดับการยอมรับการป้องกันการเสพยาสูบ วัยรุ่นมีระดับการยอมรับการป้องกันการเสพยาสูบโดยรวมในระดับดี โดยที่มีค่าเฉลี่ยของการยอมรับในแต่ละด้านอยู่ในระหว่างระดับต่ำ - ระดับดี ($\bar{X} = 1.9 - 2.80$, S.D. = 0.50 - 0.86) โดยเฉพาะด้านการยอมรับว่ายาสูบเสพยาสูบ แต่เลิกยากมากเท่านั้น ที่วัยรุ่นมีการยอมรับการป้องกันอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 1.68$, S.D. = 0.66)

5.1.5 การเปรียบเทียบปัจจัยด้านลักษณะประชากรของวัยรุ่นกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาสูบ และการยอมรับการป้องกันการเสพยาสูบ

จากการศึกษาพบว่า

- * เพศชายและเพศหญิงมีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาสูบ และการยอมรับการป้องกันการเสพยาสูบ ไม่แตกต่างกัน
- * วัยรุ่นที่มีอายุแตกต่างกันมีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาสูบ และการยอมรับการป้องกันการเสพยาสูบ ไม่แตกต่างกัน
- * ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของวัยรุ่น มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาสูบ และการยอมรับการป้องกันการเสพยาสูบ ไม่แตกต่างกัน
- * วัยรุ่นที่มีผลการเรียนแตกต่างกัน มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาสูบ และการยอมรับการป้องกันการเสพยาสูบ ไม่แตกต่างกัน
- * วัยรุ่นที่มีความพอเพียงของค่าใช้จ่ายที่ได้รับแตกต่างกัน มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาสูบ และการยอมรับการป้องกันการเสพยาสูบ ไม่แตกต่างกัน
- * วัยรุ่นที่มีปัญหาและความไม่สบายใจแตกต่างกัน มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาสูบ และการยอมรับการป้องกันการเสพยาสูบ ไม่แตกต่างกัน
- * วัยรุ่นที่มีลักษณะนิสัยส่วนตัวที่แตกต่างกัน มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาสูบ และการยอมรับการป้องกันการเสพยาสูบ ไม่แตกต่างกัน
- ** วัยรุ่นที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาสูบ ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่มีการยอมรับการป้องกันการเสพยาสูบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$) โดยวัยรุ่นที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยการยอมรับการป้องกันการเสพยาสูบมากกว่าวัยรุ่นที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด

- * วิทยาลัยที่มีความแตกต่างกันในด้านผู้ที่อาศัยอยู่ด้วย มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ไม่แตกต่างกัน
- * วิทยาลัยที่มีบิดามารดาอยู่ด้วยกันและแยกกันอยู่ มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ไม่แตกต่างกัน
- * วิทยาลัยที่มีบิดามารดามีอาชีพแตกต่างกัน มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ไม่แตกต่างกัน
- * วิทยาลัยที่มีบิดามารดามีการศึกษาแตกต่างกัน มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ไม่แตกต่างกัน
- ** วิทยาลัยที่รายได้ของครอบครัวต่อเดือนแตกต่างกัน มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่มีการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$) โดยวิทยาลัยที่รายได้ของครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท มีการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติดมากกว่าวิทยาลัยที่รายได้ของครอบครัวสูงกว่า 30,000 บาท
- * วิทยาลัยที่มีจำนวนพี่น้องแตกต่างกัน มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ไม่แตกต่างกัน

5.1.6 เปรียบเทียบระดับความสัมพันธ์ในครอบครัวและเพื่อนสนิทของวิทยาลัยกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด

จากการศึกษา พบว่า วิทยาลัยที่มีระดับความสัมพันธ์ในครอบครัวที่แตกต่างกัน มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับระดับความสัมพันธ์ของเพื่อนสนิทที่แตกต่างกัน มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ไม่แตกต่างกัน

5.1.7 เปรียบเทียบพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ ของวัยรุ่นกับการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด

จากการศึกษา พบว่า

- ** วัยรุ่นที่มีระดับความถี่ของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงแตกต่างกัน มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่วัยรุ่นที่มีระดับความถี่ของการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงแตกต่างกัน มีการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($p < 0.05$) โดยที่วัยรุ่นที่มีระดับความถี่ของการเปิดรับข่าวสารบ่อย จะมีการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติดมากกว่าวัยรุ่นที่มีการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงนานๆ ครั้งอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)
- ** วัยรุ่นที่มีระดับความถี่ของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อโทรทัศน์ที่แตกต่างกัน มีการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่วัยรุ่นที่มีระดับความถี่ของการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อโทรทัศน์ที่แตกต่างกัน มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($p < 0.05$) โดยที่วัยรุ่นที่มีระดับความถี่ในการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ระดับบ่อย และระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยในการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษมากกว่า วัยรุ่นที่มีความถี่ในการเปิดรับสื่อโทรทัศน์นานๆ ครั้ง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)
- ** วัยรุ่นที่มีระดับความถี่ของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ที่แตกต่างกัน มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่วัยรุ่นที่มีระดับความถี่ของการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ที่แตกต่างกัน มีการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($p < 0.05$) โดยที่วัยรุ่นที่มีระดับความถี่ในการเปิดรับข่าวสารบ่อย และปานกลาง มีการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติดมากกว่าวัยรุ่นที่มีการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์นานๆ ครั้ง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)
- * วัยรุ่นที่มีระดับการพูดคุยกับสื่อบุคคลเกี่ยวกับยาเสพติดแตกต่างกัน มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ไม่แตกต่างกัน

- ** วิทยาลัยที่มีความสนใจข่าวสารยาเสพติดให้โทษในระดับความถี่ที่แตกต่างกันมีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่วิทยาลัยที่มีความสนใจในข่าวสารยาเสพติดในระดับที่แตกต่างกัน มีการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($p < 0.05$) โดยที่วิทยาลัยที่มีความสนใจในระดับมาก จะมีการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยามากกว่าวิทยาลัยที่มีความสนใจในระดับปานกลาง และระดับน้อยอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)
- * วิทยาลัยที่มีความต้องการที่แตกต่างกันในการปรึกษาส่วนบุคคลเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งเสพติด มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยา และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ไม่แตกต่างกัน

5.2 การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากวิทยาลัยซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ มีอายุระหว่าง 15-20 ปี ซึ่งเป็นวิทยาลัยตอนต้นระยะปลาย วิทยาลัยตอนกลาง และวิทยาลัยตอนปลาย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ในสังกัดกรมสามัญศึกษา เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 200 คน และเป็นนักศึกษาระดับอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ประเภทจำกัดจำนวนรับในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 200 คน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบตัวแปรด้านลักษณะประชากร ความสัมพันธ์ในครอบครัวและเพื่อนสนิท และพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ ของวิทยาลัยที่มีต่อการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยา และการยอมรับการป้องกันการเสพติด

ซึ่งผลที่ได้สามารถนำมาอภิปรายผลตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

สมมุติฐาน ข้อที่ 1 วิทยาลัยที่มีปัจจัยด้านลักษณะประชากรแตกต่างกันมีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยา และการยอมรับการป้องกันการเสพติดแตกต่างกัน

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ลักษณะทางประชากรของวิทยาลัยด้านข้อมูลส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยา และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมุติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ตอบแบบสอบถามงานวิจัยครั้งนี้เป็นวิทยาลัย มีความใกล้เคียงกันมากทั้งทางด้าน เพศ อายุ ระดับ

การศึกษา ผลการเรียนรู้ จำนวนพี่น้องและลำดับการเป็นบุตร ตลอดจนค่าใช้จ่ายประจำวันที่ได้รับ ส่วนใหญ่ ก็ไม่แตกต่างกัน ไม่มีรายได้พิเศษขณะเรียนเหมือนกัน มีความต้องการประกอบอาชีพในอนาคตที่ไม่แน่นอนเช่นเดียวกัน อีกทั้งส่วนใหญ่การเลือกใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมก็เป็นไปในทิศทางเดียวกัน การปฏิบัติตนในสังคมจึงออกมาในรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน ส่งผลให้มีแนวความคิด การรับรู้ การแสดงออกและประสบการณ์ที่ไม่แตกต่างกันไปด้วย ดังที่งานวิจัยของ จำลอง สุวรรณรัตน์ (2511 อ้างใน มาลินี จุฑะรพ, 2539:149) ที่ว่า บุคคลที่มีวัยต่างกันจะรับรู้ต่างกัน เช่นเดียวกับ บุคคลที่มีวัยใกล้เคียงกันมักมีการรับรู้ที่ไม่แตกต่างกัน

สำหรับลักษณะทางประชากรของวัยรุ่นด้านครอบครัว จากการวิจัยพบว่า ครอบครัวของวัยรุ่นมากกว่าหนึ่งในสาม คือ ร้อยละ 68.5 มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนที่เหลือร้อยละ 31.5 มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดครอบครัวส่วนใหญ่จัดว่า เป็นครอบครัวขนาดเล็กถึงปานกลาง มีจำนวนสมาชิกอยู่ระหว่าง 1-5 คน ลักษณะครอบครัวถือว่าอบอุ่น เพราะส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน แต่เนื่องจากการศึกษาทั้งของบิดามารดาจัดได้ว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษาน้อย (สำเร็จการศึกษาสูงสุด ป.4) อาชีพหลักของบิดา จึงรับจ้างทั่วไป รองลงมาในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือค้าขาย ส่วนมารดาอาชีพหลัก คือค้าขาย รองลงมาในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ทำงานบ้าน จากสภาพความจำเป็นทางเศรษฐกิจของบิดามารดาที่ต้องรับผิดชอบต่อครอบครัว จึงสวนทางกับความต้องการของวัยรุ่นที่ธรรมชาติของเขาในวัยนี้ ต้องการได้รับความสนใจและเห็นความสำคัญของตนจากบิดามารดา ครูอาจารย์ (สุชา จันทร์หอม, 2533) ซึ่งหากวัยรุ่นไม่ได้รับความสนใจอย่างเพียงพอตามความต้องการของเขาแล้ว อาจนำไปสู่ปัญหาการหันเหให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อน ไม่ต้องการความสนใจและความเอาใจใส่จากคนในครอบครัวอีกต่อไป และการที่พวกเขาอาศัยเพื่อนกลุ่มเดียวกันเป็นประสบการณ์ในการเรียนรู้ อาจส่งผลชักชวนกันประพฤตินสิ่งที่ยังไม่ควรยอมรับก็ได้ (นงลักษณ์ ไต่บันลือภพ, 2539:27) และจากการศึกษาของ อินทิตรา ปัทมินทร์ และ อมรากลุค อินโชนานนท์ (2537 : 15) เรื่องการสื่อสารในครอบครัว พบว่าสมาชิกในครอบครัว ควรมีการพูดคุยเป็นประจำทุกวัน และจะต้องเป็นการพูดคุยที่มีคุณภาพด้วย จึงจะช่วยส่งเสริมให้การสื่อสารภายในบ้านเกิดความเข้าใจกัน นำไปสู่การเพิ่มพูนความรักความผูกพันที่มีต่อกัน การพูดคุยที่มีคุณภาพในที่นี้คือ ลักษณะคำพูดต้องเป็นไปในเชิงบวก เช่น การพูดชื่นชม การขออภัยอย่างตรงไปตรงมา การพูดที่แสดงความรัก เชื้ออาหารต่อกัน และการพูดคุยด้วยอารมณ์ขัน เป็นต้น

จากข้อมูลการศึกษาของบิดามารดาของวัยรุ่นในการวิจัยครั้งนั้นนอกจากจะส่งผลต่ออาชีพการงานแล้ว ยังส่งผลต่อเนื่องไปยังรายได้ของครอบครัวต่อเดือนอีกด้วย จากการวิจัย พบว่า รายได้ของครอบครัวต่อเดือนของวัยรุ่นส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย อย่างไรก็ตาม ค่าใช้จ่าย

ส่วนตัวและค่าใช้จ่ายในการศึกษาของวัยรุ่น ส่วนใหญ่ได้รับค่าใช้จ่ายจากบิดามารดา และพอใช้ต่อเดือน มีเหลือเก็บเล็กน้อย แต่เมื่อนำปัญหาและความไม่สบายใจของวัยรุ่นมาพิจารณาด้วยแล้ว จะพบว่า เรื่องการเรียน เป็นปัญหาและความไม่สบายใจอันดับแรก อันดับรองลงมา คือ ค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอ และอันดับสาม คือ ปัญหาและความไม่สบายใจในเรื่องเพื่อนต่างเพศ สำหรับปัญหาและความไม่สบายใจเรื่องเรียนนั้น เนื่องจาก วัยรุ่นโดยขั้นตอนการพัฒนามีความต้องการจะเรียนรู้และเพิ่มความสามารถของตน ฉะนั้นการศึกษาจึงเป็นวิถีทางสำคัญที่เขาจะใช้เป็นรากฐานแสดงความสามารถ ความเครียดจึงเกิดขึ้นได้ และวิถีที่วัยรุ่นใช้ผ่อนคลายความเครียดคือการไปเที่ยวผับ/เรค ซึ่งนอกจากอันดับแรกของมูลเหตุจูงใจในการไปเที่ยวมาจากเพื่อนชวนแล้ว ความต้องการคลายเครียด จากการเรียนและอยากหาประสบการณ์ จึงเป็นมูลเหตุจูงใจในอันดับที่ 2 และอันดับที่ 3 และการที่วัยรุ่นเกินกว่าครึ่งเคยไปเที่ยวผับ/เรคมาแล้วนั้น เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาและความไม่สบายใจตามมาคือ ค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากครอบครัวที่มีเหลือเก็บเล็กน้อยไม่เพียงพอที่พวกเขาจะนำเงินไปเที่ยวหาความบันเทิงได้ตามความต้องการเลย วัยรุ่นบางคนจึงพยายามหาเงินมาให้ได้มากที่สุดเพื่อการเที่ยวหาความบันเทิง โดยไม่คำนึงว่าจะได้มาอย่างไร ส่วนปัญหาและความไม่สบายใจเรื่องเพื่อนต่างเพศ จากงานวิจัยของ ไทย ทิพย์สุวรรณกุล อ่างใน ชุมมาศ กัลยาณมิตร, 2530 พบว่า เมื่อก้าวเข้าสู่วัยรุ่น เด็กจะให้ความสนใจในการเข้าสังคม เพื่อลดความเครียดและความกดดันที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา เด็กจะเริ่มให้ความสนใจกับความบันเทิงเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ สนใจการเที่ยวเตร่ การนัดหมายกับเพื่อนทั้งเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ มีการพูดคุยเพื่อนัดหมายกับเพื่อนต่างเพศในการไปดูภาพยนตร์ การไปงานเลี้ยงที่วัยรุ่นให้ความสนใจจะเป็นงานเลี้ยงทุกรูปแบบที่มีเพื่อนต่างเพศร่วมด้วย งานเลี้ยงจึงมักมีเสียงเพลง การเต้นรำ การสูบบุหรี่ และการดื่มสุรา

จากข้อมูลในด้านครอบครัว สรุปได้ว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่ยังคงเกาะกลุ่มกันอย่างไม่มีความแตกต่างกันในการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาอื้อ และการยอมรับการป้องกันการเสพยาอื้อ คงมีเพียง 2 ประเด็นเท่านั้นที่จากการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$) ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานข้อที่ 1 คือ ความแตกต่างกันของภูมิลำเนา และรายได้ของครอบครัวต่อเดือน

1. จากตาราง 41 วัยรุ่นที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดมีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาอื้อ ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่การยอมรับการป้องกันการเสพยาอื้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$) โดยวัยรุ่นที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยการยอมรับการป้องกันการเสพยาอื้อมากกว่าวัยรุ่นที่

มีภูมิสำเนาอยู่ต่างจังหวัด ทั้งนี้สาเหตุ อาจเป็นเพราะกรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์กลางของนวัตกรรมต่างๆ อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางของข้อมูลข่าวสาร การแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ประกอบกับ กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่มีความเจริญทางด้านวัตถุ มีแหล่งบันเทิง เช่น ผับ ดิสโก้เทค คีออฟฟิซึออฟ หรือสถานเริงรมย์ต่างๆ อยู่มากมาย ประสบการณ์ตรงจึงเป็นปัจจัยที่มีผลสำคัญต่อการรับรู้ของวัยรุ่น ดังที่ Rogers, E.M. and Megen (1969:234 อ้างในอำไพศรี ไสประทุม, 2539: 40) ได้อธิบายว่า การสื่อสาร ก่อให้เกิดความรู้ การรับรู้ และทัศนคติในทางบวกต่อนวัตกรรมที่เผยแพร่ แต่ในขั้นการยอมรับปฏิบัติ อาจมีผลในทางตรงกันข้ามก็ได้ ถึงแม้ว่าคนส่วนใหญ่เมื่อมีทัศนคติอย่างไรแล้ว มักมีความโน้มเอียงที่จะปฏิบัติตามทัศนคติของตนก็ตาม แต่พฤติกรรมเช่นนี้จะไม่เกิดขึ้นเสมอไป ทั้งนี้เพราะในบางกรณีอาจเกิดช่องว่างของความรู้ การรับรู้ ทัศนคติ และการยอมรับปฏิบัติได้

2. จากตาราง 48 วัยรุ่นที่รายได้ของครอบครัวต่อเดือนแตกต่างกัน มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ และการยอมรับการป้องกันการเสพยาอึ ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่มีการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาอึแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$) โดยที่วัยรุ่นที่รายได้ของครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท มีการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาอึมากกว่าวัยรุ่นที่รายได้ของครอบครัวสูงกว่า 30,000 บาท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรัส สุวรรณเวลาและคณะ (2522) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการติดยาเสพติดในประเทศไทย ผลการศึกษาการใช้ยาเสพติดในหมู่เยาวชน พบว่า การระบาดของยาเสพติดในปัจจุบัน ทุกกลุ่มที่ศึกษามีแนวโน้มที่จะลงยาเมื่ออายุระหว่าง 15-20 ปี จึงกล่าวได้ว่า เยาวชนในวัยรุ่นเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ของการระบาดและสภาพแวดล้อมที่ผลักดัน เยาวชนไปสู่การเสพยาอึ คือ ความกดดันที่เกิดจากครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม การขาดที่ปรึกษาและช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา การว่างงานและไม่มีอะไรที่มีสาระทำ ย่อมเปิดโอกาสให้เยาวชนออกไปมั่วสุม แต่การศึกษาครั้งนี้ แตกต่างจากการศึกษาของ นพพร พานิชสุข (2533) ที่ได้ศึกษาเรื่องอิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อการใช้ยากระตุ้นประสาทประเภทแอมเฟตามีนของวัยรุ่นพบว่า อิทธิพลของครอบครัวมีผลมากที่สุด ในขณะที่จะทำให้เด็กวัยรุ่น มีแนวโน้มการใช้ยากระตุ้นประสาทประเภทแอมเฟตามีน แต่อาชีพและฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา ไม่ได้มีผลต่อการใช้ หรือติดยากระตุ้นประสาทประเภทแอมเฟตามีน ทั้งนี้เพราะทุกอาชีพและฐานะทางเศรษฐกิจใด ๆ ก็มีโอกาสดูดยาแอมเฟตามีนได้เท่าๆกัน

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะมีงานวิจัยที่ผ่านมาให้ความเห็นที่ไม่สอดคล้องกันแต่ในงานวิจัยครั้งนี้มีข้อพิจารณาถึงปัจจัยที่จะเป็นองค์ประกอบที่เกื้อหนุนให้วัยรุ่นพึ่งพายาเสพติดประเภทยาอึจากปัญหารายได้ของครอบครัวอยู่ 3 ประการคือ

1. ลักษณะของวัยรุ่นปัจจุบัน ที่ชอบความโอ้อ่า เพื่อแสดงออกถึงความสำเร็จในแง่ของวัตถุ เช่น ชอบแต่งกายด้วยเสื้อผ้าราคาแพง ฟุ่มเฟือย เพื่อให้ทันต่อสมัยนิยม โดยไม่คำนึงถึงว่าจะหามาได้ด้วยวิธีใด การไว้ทรงผมเลียนแบบวัฒนธรรมตะวันตกเพื่อความเด่นดังในกลุ่มเพื่อน ชอบใช้สินค้านำเข้าจากต่างประเทศ รวมทั้งการใช้จ่ายติดชนิดต่างๆ โดยเฉพาะชนิดที่ต้องมีการนำเข้าจากต่างประเทศ

2. การมีสถานเริงรมย์แพร่หลาย ล่อใจวัยรุ่นอยู่อย่างมากมายในชุมชนเมือง ประกอบกับบิดามารดา ต้องตื่นนอนเพื่อต่อสู้กับค่าครองชีพ ไม่มีเวลาอบรมเลี้ยงดูลูก

3. ยาเสพติดหาซื้อได้ง่าย ผู้ขายมักคำนึงถึงผลกำไรมากกว่าความปลอดภัยการจัดการกับยาเสพติดที่เป็นอันตรายแก่ร่างกายกฎหมายยังไม่เข้มงวดเต็มที่ ทำให้วัยรุ่นหาซื้อยาเสพติดมาบริโภคได้ง่าย

จากสาเหตุความต้องการที่ผลักดันให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมกาเสพติดการเสพยาสูบหรือนาการการ รวมถึง การเสพยาเสพติดนั้น แสดงให้เห็นว่า สิ่งแวดล้อมและตัวยาามีผลให้วัยรุ่นติดยา องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การที่มีสถานเริงรมย์แพร่หลาย อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ครอบครัวที่ไม่เื้อต่อพัฒนาการของเด็กเป็นสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่น องค์ประกอบด้านยา เช่น การมียาเสพติดขายอยู่ทั่วไป ฤทธิ์ของยาทำให้ติดง่าย องค์ประกอบเหล่านี้มีอิทธิพลต่อจิตใจของวัยรุ่นที่ไม่มีทักษะการปฏิเสธและวัยรุ่นที่ประสบกับปัญหาอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอารมณ์และสังคม จนไม่สามารถที่จะแก้ไขหรือปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงกับสภาพนั้นๆ ได้ กล่าวโดยสรุป ปัจจัยสำคัญซึ่งเป็นองค์ประกอบที่เกื้อหนุนให้เกิดปัญหาการพึ่งพายาเสพติด โดยเฉพาะยาเสพติดชนิดยาสูบ ก็คือ คน ยา และสิ่งแวดล้อมนั่นเอง (นางลักษณ โทบันลือภพ, 2539:27)

นอกจากลักษณะทางประชากรด้านข้อมูลส่วนบุคคลและด้านครอบครัวดังที่กล่าวสรุปไปแล้วนั้น จากการวิจัยครั้งนี้ยังพบลักษณะทางประชากรด้านสังคมและด้านลักษณะนิสัยส่วนตัวของวัยรุ่นที่น่าสนใจ กล่าวคือ เกือบครึ่งหนึ่งของวัยรุ่นจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีลักษณะนิสัยเป็นคนเชื่อมั่นในตนเอง และจำนวนเกินกว่าครึ่งหนึ่ง ตอบว่า ไม่เคยสูบบุหรี่ ในขณะที่หนึ่งในสาม เคยดื่มสุราจนเมา มีพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารในสื่อมวลชนแขนงโทรทัศน์ ชอบดูโทรทัศน์รายการละครภาพยนตร์รองลงมาจากรายการข่าว ฟังวิทยุในรายการเพลง อ่านหนังสือพิมพ์ในคอลัมน์บันเทิง ชอบพูดคุยในหัวข้อสนุกรสนานทั่วไป มีที่พักอาศัยส่วนใหญ่อยู่ในชุมชนบ้านจัดสรรในสัดส่วนใกล้เคียงกับจำนวนที่พักอาศัยในลักษณะตึกแถว/ห้องแถว และจากการศึกษาเฉพาะยาเสพติดชนิดยาสูบ พบว่า

- * ร้อยละ 28.3 ของวัยรุ่น เคยรู้จักคนเสพยาอึ
- * ร้อยละ 9.8 ของวัยรุ่น เคยรู้จักคนขายยาอึ
- * ร้อยละ 17.3 ของวัยรุ่น ในละแวกบ้านมีผู้เสพยาอึ
- * ร้อยละ 24.3 ของวัยรุ่น มีเพื่อนในสถาบันเสพยาอึ
- * ร้อยละ 3.3 ของผู้วัยรุ่น เคยลองเสพยาอึด้วยตนเอง

การที่วัยรุ่น เคยรู้จักคนเสพยาอึทั่วไป หรือที่เฉพาะเจาะจงว่าเป็นเพื่อนร่วมสถาบัน ถึงร้อยละ 28.3 และร้อยละ 24.3 ตามลำดับนั้น เป็นปัญหาที่น่าเป็นห่วง เพราะถ้าเพื่อนในสถาบันซึ่งเป็นบุคคลใกล้ชิดตัวมีการเสพแล้ว ความอยากรู้อยากลอง และการชักชวนของเพื่อน ย่อมจะนำไปสู่การทดลองและเสพติดได้ไม่ยากนัก นอกจากนี้สภาพแวดล้อมในละแวกบ้านของวัยรุ่นยังมีผู้เสพถึงร้อยละ 17.3 และปัจจุบันร้อยละ 3.3 ของตัววัยรุ่นเองยังเคยลองเสพยาอึมาแล้ว ปัญหานี้ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงไม่ควรนิ่งนอนใจ เพราะจากเดิมที่มีความเข้าใจว่า ยาอึเป็นยาเสพติดที่นิยมเสพเฉพาะกลุ่มนักเรียนนอกที่มีฐานะทางการเงินดีเท่านั้น แต่จากงานวิจัยครั้งนี้พบว่า ยาอึได้ระบาดเข้าไปในโรงเรียน เข้าไปในกลุ่มนักเรียน และนักศึกษาตามสถาบันการศึกษาที่ครอบครัวยังมีปัญหารายได้ต่อเดือนแล้ว ปัญหาสังคมของประเทศจะตามมาอีกมากมาย เพราะถ้าวัยรุ่นไม่มีเงินเพียงพอแต่นิยมเที่ยวเตร่ตามสถานบันเทิงและแหล่งท่องเที่ยวกลางคืนที่ต้องใช้เงิน วัยรุ่นที่ขาดความยับยั้งชั่งใจ อาจคิดหาเงินทุกวิถีทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทางที่ง่ายแต่เป็นอันตรายต่อสังคมอย่างยิ่ง

สมมุติฐาน ข้อที่ 2 วัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวและเพื่อนสนิทแตกต่างกัน มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาอึ และการยอมรับการป้องกันการเสพยาอึ แตกต่างกัน

จากการวิจัย พบว่า วัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวและเพื่อนสนิทแตกต่างกัน มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาอึ และการยอมรับการป้องกันการเสพยาอึ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมุติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในภาพรวมของความสัมพันธ์ของวัยรุ่นที่มีต่อครอบครัวและเพื่อนสนิทอยู่ในระดับปานกลางเหมือนกัน และหากนำผลของการรับรู้ของวัยรุ่นที่ได้มาพิจารณาาร่วมด้วย จะพบว่าผลการศึกษาการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาอึ และการยอมรับการป้องกันการเสพยาอึ อยู่ในระดับปานกลางถึงดี อีกเช่นกัน ดังจะแยกแต่ละด้านของการรับรู้ ออกเป็นดังนี้

- * ผลการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ ของวัยรุ่นอยู่ในระดับปานกลาง
- * ผลการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด ของวัยรุ่นอยู่ในระดับดี
- * ผลการยอมรับการป้องกันการเสพติด ของวัยรุ่นอยู่ในระดับดี

แสดงให้เห็นถึง ความรู้ ความเข้าใจ ของวัยรุ่นที่มีต่อการรับรู้ในเรื่องของยาเสพติด เป็นไปในทิศทางที่ดี คงมีด้านการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษเท่านั้น ที่ควรปรับปรุงให้อยู่ในเกณฑ์ที่ดีด้วย ทั้งนี้ เพราะการรับรู้ที่ดีและถูกต้องอย่างต่อเนื่องจะเป็นรากฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อให้เกิดทัศนคติและความพร้อมในการปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องตามมา

กล่าวโดยสรุป ความสัมพันธ์ในครอบครัวและเพื่อนสนิทของวัยรุ่นแตกต่างกัน ไม่ได้ส่งผลต่อการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติดตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผลของการสื่อสารที่วัยรุ่นได้รับเท่าที่เป็นอยู่ไม่ว่าจะได้จากสื่อมวลชนหรือสื่อบุคคล ส่งผลต่อวัยรุ่นในทิศทางที่ดี ก่อให้เกิดการเรียนรู้ การรับรู้ที่ดี ตามไปด้วย ทำให้อำนาจการจำแนกความแตกต่างระหว่างครอบครัวและเพื่อนสนิทในหัวข้อต่าง ๆ ไม่เกิดขึ้น จึงทำให้ไม่ปรากฏความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อย่างไรก็ดี ผลของการสื่อสารที่วัยรุ่นได้รับจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในตัววัยรุ่น อยู่ 3 ขั้นตอนด้วยกัน ขั้นแรกก่อให้เกิดความรู้ เมื่อขั้นตอนแรกผ่านไปด้วยดี วัยรุ่นมีการรับรู้ที่ดี เป็นรากฐานอยู่ในใจ ขั้นที่สองทัศนคติซึ่งเป็นสภาวะก่อนขั้นที่ 3 พฤติกรรมได้ตอบที่จะเกิดขึ้นต่อ เหตุการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามมา แต่มิได้หมายความว่าทัศนคติจะไม่มีเปลี่ยนแปลงหากในขั้นตอนแรกมิได้ถูกถ่ายทอดจากผู้ส่งสารอย่างต่อเนื่อง ความรู้ การรับรู้ที่ดีของวัยรุ่นที่มีอยู่ในขณะนี้ก็อาจกลับไปสู่ ความไม่รู้ ไม่เข้าใจได้ดังเดิม (Rogers, E.M. and Megan 1969:234 อ้างใน อ่ำไพศรี ไสประทุม, 2539:40)

สมมติฐานข้อที่ 3 วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ แตกต่างกัน มีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพติด แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยสามารถสรุปผลรวมอิทธิพลของสื่อมวลชน แชนงวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ ที่ส่งผลให้วัยรุ่นได้รับรู้ เกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดประเภททั่วไป และ ยาเสพติดชนิดยาเสพติด จากการได้เห็น ได้ฟัง ในด้านต่างๆ ดังนี้

ด้านความถี่ในการเปิดรับชมรายการและลักษณะการชมรายการ

สื่อวิทยุกระจายเสียง ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารระดับบ่อยมากที่สุด คือ รายการเพลง
 สื่อโทรทัศน์ ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารระดับบ่อยมากที่สุด คือ รายการข่าวและ
 รายการละคร/ภาพยนตร์

สื่อหนังสือพิมพ์ ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารระดับบ่อยมากที่สุด คือ คอลัมน์ข่าวบันเทิง
ด้านการรับรู้และความสนใจข่าวสารยาเสพติดให้โทษ

พบว่าวัยรุ่น มีการรับรู้ข่าวสารยาเสพติดให้โทษทั่วไปในระดับบ่อยมากจากสื่อโทรทัศน์ รองลงมา
 จากครู/อาจารย์ ในสถาบันการศึกษา และหนังสือพิมพ์ตามลำดับ โดยข่าวสารที่ได้รับ วัยรุ่นให้
 ความสนใจในระดับปานกลางมากที่สุด

ด้านการรับรู้ข่าวสารยาดีและความสามารถของสื่อในการให้ความรู้เรื่องยาดี

พบว่าวัยรุ่นมีการรับรู้ข่าวสารยาดีในระดับบ่อยมากเป็นจำนวนมากที่สุด ผ่าน สื่อโทรทัศน์ รองลง
 มา คือ สื่อหนังสือพิมพ์ ส่วนความสามารถของสื่อในการให้ความรู้เรื่องยาดี วัยรุ่นคิดว่า
 สื่อโทรทัศน์ มีความสามารถมากที่สุด รองลงมาคือ สื่อหนังสือพิมพ์ และครูอาจารย์ในสถาบันการ
 ศึกษา

ด้านการเปรียบเทียบพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ ของวัยรุ่นกับการรับรู้
 อันตรายของยาเสพติดให้โทษ การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาดี และการยอมรับการป้องกันกา
 รเสพติด

พบว่าวัยรุ่นที่มีความสนใจข่าวสารยาเสพติดให้โทษในระดับความถี่ที่แตกต่างกัน มีการรับรู้
 อันตรายของยาเสพติดให้โทษ และการยอมรับการป้องกันการเสพติด ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่มี
 การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาดีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นถึง วัยรุ่นที่มีความสนใจในข้อมูลข่าวสารยาเสพติด
 ให้โทษในระดับมาก จะมีความถี่บ่อยในการเปิดรับข่าวสาร ผลที่ตามมาคือ วัยรุ่นในกลุ่มนี้จะมี
 การรับรู้ความรุนแรงของยาดีมากกว่าวัยรุ่นที่มีความสนใจในระดับปานกลางและระดับน้อย อย่าง
 มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

สำหรับสื่อวิทยุกระจายเสียง ได้ผลสรุปว่า

วัยรุ่นที่มีระดับความถี่ของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุกระจายเสียง แตกต่าง
 กันจะมีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ และการยอมรับการป้องกันการเสพติดไม่แตกต่าง
 กันในขณะที่มีการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาดีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05
 ($p < 0.05$)

สำหรับสื่อโทรทัศน์ ได้ผลสรุปว่า

วัยรุ่นที่มีระดับความถี่ของพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ แตกต่างกัน จะมีการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด และการยอมรับการป้องกันการเสพยาเสพติด ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่การรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

สำหรับสื่อหนังสือพิมพ์ ได้ผลสรุปว่า

วัยรุ่นที่มีระดับความถี่ของพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารจากสื่อหนังสือพิมพ์ แตกต่างกัน จะมีการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ และการยอมรับการป้องกันการเสพยาเสพติด ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

จากผลการสรุปแต่ละด้านดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าความถี่ของสื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อหนังสือพิมพ์ สามารถสร้างการรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติดได้ ในขณะที่สื่อโทรทัศน์จะเป็นสื่อหลักที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ข่าวสารยาเสพติดทั่วไป อีกทั้งยังเป็นสื่อที่วัยรุ่นคิดว่าจะสามารถให้ความรู้เรื่องยาเสพติดได้มากที่สุด ดังนั้น หากจะใช้สื่อโทรทัศน์รณรงค์ข่าวสารยาเสพติด ทั้งประเภททั่วไปและยาเสพติดชนิดยาเสพติดผ่านไปยังวัยรุ่นผู้รับสารแล้วควรใช้หลักทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจแทรกในช่วงรายการข่าว หรือให้อยู่ในช่วงรายการละครหรือภาพยนตร์ที่วัยรุ่นให้ความสนใจติดตาม ลักษณะของสารที่น่าเสนอ เนื่องจากวัยรุ่นปฏิเสธการเปิดรับข่าวสารประเภทสารคดี ความรู้ ฉะนั้น สารที่น่าเสนอควรมีเทคนิคการนำเสนอที่สามารถสร้างความเข้าใจได้ดี (มนฤดี ธาดาคำนวณิช, 2541:11) และใช้ความถี่บ่อยเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะ จากผลการเปรียบเทียบด้านการรับรู้ วัยรุ่นที่มีระดับความถี่ในการเปิดรับสื่อระดับบ่อย และระดับปานกลาง จะมีค่าเฉลี่ยในการรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษมากกว่าวัยรุ่นที่มีความถี่ในการเปิดรับนาน ๆ ครั้ง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

นอกจากสื่อมวลชนที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการให้ข้อมูลข่าวสารได้ในครั้งละจำนวนมากๆ เพื่อก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างถูกต้องแล้ว ยังมีสื่ออีกประเภทหนึ่งที่มีประสิทธิภาพไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน นั่นคือ สื่อบุคคล ซึ่งเป็นสื่อที่จะให้ประสิทธิภาพมากกว่าในด้านชักจูงใจหรือโน้มน้าวใจให้ผู้รับสารมีทัศนคติต่อเรื่องนั้น ๆ (Katz and Lazarsfeld 1955:27 อ้างในอำไพศรี โสประทุม, 2539:36) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ ที่พบว่า ในด้านการรับรู้ข่าวสารยาเสพติดทั่วไป วัยรุ่นเห็นว่า สื่อบุคคลคือ ครู/อาจารย์ในสถาบันการศึกษา สามารถให้ความรู้เรื่องยาเสพติดทั่วไปได้ในระดับใกล้เคียงกับสื่อมวลชน แชนงหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้เพราะ

ครู/อาจารย์ สามารถสร้างความเชื่อถือได้ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า วิทยาลัยมีความคิดเห็นว่หากเขามีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดและต้องการปรึกษาใครสักคน สื่อบุคคลที่เขาต้องการปรึกษาน้อยที่สุดคือ ครู/อาจารย์ ในสถาบันการศึกษา ในขณะที่ต้องการปรึกษามารดามากที่สุด

กล่าวโดยสรุป ในด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ไม่ว่าจะได้จากสื่อมวลชนหรือสื่อบุคคล การรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษของวิทยาลัยยังอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งเป็นเรื่องที่น่ากังวล ครู/อาจารย์ ในสถาบันการศึกษาควรมีบทบาทอย่างยิ่งในฐานะสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลในการชักจูงโน้มน้าวใจ และสมควรเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจจากเด็กมากกว่าที่เป็นอยู่ และการใช้สื่อที่จะส่งผลต่อการรับรู้ไม่ว่าจะเป็นด้านใดนั้น สื่อที่ใช้ควรเป็นสื่อผสมผสานคละเคล้ากันไป เช่น ในการวิจัยครั้งนี้ ที่ส่งเสริมให้ใช้ทั้งสื่อหลักและสื่อรองผสมผสานกันไปในลักษณะบูรณาการ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Bethinghaus (1968:170-177) ที่ส่งเสริมให้ใช้ทั้งสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อหนังสือพิมพ์ ด้านสื่อบุคคลส่งเสริมให้ใช้ ครู/อาจารย์ ในสถาบันการศึกษา บิดา มารดา บุคคลในครอบครัว ญาติ เพื่อน หรือแม้แต่นักวิชาการทางการแพทย์ การพิจารณาควรให้หลักทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของวิทยาลัยเป็นเกณฑ์สำคัญ (มนฤดี ธาดาอำนวยชัย, 2541:11-15) และประการสำคัญต้องสร้างความถี่อย่างต่อเนื่อง เพื่อประสิทธิภาพสูงสุดต่อการรับรู้ที่ดีในทุกด้านจนกลายเป็นทัศนคติที่ฝังรากลึกและการยอมรับในการปฏิบัติตน ในทางที่ถูกต้องเหมาะสมจะตามมา

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สำคัญ 3 ประการ คือ

1. เพื่อให้ได้ภาพที่ชัดเจนในการเจาะลึกเกี่ยวกับระดับความรู้ ความเข้าใจ และแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสารของวิทยาลัยจาก สื่อประเภทต่าง ๆ
2. ผลของการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายแผนงานการผลิตสื่อเพื่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่นักเรียนที่มีต่อการเสพยาของวิทยาลัยให้แก่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อไป
3. ผลการวิจัยสามารถนำมาใช้เป็นแนวทาง เพื่อประกอบการวางแผนหรือกำหนดกลยุทธ์ การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม เฉพาะยาเสพติดแต่ละประเภทของการรณรงค์ให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

และเพื่อให้เกิดประโยชน์ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อเสนอแนะได้ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของคน วัยรุ่นถือเป็นกลุ่มประชากรที่สำคัญต่อความมั่นคงของประเทศเพราะเป็นกลุ่มใหญ่ของการระบาดของยาเสพติดในปัจจุบันที่รัฐควรให้ความสำคัญในระดับนโยบายแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดทิศทางในการป้องกันมากกว่าการแก้ปัญหา เช่น เท่าที่เป็นอยู่ให้เข้าไปในแนวทางเดียวกันพร้อมทั้งส่งเสริมงบประมาณให้อย่างพอเพียง ดังผู้วิจัยขอเสนอแนะแต่ละด้าน ต่อไปนี้

ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น

ในสภาพสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่รับและตอบสนองความเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมได้รวดเร็วกว่าผู้ใหญ่ พฤติกรรมของเด็กวัยรุ่นต้องแสดงออกไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง แต่ในสังคมไม่ได้จัดสถานที่ไว้รองรับการแสดงออกเหล่านั้น ทำให้วัยรุ่นยึดสถานที่บางแห่งเป็นจุดศูนย์รวมในการถ่ายทอดพฤติกรรมออกมาในรูปแบบต่างๆ โดยไม่คาดคิดว่า จะส่งผลเสียต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และสภาพแวดล้อม ฉะนั้น รัฐควรถือเป็นภารกิจสำคัญในการกำหนดนโยบายสร้างแผนส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้แก่วัยรุ่น ซึ่งถือเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ของประเทศให้มีความสามารถจัดการกับสถานการณ์แวดล้อมในชีวิตประจำวันของตนได้อย่างเหมาะสมและสามารถสร้างความตระหนักแห่งคุณค่าในตนเองให้เกิดขึ้น รู้จักการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งควรสร้างค่านิยมใหม่ให้เกิดขึ้นในวัยรุ่นในการพึ่งพาตนเอง วัยรุ่นต่างประเทศเมื่อเริ่มก้าวเข้าสู่วัยนี้พวกเขาถูกสอนให้รู้จักการพึ่งพาตนเอง ในขณะที่วัยรุ่นของเราขอเงินจากพ่อแม่ แต่พุ่งเพื่อฟุ่มเฟือย ไม่รู้จักพึ่งพาตนเอง คิดแต่นิยมการพึ่งพาเสพติดเป็นทางแก้ปัญหา กระบวนการสร้างทักษะชีวิตและการสร้างความตระหนักในตนเองให้แก่วัยรุ่นนี้ รัฐสามารถกำหนดแนวทางในเชิงนโยบายให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน และเลือกใช้สื่อที่สามารถทำให้วัยรุ่นเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม เช่น สื่อมวลชน และโดยการผลิตสื่อวีดีโอเทป ส่งเผยแพร่ หรือโดยใช้เกมส์ในการทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ภายใต้สถานการณ์สมมุติขึ้น ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ ต้องได้รับความร่วมมืออันดีจากทั้งสถาบันการศึกษาและครอบครัวของวัยรุ่น ดังนั้น จึงเป็นเรื่องในระดับนโยบายของรัฐในฐานะผู้รับผิดชอบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศที่จะต้องเป็นผู้วางกรอบนโยบาย ที่แนะ ส่งเสริมด้านงบประมาณ และติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ

ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษาเป็นสถาบันที่ส่งรองจากสถาบันครอบครัว ในการที่จะขัดเกลาให้วัยรุ่น มีแนวทางชีวิตที่ดีต่อไปในวันข้างหน้า วิธีการเรียนการสอน นับว่า ครู/อาจารย์ เป็นกลไกรับผิดชอบที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้เด็กมีความสนใจในการเรียนมากกว่าสิ่งล่อใจภายนอก สถาบัน การวางกฎระเบียบควรมีการผ่อนปรนตามควรแก่กรณี ไม่ควรเข้มงวดเกินไป ควรจัดให้มีการสอนทักษะชีวิตให้แก่เด็ก โดยเฉพาะทักษะการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลในการเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ทักษะในการปฏิเสธต่อรอง ทักษะในการควบคุมอารมณ์ ทักษะในการใช้เหตุผล โน้มน้าวใจผู้อื่นให้คล้อยตามในทางที่ถูกต้อง เหมาะสม นอกจากนั้นแล้ว สถาบันการศึกษา ควรจัดอบรมผู้ปกครอง เพื่อเป็นผู้ให้แรงสนับสนุนกับเด็กในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว ทั้งนี้เพื่อเป็นเกราะคุ้มกันภัยจากอบายมุขนานัปการอีกทางหนึ่งด้วย และที่สำคัญอีกประการหนึ่ง สถาบันการศึกษา ควรจัดให้มีจิตวิทยาประจำสถาบัน เพื่อให้เป็นที่ปรึกษาของเด็ก ในกรณี que เด็กมีปัญหาและแก้ปัญหาไม่ได้ เช่น อาจมีปัญหาเพื่อนต่างเพศ ปัญหายาเสพติด หรือปัญหา ด้านอื่นๆ พร้อมทั้งให้คำแนะนำ ทั้งนี้เพราะเด็กไม่กล้าที่จะปรึกษากับบิดามารดา ครู/อาจารย์ โดยตรง แต่อาจจะกล้าพูดกับนักจิตวิทยาที่ไม่ใช่ครู

ด้านการส่งเสริมสัมพันธ์ภายในครอบครัว

บิดามารดาควรสอนให้ลูกเรียนรู้ที่จะรู้จักตนเองด้วยการให้ลูกมีส่วนร่วมในการรับรู้ปัญหาของครอบครัวในฐานะสมาชิกหนึ่งในครอบครัวร่วมกัน ดังคำที่ว่า “มีสุขร่วมเสพ มีทุกข์ร่วมต้าน” บางครอบครัว บิดามารดารับภาระหนักไว้ ไม่อยากให้ลูกไม่สบายใจ คิดว่าลูกมีหน้าที่เรียนอย่างเดียว ลูกบางครอบครัวจึงดูฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย เกินฐานะความเป็นจริงของครอบครัว บางครอบครัวที่บิดามารดาไม่มีเวลาให้ลูก ก็ให้เงินทดแทนเพื่อซื้อความรักจากลูก โดยไม่รู้ว่าจะเป็นอันตรายต่อตัวลูกเองในวันข้างหน้า ถ้าบิดามารดาให้ความสนใจในธรรมชาติของลูกในวัยนี้จะรู้ว่า เขาต้องการความรัก ความสนใจ การยกย่องเห็นคุณค่าของเขาจากบิดามารดา ครู/อาจารย์ โดยที่บิดามารดา จะสามารถเป็นผู้กำหนดวิธีการดำเนินชีวิตหรือการประพฤติปฏิบัติตนของลูกได้เลยทีเดียว การใช้หลักจิตวิทยายกย่องเห็นคุณค่าของเขา ให้เขาได้มีส่วนร่วมเหลือครอบครัวปรึกษาหารือเขาบ้างให้เขาได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น เขาจะได้มีความภาคภูมิใจในตัวเอง นอกจากนั้น การจัดหากิจกรรมทำร่วมกันในบ้านโดยที่กิจกรรมนั้นสามารถสร้างรายได้เสริมให้แก่ครอบครัวด้วยแล้วก็จะเป็นการดียิ่งสำหรับวัยรุ่นยุคปัจจุบันนี้ที่มักว่างงานไม่มีสาระอะไรให้ทำ ย่อมเป็นการเปิดโอกาสให้เขาออกไปมั่วสุมนอกบ้านแทน การทำกิจกรรมเสริมร่วมกันในบ้านนี้ซึ่งนอกจากจะได้รายได้เสริมเข้าบ้านแล้วยังได้ความสัมพันธ์แน่นแฟ้นระหว่างบิดามารดาพี่น้องในครอบครัวให้อบอุ่นขึ้นอีกด้วย

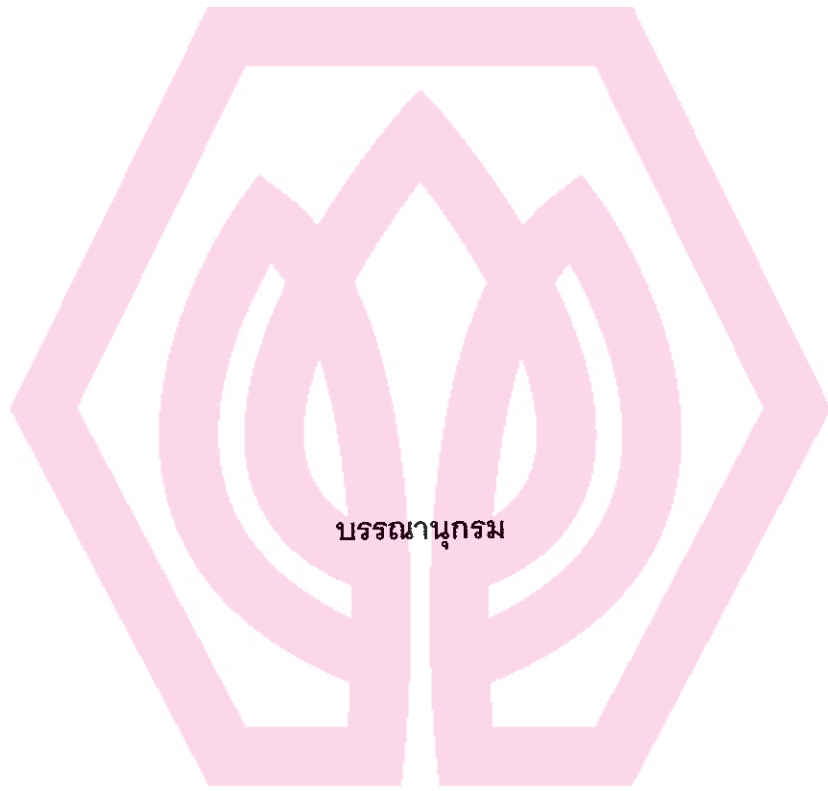
ด้านการพัฒนารูปแบบสื่อเพื่อการรณรงค์ต่อต้านการเสพติด

ผลของการสื่อสารนับว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญส่วนหนึ่งของกระบวนการสื่อสาร เมื่อมีการสื่อสารเกิดขึ้นก็ย่อมมีผลของการสื่อสารติดตามมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษในฐานะผู้ส่งสารก็ย่อมต้องการทราบว่า เมื่อทำการสื่อสารออกไปแล้ว จะมีผลต่อผู้รับสารอย่างไรบ้าง สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการสื่อสารหรือไม่ ในการนำเสนอข่าวสาร เพื่อความรู้ ความเข้าใจ ในพิษภัยของยาเสพติดทั่วไป และยาเสพติดชนิดยาอื่นนั้น เนื่องจากคุณสมบัติของผู้เสพติดกับผู้เสพติดประเภทอื่นๆ แตกต่างกัน โดยที่ผู้เสพติดจะเป็นกลุ่มวัยรุ่นเฉพาะที่นิยมเที่ยวกลางคืนตามสถานบันเทิงหรือตามสถานเริงรมย์ หรือตามงานเลี้ยงที่มีเสียงเพลงเร้าใจเป็นส่วนประกอบของงานที่สำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับผลของงานวิจัยครั้งนี้ ที่พฤติกรรมของวัยรุ่นทั่วไปในปัจจุบันถือเป็นกลุ่มเสี่ยงทั้งสิ้น ทั้งนี้เนื่องจากวัยรุ่นปัจจุบันส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเกาะติดอยู่กับเสียงเพลงและความบันเทิงเริงรมย์ในรูปแบบต่างๆ กัน ดังนั้นสื่อที่จะใช้เผยแพร่เพื่อการรณรงค์ต่อต้านการเสพติดนั้น จำเป็นต้องมีการพัฒนารูปแบบและวิธีการนำเสนอ เพื่อให้เข้าถึงวัยรุ่นในลักษณะ Edutainment คือ การใช้สาระความรู้สอดแทรกในรูปแบบของความบันเทิง ผ่านไปยังสื่อรายการ ที่วัยรุ่นเปิดรับข่าวสาร ทั้งนี้ การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นสิ่งยืนยันแนวความคิดต่างๆ ที่ว่าผู้ที่เปิดรับชมรายการต่างๆ หรืออ่านคอลัมน์ต่างๆ หรือพูดคุยในหัวข้อที่ตนพอใจ เพราะมีความต้องการใช้ประโยชน์และสร้างความพึงพอใจให้แก่ตนเอง ในกรณีนี้คือ ความต้องการได้รับความบันเทิงนั่นเอง

กล่าวโดยสรุป หากจะรณรงค์ต่อต้านการเสพติด รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยจะต้องให้การสนับสนุนอย่างจริงจังต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของเวลา การออกอากาศ ควรมีการกำหนดเวลาการออกอากาศให้สอดคล้องกับเวลาการเปิดรับข่าวสารของวัยรุ่น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดผลตามทางที่มุ่งหวัง นอกจากนั้น ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ ควรมีการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอให้ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของวัยรุ่น เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจให้เกิดการเปิดรับและติดตาม ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความเข้าใจง่ายเป็นหลัก และให้วัยรุ่นสามารถนำสาระความรู้ถึงแม้จะสอดแทรกในรูปแบบของความบันเทิงไปใช้ประโยชน์ในการหลีกเลี่ยงพิษภัยอันตรายของยาเสพติด และถึงแม้ว่าพฤติกรรมคล้ายๆ กันจะไม่เกิดขึ้นในทันทีทันใด แต่ความถี่และความต่อเนื่องในการเปิดรับข่าวสารของวัยรุ่นจะทำให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นได้ในระยะยาว

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ สังกัดกรมสามัญศึกษา และนักศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและเอกชนประเภทจำกัดจำนวนรับเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาในกลุ่มนักเรียนสายอาชีวะหรือกลุ่มโรงเรียนเอกชนที่นักเรียนมีฐานะทางการเงิน หรือในกลุ่มนักเรียนนอกเพื่อนำผลวิจัยมาเปรียบเทียบหาข้อสรุปต่อไป
2. การทำวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในเชิงเปรียบเทียบที่เกิดขึ้นระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ไม่ได้ศึกษาลงลึกไปในส่วนของตัวแปรตามแต่ละข้อ ดังนั้นต่อไปจึงควรมีการศึกษาลงลึกในเชิงเป็นเหตุเป็นผลร่วมกัน เพื่อจะได้นำผลที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องตรงกับความเป็นจริงยิ่งขึ้น
3. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับพฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารของวัยรุ่นผ่านสื่อเฉพาะกิจอีกประเภทหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันสื่อเฉพาะกิจ อาทิเช่น โปสเตอร์ แผ่นพับ วีดีโอเทป เสียงเพลง ฯลฯ มีอิทธิพลต่อการรับรู้ข่าวสารของวัยรุ่นไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสื่อมวลชนและสื่อบุคคล

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา 1998: 2541. กรุงเทพมหานคร, 2541.
- กิติมา สุรสนธิ. ความรู้ทั่วไปทางการสื่อสาร. คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.
- กมลรัตน์ หล้าสูงงษ์. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหามงกุฎราชวิทยาลัย, 2524.
- กุลวรรณ วิทยาวงศ์รุจิ. ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัวของเด็กวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน. เอกสารเผยแพร่ภาวะระบาดของยาเสพติดในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร, 2541. ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน. เอกสารเผยแพร่ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับยาเสพติด. ส่วนการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี. กรุงเทพมหานคร, 2541. ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการอาหารและยา, สำนักงาน. ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด. 2541. ถ่ายเอกสาร.
- จิราภรณ์ เทพหนู. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญในจังหวัดพัทลุง. ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540. ถ่ายเอกสาร.
- จรัส สุวรรณเวลาและคณะ. ปัญหาการติดยาเสพติดในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- จำลอง สุวรรณรัตน์. การวิจัยเรื่องอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่อพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511
- ชวาล แพรัตกุล. เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์, 2526.
- ชูลีพร อินทรไพบุลย์. ค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมในเรื่องเพศของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ สส.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล, 2536. ถ่ายเอกสาร.
- ชุมมาศ กัลยาณมิตร. ปัจจัยที่มีผลต่อเจตคติเกี่ยวกับการประพฤติตนไม่เหมาะสมกับสภาพและวัยของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ สส.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530. ถ่ายเอกสาร.

- ดารณี ถนอม. พฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารรัฐสภาของประชาชนในกรุงเทพฯ: ปริญญา
 นิพนธ์ นศ.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. ถ่ายเอกสาร.
- ต้องฤดี ปุณณกันต์. การเปิดรับการสื่อสารกับการพัฒนาความรู้ ทักษะและพฤติกรรมของ
ประชาชนตามโครงการขยายฐานประชาธิปไตยสู่ประชาชน. ปริญญานิพนธ์ นศ.ม.
 กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. ถ่ายเอกสาร.
- ถวิล ธาราโกชน. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พีระพัฒนา, 2524.
- ทบวงมหาวิทยาลัย, สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน, กรุงเทพมหานคร, 2539.
- ไทย ทิพย์สุวรรณกุล. ลักษณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เกี่ยวข้องกับการเลือก
สาขาในระดับอุดมศึกษา. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. ถ่ายเอกสาร.
- เทพนม เมืองแมนและสวีน สุวรรณ. รายงานการวิจัยเรื่องอิทธิพลภูมิหลังครอบครัวที่มีต่อ
พฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชนในเขตกรุงเทพ. มป.ท. 2529.
- นงลักษณ์ โดบันลือภพ. การประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกันโรคร่วมกับแรงสนับสนุน
ทางสังคม เพื่อการป้องกันการพึ่งพายาแอมเฟตามีนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอน
ต้น อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. ปริญญานิพนธ์ วศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
มหิดล, 2539. ถ่ายเอกสาร.
- นพพร พานิชสุข. อิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อการเข้ากระด้นประสาทแอมเฟตามีนของ
เด็กวัยรุ่น. ปริญญานิพนธ์ สส.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล. 2523.
 ถ่ายเอกสาร.
- เนาวรัตน์ เทพอาสน์. ประสิทธิภาพของสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่ความรู้เรื่องเอดส์ศึกษาเฉพาะ
นักเรียนนักศึกษาในกลุ่มเซนต์จอร์จ. ปริญญานิพนธ์ ว.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2534. ถ่ายเอกสาร.
- บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ:
 2527.
- เบญจมิน เอสบลูม. สาระจำแนกทางการศึกษา การจัดจำพวกวัตถุประสงค์ทางการศึกษา
แปลโดย อุทุมพร ทองอุไร. กรุงเทพฯ: 2523.
- ประมะ สตะเวทิน. หลักนิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2529.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ : การวัดและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ:
 โรงพิมพ์ศรีอนันต์, 2526.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. พฤติกรรมศาสตร์:พฤติกรรมสุขภาพและสุขภาพศึกษา. กรุงเทพฯ: สี่พระยา
การพิมพ์, 2532.

ประสาท อิศรปริดา. จิตวิทยาการเรียนรู้กับการสอน. กรุงเทพฯ: กราฟฟิคอาร์ต, 2523.

ผจญจิตต์ อธิคมนันท์. สังคมวิทยาว่าด้วยอาชญากรรมและการลงโทษ. กรุงเทพฯ:
แสงจันทร์การพิมพ์, 2528.

พรธนิภา นวกุล. การศึกษาคำความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ
ประเภทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ของตำบลอุทง จังหวัด
สุพรรณบุรี.ปริญญาานิพนธ์ ศศ.บ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.
ถ่ายเอกสาร.

พรศรี พัฒนพงศ์. ปัจจัยที่สนับสนุนและที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานป้องกันและปราบ
ปรามยาเสพติดในสถานศึกษา. ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2520. ถ่ายเอกสาร.

พรสิทธิ์ พัฒนานุรักษ์. ผลของการสื่อสาร. ในเอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการ
สื่อสาร, ม.ป.ท,ม.ป.ป.

พูลสวัสดิ์ ทองบัวบาน. การศึกษาคำความรู้ ทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. ปริญญา
นิพนธ์ ศศ.บ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539. ถ่ายเอกสาร.

พวงทอง อังกาบ. พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการเผยแพร่พระพุทธรูปศาสนาทางโทรทัศน์ของ
ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ ว.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2538. ถ่ายเอกสาร.

พิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์. การศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ภายในครอบครัวระหว่างเด็กที่
กระทำผิดและไม่กระทำผิด. ปริญญาานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2510. ถ่ายเอกสาร.

มนฤดี ธาดาอานวยชัย. ความพึงพอใจและความคาดหวังของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาใน
เขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อรายการโทรทัศน์สำหรับวัยรุ่น. ปริญญาานิพนธ์ ว.ม.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541. ถ่ายเอกสาร.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ภาควิชาคหกรรมศาสตร์, เอกสารการสอน ชุด วิชา
พัฒนาการวัยรุ่นและการอบรม. ลักษณะการใช้เวลาว่างและนันทนาการของวัยรุ่น.
หน่วยที่ 8-15 พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: กราฟฟิคอาร์ต, 2527.

มัทนา มาศมาลัย. บทบาทสื่อมวลชนและสื่อบุคคลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปริญญาานิพนธ์ นศ.ม.กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. ถ่ายเอกสาร.

มาริสสา หะสาเมาะ. ประสิทธิภาพของการจัดโครงการป้องกันการใช้ยาและสารเสพติดสำหรับนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ สศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540. ถ่ายเอกสาร.

มาลินี จุฑะรพ. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ, 2539.

รุจา ภูไพบูลย์. การพยาบาลครอบครัว : แนวคิดทฤษฎีและการนำไปใช้. ขอนแก่น : ขอนแก่นการพิมพ์, 2537.

วริศรา สุวิพัฒนานนท์. การเปิดรับข่าวสารและปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการพิมพ์ระบบตั้งโต๊ะขององค์กรธุรกิจเอกชน ในกรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ นศ.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. ถ่ายเอกสาร.

ศุภรัศมี จิตติกุลเจริญ. ทฤษฎีการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2540.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: มปท, 2522.

สถิตย์ นิยมญาติ. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2524.

สภิดา ฉัตรภาภิรักษ์. ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับความรู้เรื่องภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มในกรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ นศ.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535. ถ่ายเอกสาร.

สมจิตต์ สุพรรณทัสน์. ความหมายพฤติกรรม. เอกสารการสอนชุดวิชาสุขศึกษา. หน้า 1-7 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์, 2526.

สุชา จันท์เอม. จิตวิทยาเด็กเกเร. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์, 2533.

สุนิณี อินทสว่าง. การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของเด็กวัยรุ่นในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางกับเด็กวัยรุ่นในโรงเรียน. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2516. ถ่ายเอกสาร.

สุพจน์ จักษุทิพย์ ร.ต.ต. ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการประพฤติตนไม่สมควรแก่สภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521. ถ่ายเอกสาร.

สุพัชรา สุภาพ. สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์, 2519.

- สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร. การสื่อสารกับสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- เสถียร เขยประทับ. การสื่อสารและการพัฒนา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- โสภา ชูพิกุลชัย. จิตวิทยาสังคมประยุกต์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์, 2522.
- โสภา ชูพิกุลชัย และอรทัย ชื่นมนุชย์. ปัจจัยทางสังคมสำหรับเป็นข้อบ่งชี้ภาวะการเสพติด
ของชายไทยวัยทำงานในปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย
ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2531.
- อัมพล สุอำพัน. พ่อแม่ลูกผูกพัน. วารสารจิตวิทยาคลินิก, 2534: 18
- อารีรัตน์ พันธุ์ทอง. ประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาร่วมกับการให้แรงสนับสนุนทางสังคม
ในการบำบัดรักษาผู้เสพติดสารระเหย โรงพยาบาลธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี.
ปริญญาานิพนธ์ วศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล, 2535. ถ่ายเอกสาร.
- อำไพศรี ไสประทุม. พฤติกรรมกาเปิดรับข้อมูลข่าวสารและปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการ
ยอมรับการสื่อสารเครือข่ายคอมพิวเตอร์ระบบอินเทอร์เน็ตของผู้ใช้คอมพิวเตอร์ใน
เขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ ว.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2539. ถ่ายเอกสาร.
- อินทวิธา ปัทมินทร์ และอมรากลุค อินโชนานนท์. การสื่อสารในครอบครัว. สถาบันสุขภาพจิต.
ม.ป.ท, 2537.
- อรุณ รัทธธรรม. เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์, 2526.
- เอแบคโพลส์, สำนักวิจัย. ยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน นักศึกษาที่นิยมเที่ยวกลางคืน, 2540.
ถ่ายเอกสาร.
- Bethinghaus, Erwin P. Persuasive Communication. New York : Holt Rineheart and
Winston. Inc., 1968.
- Bootzin, R.R. Journal of Clinical Psychiatry. Chicago, Illinois, 53 (Suppl), 1986.
- Cohen A.K. Diviance and Control, Englewood Cliffs : N.J. Practice Hall, 1965.
- Cronbach, L.J. Essentials of Psychological Testing. Harper & Row Publishers,
New York, 1963.

- Gagne, R.M. Conceptual and methodological problems in interpersonal perception. *Psychol, Rev.*, 1997.
- Good, V. Dictionary of Education. 2nd Ed... New York : McGraw -Hill Book Co.,1959.
- Katz, Elihu and Lazarsfeld, Paul F.Personal Influence. New York : The Free Press, 1955.
- Katz, Gurevitch and Hass Personal Influence. New York; The Free Press of Glencae, Inc., 1955.
- Klapper, Joseph T. The Effects of Mass Communication. New York : The Free Press, 1960.
- Mcquail, Blumeler and Brown (1979) The Uses and gratifications approach : past, troubles and future, *Masscommunication, Uli*, 3:73-89.
- Rogers, E.M. and Megen, Wicky L. Communication Source for 2,4 – D Weed Spray Among Columbian Peasants Rural Social, 30, Cited by Gardner Lindzey and Elliot Aronson. *The Handbook of Social Psychology*. Massachusettes : Addison Wisley Publishing Co., 1969.
- Redman, Aiken Lewis. Psychological Testing and Assessment 3rd edition. Allyn and Bacon, Inc. Massachusettes, 1976.
- Steers, Richard M. and Lyman W. Porter, eds., Motivation and Work Behavior. (New York: McGraw -Hill, 1979) p.7
- Webster N. (1977). New Webster's Dictionary of the English Language. U.S.A. : Lexicon Publish.

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยศรีปทุมให้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการสื่อสารกับการรับรู้และการยอมรับที่มีต่อการป้องกันการแพร่ระบาดของเยาวชนไทย” ซึ่งผลของการวิจัยที่ได้จากแบบสอบถามครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้นำไปมอบให้แก่ภาครัฐในการวางแผนการผลิตสื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างถูกต้องต่อไป

คำถามในแบบสอบถามชุดนี้ผู้วิจัยได้เน้นเรื่องราวและเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ที่ท่านเคยปฏิบัติหรือเคยประสบมา ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากท่าน “โปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริงทุกข้อให้ตรงกับการรับรู้ของท่านมากที่สุด” คำตอบของท่านจะไม่มีผลเสียใด ๆ ต่อตัวท่านเอง ผู้วิจัยจะเก็บรักษาคำตอบของท่านไว้เป็นความลับ โดยที่ท่านไม่ต้องเขียน ชื่อ-สกุล ลงในแบบสอบถาม

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถามชุดนี้

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

แบบสอบถาม

“พฤติกรรมการสื่อสารกับการรับรู้และการยอมรับที่มีต่อการป้องกันการเสพติดของเยาวชนไทย”

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน จำนวนรวม 111 ข้อ
 - ตอนที่ 1 : ข้อมูลลักษณะประชากรของวัยรุ่นจำนวน 31 ข้อ
 - ตอนที่ 2 : ความสัมพันธ์ในครอบครัวและเพื่อนสนิท จำนวน 20 ข้อ
 - ตอนที่ 3 : พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ จำนวน 10 ข้อ
 - ตอนที่ 4 :
 - ก. การรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ จำนวน 20 ข้อ
 - ข. การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาเสพติด จำนวน 10 ข้อ
 - ค. การยอมรับการป้องกันการเสพติด จำนวน 20 ข้อ
2. โปรดอ่านคำชี้แจงก่อนตอบแบบสอบถามในแต่ละตอน
3. คำตอบของท่านมีคุณค่าและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย

ขอได้โปรดตอบทุกข้อที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ตอนที่ 1 : ข้อมูลลักษณะประชากรของวัยรุ่น

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง หรือ

เติมข้อความให้ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. เพศ ชาย หญิง

2. อายุปัจจุบัน

15-17 ปี 18-20 ปี 21-23 ปี อื่นๆระบุ_____

3. ระดับชั้นการศึกษา

ม.4 ม.5 ม.6
 อุดมศึกษาปี 1 อุดมศึกษาปี 2 อุดมศึกษาปี 3 อุดมศึกษาปี 4

4. ผลการเรียนของท่านในภาคเรียนที่ผ่านมา

ต่ำกว่า 1.00 ระหว่าง 1.01-2.00
 ระหว่าง 2.01-3.00 ระหว่าง 3.01 ขึ้นไป

5. ท่านได้รับค่าใช้จ่ายประจำวันและค่าใช้จ่ายในการเรียนจาก

บิดามารดา บิดา มารดา
 ปู่ย่า ตายาย ญาติ อื่น ๆ ระบุ_____

6. เงินที่ท่านได้รับเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายประจำวันและค่าใช้จ่ายในการเรียนเพียงพอหรือไม่

ไม่พอต้องหยิบยืมเพื่อนฝูงเสมอ
 พอดี ไม่มีเหลือเก็บ และไม่ค่อยเหลือไว้หาความบันเทิง
 พอกิน พอใช้ มีเหลือเก็บบ้างเล็กน้อย และหาความบันเทิงได้พอประมาณ
 เหลือกิน เหลือใช้ ให้เพื่อนฝูงหยิบยืมเสมอ ๆ และหาความบันเทิงเสมอ
 อื่น ๆ ระบุ_____

7. ท่านมีรายได้พิเศษขณะเรียนหรือไม่

ไม่มี
 มี โดยมีรายได้พิเศษจาก ชายของ
 รับจ้าง
 อื่น ๆ ระบุ_____

รายได้พิเศษของท่านวันละ_____บาท

8. หากท่านมีเวลาว่างท่านชอบทำอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ อ่านหนังสือ ตำราเรียน	☐ อ่านหนังสืออ่านเล่น/การ์ตูน
☐ เล่นดนตรี	☐ เล่นกีฬา
☐ เล่นสแน็กเกอร์	☐ เทียวขับ/ดิสโก้
☐ ดื่มเหล้า/เบียร์	☐ สูบบุหรี่
☐ ดูภาพยนตร์	☐ ดูโทรทัศน์/ฟังเพลง
☐ ไม่ทำอะไรเลย	☐ อื่น ๆ ระบุ _____

9. ในชีวิตประจำวันขณะนี้ ท่านมีปัญหาและความไม่สบายใจในเรื่องอะไรบ้าง

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ตามความเป็นจริง

☐ การเรียน	☐ ค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอ	☐ ครอบครัว
☐ เพื่อนต่างเพศ	☐ เพื่อนใน/นอกห้องเรียน	☐ อื่น ๆ ระบุ _____

10. ในอนาคตท่านต้องการประกอบอาชีพอะไร

☐ ช่าง/ศิลปิน/ตกแต่งภายใน	☐ คำขาย	☐ รับจ้าง
☐ เกษตรกรรม	☐ รับราชการ	☐ อาจารย์
☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ/เอกชน	☐ ทหาร/ตำรวจ	☐ พยาบาล
☐ แพทย์	☐ นักดนตรี	☐ ไม่แน่นอน

1.2 ข้อมูลลักษณะนิสัยส่วนตัว

11. ลักษณะนิสัยส่วนตัวของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เป็นคนเชื่อมั่นในตนเอง	☐ ชอบคล้อยตามคนอื่นได้ง่าย
☐ เก็บกด ไม่ค่อยแสดงความรู้สึก	☐ ไม่ค่อยยอมรับคำแนะนำของคนอื่น
☐ เมื่อเผชิญปัญหาจะหงุดหงิดฉุนเฉียว	☐ คิดไตร่ตรองเมื่อเผชิญปัญหา
☐ เรียบร้อย อยู่ในกฎระเบียบ	☐ กล้าทะเลาะวิวาทกับบุคคลแวดล้อมที่ทำให้ไม่พอใจ

12. ท่านเคยสูบบุหรี่หรือไม่ เคย ไม่เคย

13. ท่านเคยดื่มสุราจนเมาหรือไม่ เคย ไม่เคยเมา ไม่ค่อยดื่ม

14. ท่านเคยใช้ยานอนหลับหรือยาระงับประสาทเป็นประจำในระยะเวลาหนึ่งหรือไม่

- เคย ไม่เคย

15. ท่านเคยใช้ยาแก้ปวดเป็นประจำในระยะเวลาหนึ่งหรือไม่

- เคย ไม่เคย

16. ท่านเคยไปเที่ยวสถานที่ต่อไปนี้หรือไม่

คอฟฟี่ช็อป ผับ ดิสโก้เธค บาร์ ไนท์คลับ หรือสถานเริงรมย์อื่น ๆ

- เคย ไม่เคย

17. เหตุจูงใจในการไปเที่ยวของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เพื่อนชักชวน อยากหาประสบการณ์ คลายเครียด
 มีเงินใช้จ่ายเหลือเฟือ บังเอิญ อื่น ๆ ระบุ _____

1.3 ข้อมูลด้านครอบครัว

18. ภูมิลำเนาเดิมของท่าน

- กรุงเทพมหานคร ต่างจังหวัด (ระบุจังหวัด _____)

19. ปัจจุบันท่านอาศัยอยู่กับใคร

- บิดามารดา บิดา มารดา ญาติ
 อื่น ๆ ระบุ _____

20. บิดามารดาของท่านขณะนี้

- อยู่ร่วมกัน บิดามีภรรยาหลายคน
 แยกกันอยู่เพราะ หย่าร้าง/หม้าย
 อยู่ร่วมกันเป็นบางช่วงเพราะ อื่น ๆ ระบุ _____
 บิดาทำงานต่างถิ่น มารดาทำงานต่างถิ่น
 อื่น ๆ ระบุ _____

21. อาชีพของบิดามารดา

อาชีพของบิดามารดา	บิดา	มารดา
1. ค้าขาย	☐	☐
2. รับจ้างทั่วไป	☐	☐
3. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	☐	☐
4. เกษตรกรรม	☐	☐
5. อุตสาหกรรม(ทำงานโรงงาน)	☐	☐
6. ทำงานบ้าน	☐	☐
7. อื่นๆ ระบุ _____	☐	☐

22. การศึกษาของบิดามารดา

การศึกษาของบิดามารดา	บิดา	มารดา
1. ไม่ได้เรียนหนังสือ	☐	☐
2. จบชั้นประถมตอนต้น (ป.4)	☐	☐
3. จบชั้นประถมตอนปลาย (ป.7)	☐	☐
4. จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)	☐	☐
5. จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)	☐	☐
6. จบอนุปริญญาหรือเทียบเท่า	☐	☐
7. จบปริญญาตรี	☐	☐
8. สูงกว่าปริญญาตรี	☐	☐
9. อื่นๆ ระบุ _____	☐	☐

23. รายได้ของครอบครัวท่านประมาณเดือนละเท่าไร (รวมของบิดามารดาพี่น้องที่มีรายได้)

- ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,001 –10,000 บาท 10,001-20,000 บาท
 สูงกว่า 20,001 บาท สูงกว่า 30,001 บาท

24. ท่านมีพี่น้องกี่คน (รวมทั้งตัวท่านเอง)

- ลูกคนเดียว 2 คน 3 คน 4 คน
 5 คน 6 คน มากกว่า 6 คน

25. ท่านเป็นบุตรคนที่เท่าไร

คนที่ 1

คนที่ 2

คนที่ 3

คนที่ 4

คนที่ 5

มากกว่าคนที่ 6

1.4 ข้อมูลด้านสังคม

26. ลักษณะที่พักอาศัยของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ชุมชนแออัด

ชุมชนบ้านจัดสรร

แฟลต

แหล่งสถานเริงรมย์

ตลาดย่านการค้าธุรกิจ

ตึกแถว, ห้องแถว

แหล่งยาเสพติดให้โทษ

เขตโรงงานอุตสาหกรรม

อื่นๆ ระบุ _____

27. ท่านเคยทดลองเสพยาอีหรือไม่

เคย

ไม่เคย

28. ท่านเคยรู้จักคนเสพยาอีหรือไม่

เคย

ไม่เคย

จำนวน _____ คน

29. ท่านเคยรู้จักคนขายยาอีหรือไม่

เคย

ไม่เคย

จำนวน _____ คน

30. ท่านเคยทราบว่า มีผู้เสพยาอีในละแวกบ้านของท่านหรือไม่

เคย

ไม่เคย

จำนวน _____ คน

31. ท่านเคยทราบว่า มีเพื่อนในสถาบันการศึกษาของท่านเสพยาอีหรือไม่

เคย

ไม่เคย

จำนวน _____ คน

ตอนที่ 2 : ความสัมพันธ์ในครอบครัวและเพื่อนสนิท

คำชี้แจง : ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับครอบครัวและเพื่อนสนิทของท่าน
โปรดเขียนเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ
1. เวลามีปัญหาหรือไม่สบายใจในเรื่องใดก็ตาม ท่านมักปรึกษาหาหรือขอความช่วยเหลือจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองของท่านเสมอ			
2. เมื่อท่านกลับบ้านหลังเลิกเรียน ท่านต้องอยู่คนเดียวเสมอเนื่องจากบิดามารดาหรือ ผู้ปกครองของท่านยังไม่กลับจากที่ทำงาน			
3. บิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่สนใจในเรื่องการคบเพื่อนของท่านเลยมักปล่อยให้ท่านไปเที่ยวหรือออกนอกบ้านได้อย่างอิสระ			
4. บิดามารดาหรือผู้ปกครองมักให้เงินท่านใช้จ่ายอย่างเพียงพอที่จะเที่ยวหาความบันเทิงหรือซื้ออะไรก็ได้ที่ต้องการ			
5. บิดามารดาหรือผู้ปกครองกำชับให้ท่านกลับบ้านตรงเวลาหลังเลิกเรียน และจะทำโทษท่านหากท่านกลับบ้านผิดเวลาโดยไม่ฟังเหตุผลจากท่านเลย			
6. บิดามารดาหรือผู้ปกครองมักสอดส่องพฤติกรรมของท่านจากบุคคลรอบข้างท่านเสมอ			
7. บิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่อนุญาตให้ท่านไปงานเลี้ยงสังสรรค์ในกลุ่มเพื่อนหากงานนั้นไม่มีครูหรือผู้ใหญ่ที่ท่านไว้วางใจอยู่ด้วย			
8. บิดามารดาหรือผู้ปกครองมักใช้อารมณ์กับท่านบอกให้ท่านเลิกคบเพื่อนที่ชอบเที่ยวเตร่ชวนท่านออกนอกบ้านโดยไม่ให้เหตุผล			

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ
9. บ่อยครั้งที่ท่านรู้สึกไม่อยากอยู่บ้านแต่ขณะเดียวกันก็ไม่อยากออกจากบ้านเพื่อมาเรียนหนังสือ			
10. ท่านรู้สึกที่บ้านของท่านไม่มีกฎระเบียบข้อบังคับใดๆ ใครจะทำอะไรก็ได้			
11. ลักษณะโดยทั่วไปของเพื่อนสนิทที่ท่านคบหาอยู่ในขณะนี้ มักชอบเที่ยวเตร่ สนุกสนานเฮฮาและมีความเป็นกันเองดียิ่ง			
12. ในกลุ่มเพื่อนใครที่ไม่เที่ยวเตร่สถานบันเทิงยามค่ำคืนและเสพของมีเงินเมามากโดนล้อว่าเซยไม่ทันสมัย			
13. ในงานเลี้ยงสังสรรค์ระหว่างเพื่อนใครไม่ดื่มเครื่องดื่มของมีเงินเมาถือว่าไม่ให้เกิดเกียรติเจ้าของงาน			
14. เพื่อนสนิทของท่าน มักพูดกับท่านเสมอว่าคนที่เที่ยวแต่เสพของมีเงินมาเป็นคนไม่น่าคบ			
15. ท่านไม่เคียดว่าเพื่อนจะคิดอย่างไรหรือท่านจะต้องเสียเพื่อนเมื่อท่านปฏิเสธ ไม่เที่ยวเตร่เสพของมีเงินเมา			
16. เพื่อนแนะนำให้ท่านเสพของมีเงินเมาในงานเลี้ยงสังสรรค์ เพื่อช่วยให้เกิดความกล้ามากขึ้น			
17. การไปทัศนศึกษาตามที่ต่างๆ ต้องมีการเสพของมีเงินเมาจึงจะทำให้การเที่ยวสนุกยิ่งขึ้น			
18. การที่จะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อนที่เที่ยวเตร่เสพของมีเงินเมาอย่างแท้จริง เราต้องทำตามด้วย จึงจะทำให้เรามีเพื่อนฝูงมาก			
19. ท่านรู้สึกมีคุณค่าเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน ท่านจึงมักตามใจเพื่อนเพื่อทำให้เพื่อนรู้สึกประทับใจในตัวท่าน			
20. เพื่อนมักยอมฟังเหตุผลและความคิดเห็นของท่านเสมอ ถ้าเป็นเรื่องที่ถูกต้อง ถึงแม้จะขัดแย้งกับมติกลุ่มก็ตาม			

ตอนที่ 3 : พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องหรือเติมข้อความให้ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อ	บ่อยมาก (ทุกวัน)	บ่อย (เกือบ/ ทุกวัน)	ปานกลาง (เกือบ/ทุก อาทิตย์)	นานๆครั้ง (เกือบ/ทุก เดือน)	ไม่ เลย
1. เคยฟังวิทยุรายการต่อไปนี้หรือไม่					
1.1 เพลง					
1.2 ละครวิทยุ					
1.3 ข่าว					
1.4 สารคดีความรู้					
1.5 อื่นๆ ระบุ					
2. เคยดูทีวีรายการต่อไปนี้หรือไม่					
2.1 ข่าว					
2.2 เกมสโตร์					
2.3 สารคดีความรู้					
2.4 ละคร/ภาพยนตร์					
2.5 เพลง					
2.6 อื่นๆ ระบุ					
3. เคยอ่านข่าว นสพ. ต่อไปนี้หรือไม่					
3.1 ข่าวอาชญากรรม					
3.2 ข่าวการเมือง					
3.3 ข่าวการเกษตร					
3.4 ข่าวการศึกษา					
3.5 ข่าวบันเทิง					
3.6 นิยาย					
3.7 อื่นๆ ระบุ					

พฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารจากสื่อ	บ่อย มาก (ทุกวัน)	บ่อย (เกือบ/ ทุกวัน)	ปานกลาง (เกือบ/ทุก อาทิตย์)	นานๆครั้ง (เกือบ/ทุก เดือน)	ไม่ เลย
4. เคยพูดคุยกับบุคคลอื่นในเรื่องต่อไปนี้ หรือไม่					
4.1 สนุกสนานทั่วไป					
4.2 ชีวิตครอบครัว					
4.3 อาชีพ					
4.4 การเมือง					
4.5 การศึกษา					
4.6 อื่นๆ ระบุ					

โปรดประเมินค่าระดับการรับรู้ข่าวสารยากีกับยาเสพติดอื่นๆ ด้วยหมายเลข 5,4,3,2,1
(ให้ 5 =มากที่สุด 4=มาก 3=ปานกลาง 2=น้อย 1=น้อยที่สุด/ไม่ได้รับข่าวสารเลย)

ประเด็นการรับรู้ข่าวสาร	5	4	3	2	1
5. ท่านรับรู้ข่าวสารยาเสพติดให้โทษจากสื่อไหนบ้าง					
5.1 วิทยู					
5.2 โทรทัศน์					
5.3 หนังสือพิมพ์					
5.4 บุคคลในครอบครัว					
5.5 ครู/อาจารย์ในสถาบันการศึกษา					
5.6 เพื่อน					
5.7 อื่นๆ ระบุ					

ประเด็นการรับรู้ข่าวสาร	5	4	3	2	1
6. โดยปกติท่านให้ความสนใจข่าวสารยาเสพติดให้โทษมากน้อยเพียงใด					
7. สมมติว่าท่านติดยาเสพติดหรือมีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งเสพติดหรือยาเสพติด บุคคลใดต่อไปนี้ที่ท่านคิดว่าจะไปปรึกษา					
7.1 บิดา					
7.2 มารดา					
7.3 ญาติพี่น้อง/ผู้ปกครอง					
7.4 ครูอาจารย์ในสถาบันการศึกษา					
7.5 เพื่อน					
7.6 บุคลากรทางการแพทย์					
7.7 อื่นๆ ระบุ					
8. ท่านรู้จักยาเสพติดจากสื่อไหนบ้าง					
8.1 วิทยู					
8.2 โทรทัศน์					
8.3 หนังสือพิมพ์					
8.4 บุคคลในครอบครัว					
8.5 ครู/อาจารย์ในสถาบันการศึกษา					
8.6 เพื่อน					
8.7 อื่นๆ ระบุ					

ประเด็นการรับรู้ข่าวสาร	5	4	3	2	1
9. ท่านคิดว่าสื่อหรือบุคคลต่อไปนี้สามารถให้ความรู้เรื่องยาเสพติดแก่ท่านได้มากที่สุด					
9.1 วิทยุ					
9.2 โทรทัศน์					
9.3 หนังสือพิมพ์					
9.4 บุคคลในครอบครัว					
9.5 ครู/อาจารย์ในสถาบันการศึกษา					
9.6 เพื่อน					
9.7 อื่นๆ ระบุ					

10. ท่านมีคำถามหรือข้อสงสัยเกี่ยวกับยาเสพติดที่ท่านต้องการทราบคำตอบหรือข้อเท็จจริงหรือไม่

ไม่มี

มี ได้แก่

อาการ/ผลข้างเคียง

อันตราย/พิษภัย

ลักษณะของผู้ที่ติดยา

การป้องกัน/ข้อควรปฏิบัติ

วิธีหลีกเลี่ยง

อื่นๆ ระบุ

(เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

ตอนที่ 4 : ก. การรับรู้อันตรายของยาเสพติดให้โทษ

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าถูกต้อง

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ
1. ผู้เสพกัญชาประจำขนานๆ จะทำให้เกิดมะเร็งของหลอดอาหารและกระเพาะอาหาร			
2. ผู้ติดกระท่อมแล้วไม่ได้เสพจะเกิดอาการหงุดหงิด ปวดเมื่อย เบื่ออาหาร นอนไม่หลับ			
3. สารระเหย มีผลต่อสมองของผู้สูดดมเป็นประจำ			
4. อ่อนเพลีย ซึมเศร้า หงุดหงิด คลุ้มคลั่ง ทำร้ายตนเองและผู้อื่น เป็นอาการหลังจากแอมเฟตามีนหมดฤทธิ์			
5. ทูรนทูราย เพื่อคลั่ง หูอื้อ ตามัว ปวดกระดูกและกล้ามเนื้อ เป็นอาการของคนขาดเฮโรอีน			
6. เซโคโนล มีฤทธิ์ทำให้เมา พุดอ้อแฉ่ เดินโซเซ หงุดหงิดก้าวร้าว			
7. ปากแห้ง อารมณ์เปลี่ยนแปลง ตาพร่ามัว ม่านตาหรือเป็นอาการของผู้ได้รับมอร์ฟีน			
8. เมามึนงง คอแห้ง คลื่นไส้ อาเจียน เป็นอาการของผู้เสพกระท่อมครั้งแรก			
9. ในระยะแรกของการเสพสารระเหย จะมีอาการตื่นเต้น ร่าเริง			
10. ไข้สูง ชัก หัวใจหยุดทำงานและตายได้ ถ้ารับประทานแอมเฟตามีนเกินขนาด			
11. อาการสำคัญของผู้ติดยาเสพติด คือ มีอาการของการขาดยาเมื่อไม่ได้เสพ			
12. โทษที่สำคัญของการติดยาเสพติด คือ สมรรถภาพทางจิตใจและสติปัญญาเสื่อม			
13. กลุ่มบุคคลที่มีโอกาสติดยาเสพติดได้มากที่สุด คือกลุ่มคนที่อยู่ใกล้แหล่งขายหรือผลิตยาเสพติด			
14. กลุ่มคนขับรถบรรทุกเป็นกลุ่มที่นิยมเสพแอมเฟตามีนมากที่สุด			

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ
15. ลักษณะครอบครัวที่แตกแยกเป็นสาเหตุทำให้สมาชิกในครอบครัวติดยาเสพติดได้ง่ายที่สุด			
16. ผู้ที่ติดยาเสพติดมักจะก่ออาชญากรรม เพราะต้องการเงินเพื่อซื้อยาเสพติด			
17. ผู้ติดยาเสพติดมีความประสงค์จะเลิกเสพ ไม่สามารถทำได้ด้วยตนเอง			
18. การหลีกเลี่ยงคบเพื่อนที่ติดยาเสพติดเป็นสิ่งไม่ดี			
19. ยาเสพติดช่วยปกปิดปมด้อยในบางคน			
20. การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นหน้าที่ของรัฐเท่านั้น			

ตอนที่ 4 : ข. การรับรู้ความรุนแรงของการใช้ยาอี

คำชี้แจง : ถ้าข้อความในข้อต่อไปนีตรงกับกรรับรู้ของท่าน ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ท่านรู้สึกเช่นนั้นจริง

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ
1. ยาอีเป็นยาที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท เช่นเดียวกับยาบ้า แต่ออกฤทธิ์รุนแรงกว่ายาบ้า 10 เท่า			
2. เมื่อผู้ใช้ยาอีรับยาเข้าสู่ร่างกายแล้ว ระบบประสาทส่วนกลางจะถูกกระตุ้นอย่างแรงและยาจะเริ่มออกฤทธิ์หลังจากกินเข้าไปภายในเวลาเพียง 30-40 นาที			
3. อาการพิษที่เกิดขึ้นจะแสดงออกทางระบบประสาทของผู้เสพทำให้เกิดอาการประสาทหลอน เห็นภาพหลอน ได้ยินเสียงหลอน ความคิดสับสน หวาดวิตก			
4. ทุกครั้งของการเสพยาอี หัวใจจะเต้นเร็วผิดปกติ อุณหภูมิของร่างกายจะสูงขึ้นหายใจเร็ว นอนไม่หลับ กล้ามเนื้อกระตุก อยู่ไม่สุข			
5. การเสพยาอี ต้องใช้ร่วมกับการดื่มสุรา เพื่อให้สุราช่วยลดความแรงในการกระตุ้นประสาทลง			
6. ยาอีเป็นยาควบคุมทางด้านกฎหมาย และเป็นยาที่ไม่มีประโยชน์ใดๆ ในทางการแพทย์เลย สหประชาชาติจึงได้ประกาศให้ยาตัวนี้เป็นยาต้องห้ามภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตั้งแต่ปี ค.ศ. 1971			
7. ประเทศไทยประกาศควบคุมยาอีเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 ห้ามมิให้มีการนำมาใช้ในวงการแพทย์เด็ดขาด ห้ามมิให้ผู้ใดผลิตขาย นำเข้า ส่งออกเด็ดขาด หากฝ่าฝืนและถูกจับดำเนินคดี จะต้องถูกจำคุก 5-20 ปี และปรับ 100,000 – 400,000 บาท กรณีเสพจะต้องโทษจำคุกตั้งแต่ 1-5 ปี และปรับ 20,000-100,000 บาท			
8. ยาอีกระจายไปสู่กลุ่มวัยรุ่น นักเที่ยวที่ชอบการเต้นรำจนเกิดเป็นปาร์ดียาอี ตามชาวผู้เสพยาอีจะรู้สึกคล้ายตามไปกับเสียงเพลง โดยเฉพาะเพลงที่คนทั่วไปฟังแล้วรู้สึกสับสนแสบแก้วหูและรำคาญ			

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ
9. ผู้เสพยาอีจะถูกกระตุ้นด้วยฤทธิ์ยาให้เดินร่าไปตามจังหวะเพลงอย่างไม่เห็นเดหนือยซึ่งการเดินร่าอย่างหักโหมนี้ทำให้ร่างกายเสียเหงื่อมากยิ่งขึ้น เป็นสาเหตุให้ช็อคและเสียชีวิตได้			
10. ยาอี ยังมีชื่อเรียกในกลุ่มผู้เสพยาอีกว่า ยาเลิฟ เพราะเมื่อเสพยาอีแล้วจะไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ ทำให้เกิดการมั่วเพศและติดเอดส์ในที่สุด			

ตอนที่ 4 : ค. การยอมรับการป้องกันการเสพยาอี
คำชี้แจง : กรณีสืบเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็น ความรู้สึกที่แท้จริงของท่านมากที่สุด

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ
1. การทดลองเสพยาอีครั้งหรือสองครั้งไม่ทำให้ติดได้และไม่น่าจะเป็นอันตราย			
2. ยาอีเป็นยาเสพติดที่เป็นโทษเฉพาะผู้เสพไม่มีผลต่อผู้อื่น เช่นครอบครัว			
3. การเสพยาอีช่วยดึงดูดความสนใจจากเพื่อนต่างเพศมากขึ้น			
4. ผู้ที่เสพยาอีแสดงถึงฐานะความเป็นผู้มีอันจะกิน เป็นกลุ่มคนไฮโซ			
5. ยาอี มีส่วนช่วยให้สมรรถภาพทางเพศดีขึ้น			
6. การให้ข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายของยาอีเพียงพอ จะช่วยป้องกันมิให้คนติดได้			
7. หากมีเพื่อนมาชักชวนให้เสพยาอี จะลองดู เพราะเห็นว่าโก้เก๋ดี			
8. ในบรรดา ยาเสพติดทั้งหลาย ผู้เสพยาอีแสดงถึง ฐานะดีทางการเงินมากที่สุด			
9. ยาอีเสพง่าย แต่เลิกยากมาก			
10. ข่าวดารานักที่ถูกจับปาร์ตียาอี เป็นเรื่องธรรมดาของดาราวัยรุ่นขณะนี้ ซึ่งเป็นที่นิยมกัน			

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ
11. หากท่านรู้ว่า ดาราวิทยุรุ่นที่ท่านชื่นชอบ ถูกจับตรวจบัสสวาระ เป็นข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ ท่านจะเลิกนิยมชมชอบทันทีและไม่คิดจะเอาเป็นตัวอย่าง			
12. การนำปัญหาคับข้องใจส่วนตัวไปปรึกษาบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือแม้แต่อาจารย์ที่ปรึกษาของท่าน จะเป็นวิธีหนึ่งที่ลดโอกาสเสี่ยงต่อการเสพยาอີได้			
13. การเสพยาอີเป็นเรื่องเล็กน้อยไม่ผิดกฎหมาย			
14. อาการที่เกิดจากพิษของยาอີ เป็นอาการที่รักษาให้หายได้ง่าย			
15. ยาอີหาซื้อได้ง่ายในสถานบันเทิงพอบู กับบุนหรี			
16. ผู้ที่เสพยาอີ มักชอบมั่วสุม ล้ำสอนทางเพศ ทำให้มีโอกาสติดเชื้อเอดส์ได้			
17. การเที่ยวดึก เช่น ฟังเพลงตามดิสโก้เทค เป็นการเปิดโอกาสให้ถูกชักชวนให้ลองเสพยาอີได้			
18. ความกลัวว่าตนเองจะไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน เป็นแรงผลักดันให้ทดลองเสพยาอີ			
19. การเล่นเกมกีฬา หรือทำงานอดิเรก เมื่อมีเวลาว่างสามารถหลีกเลี่ยงการเสพยาอີได้			
20. การปฏิเสธการชักชวนจากเพื่อน เป็นการลดโอกาสตนเองในการเสพยาอີ			

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นางจรัสลักษณ์ ชื่อสกุล ภาคลักษณ์

เกิดวันที่ ๘ เดือนพฤษภาคม

พุทธศักราช ๒๕๑๙

สถานที่เกิด

กรุงเทพมหานคร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

บ้านเลขที่ ๕/๗๕๗ หมู่ ๑๐ ถนนสามัคคี

ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด

นนทบุรี ๑๑๑๒๐

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน

หัวหน้าภาควิชาการประชาสัมพันธ์

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

คณะนิเทศศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม บางเขน

๖๑ ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร

กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๒๐

ศศ.บ. (วรรณกรรมอังกฤษ) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง

พ.ศ. ๒๕๓๖

นศ.ม. (การประชาสัมพันธ์) จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม

ชื่อ นางสาวสุदारักษ์ ชื่อสกุล เนื่องขมภู

เกิดวันที่ ๒๐ เดือนเมษายน

พุทธศักราช ๒๕๑๖

สถานที่เกิด

กรุงเทพมหานคร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

บ้านเลขที่ ๑๓๒/๙ ถนนลำลูกกา

ตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา

ปทุมธานี ๑๒๑๓๐

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน

อาจารย์ประจำภาควิชาการโฆษณา

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

คณะนิเทศศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม บางเขน

๖๑ ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร

กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๓๗ นศ.บ. (การสื่อสารมวลชน) จากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

พ.ศ. ๒๕๓๙ นศ.ม. (การโฆษณา) จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

ชื่อ นายทวีป ชื่อสกุล เกษไชย

เกิดวันที่ ๑๓ เดือนมิถุนายน

สถานที่เกิด

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

พุทธศักราช ๒๕๐๙

อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี

๓๒๕ หมู่ ๒ ตำบลบัวชุม อำเภอชัยบาดาล

จังหวัดลพบุรี ๑๕๑๓๐

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

อาจารย์ประจำภาควิชาการโฆษณา

คณะนิเทศศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม บางเขน

๖๑ ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร

กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๓๑

ค.บ. (เทคโนโลยีทางการศึกษา) จาก วิทยาลัยครูพระนคร บางเขน

พ.ศ. ๒๕๔๐

นศ.ม. (การโฆษณา) จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY